

provincie limburg

Limburgs
Parlement

Concept Notulen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) van 27 februari 2026

Inhoud

Voorzitter	3
Aanwezig:	3
1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda	5
2 Spreekrecht externen	10
3 Notulen	10
4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen	11
5 Voorraadagenda	11
6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen	11
7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	11
7.1 Voorbespreking AV IPO 7 april 2026	11
7.2 GEWIJZIGD G-26-004 Statenvoorstel inzake Participatieverordening 2026 Provincie Limburg en visie beleidsparticipatie en uitdaagrecht, brief GS van 3 februari 2026 (GS DOC-00862984)	12
7.3.1 Rondvraag	40
7.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	40
7.3.3 Actualiteiten IPO	40
8 FINANCIËN EN OVERHEAD	41
8.1 G-26-003 Statenvoorstel inzake overhevelen middelen uit de Programmareserve 'Regio Deal (5e en 6e tranche)' naar de Programmabegroting 2026	41
8.2 G-26-002 Statenvoorstel inzake vaststelling geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan, voorziening groot onderhoud en exploitatiebudgetten provinciale gebouwen periode 2026-2033, brief GS van 3-2-2026	46
8.3.1 Rondvraag	60
8.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	60
8.3.3 Actualiteiten IPO	60
9 REGIONALE ECONOMIE	60
9.1.1 Rondvraag	60
9.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	65
9.3.3 Actualiteiten IPO	65
10 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ	65
10.1.1 Rondvraag	65
10.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	68
10.1.3 Actualiteiten IPO	68
11 Schorsing tot vrijdag 6-3-2026	68

Presentielijst van de leden van de commissie ESA voor de vergadering van 27 februari 2026

Voorzitter

Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

Griffie

Schulkens, mevrouw J.A.M.

Weesepeel, mevrouw D.

Leden

Partij

Aanwezig:

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bloi MA, J.M.	VVD
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Hanegraaff, dr. M.C.	CDA
Huizing, J.	BBB
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Maillé, S.	VVD
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mülders, M.T.G.	GroenLinks
Nijskens, H.L.M.	VVD
Schoolmeesters, mevrouw A.M.A.	BBB
Smeets, mevrouw C.A.H.	SP
Sol MSc, H.P.A.	GroenLinks
Vaessen, L.A.P.	D66
Wesseling, mevrouw A.	D66
Wolters, mevrouw L.C.C.M.	PvdA
Wolters Gregório, J.	SP
Zeedzen, D.	BBB

Afwezig

--

Het College van Gedeputeerde Staten

Caldenberg, M. van

Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.

Faassen, L.

Satijn, S.H.M.

Burgercommissieleden

Beckers, N.J.H.T.	JA21
Beucken, L. van den	LOKAAL-LIMBURG
Est, drs. A.M.B. van	50PLUS
Loijer BSc, S.A.M. de	BBB
Nefjodov, mr. T	GroenLinks
Ritzen BSc MA, S.A.G.	PVV

Roso, R.L.W.
Scholte, L.A.M.
Ubbink, mevrouw M.

JA21
Forum voor Democratie
SP

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedemorgen allemaal. Wij gaan deze vergadering starten. Welkom. Welkom bij deze ESA-vergadering van 27 februari 2026. Van deze vergadering worden beeld- en geluidsopnames gemaakt. Het is dus ook voor iedereen te volgen. De lunch vindt op een logisch moment plaats, maar wij gaan ervan uit dat dit ongeveer rond 13.00 uur zal zijn. Dan heb ik ook nog een verzoek over de koffie. Net zoals het bij LEO gedaan werd, verzoek ik jullie de koffie niet allemaal tegelijkertijd te gaan halen, maar apart, want anders duurt het te lang voordat u allemaal koffie heeft. Ik kom zo dadelijk bij mevrouw Berghorst. Ja, een seconde. Er staan rondvragen vandaag op de agenda, van de VVD en het CDA. Die heeft u kunnen zien. Zijn er vanuit uw commissie nog rondvragen? Dat is niet het geval. Zijn er vanuit GS nog mededelingen, mondelinge mededelingen of overige zaken te melden? Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Nee, op dit moment niet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen wij nu bij het vaststellen van de agenda. Daar zie ik een aantal handen. Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil heel graag eventjes kijken naar agendapunt 8.4. Dat gaat over het Brightlands Future Fund. We hebben gisteren een uitnodiging ontvangen voor een sessie, een informatiesessie. Wij zijn er ontzettend blij mee dat we deze sessie kunnen houden. Het gaat tenslotte niet over klein bier. We hebben het over een fonds van € 100 miljoen. Ik kan me voorstellen dat ook andere fracties het zo voelen: de informatie die daar gedeeld wordt, willen wij echt nog wel even afwegen voordat we het stuk zelf behandelen, wat eigenlijk een uur daarna is. Mijn voorstel zou zijn om dit stuk naar 6 maart te verplaatsen. Dat lijkt mij een passende weg om de informatie in ieder geval ook nog gewoon goed tot ons te nemen en af te kunnen wegen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is een voorstel vanuit uw commissie om agendapunt 8.4 te verplaatsen naar het vervolg van deze vergadering. De heer Sol heeft daar nog iets op aan te vullen.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ja, ik heb een iets verderstrekkend voorstel. Om te beginnen: SiS 4.0 hangt nu al twee jaar een beetje in de lucht. We hebben tot op de dag van vandaag nog steeds geen fatsoenlijk GS-voorstel ontvangen. Dit is nu het zesde of het zevende onderwerp dat we hier behandelen over een verbonden partij, een fonds, een lening of wat dan ook. Mijn stelling is eigenlijk dat we dit moeten verdagen totdat we een keer de principiële discussie over SiS 4.0 hebben gevoerd. Mocht dat geen meerderheid halen in deze commissie, dan zou ik in ieder geval willen voorstellen om ook onderwerp 8.3, waar eigenlijk hetzelfde voor geldt – er is een informatiesessie op stel en sprong belegd over de lening aan Toverland – op zijn minst naar volgende week door te schuiven.

De voorzitter: Dus u vraagt om agendapunt 8.4, over het Future Fund van Brightlands, na SiS 4.0 pas te behandelen. Is dat wat u vraagt?

De heer Sol (GroenLinks): En 8.3.

De voorzitter: Ik hoor u op het laatst ook nog zeggen: doorschuiven naar volgende week. Maar volgende week gaat SiS 4.0 niet behandeld worden.

De heer Sol (GroenLinks): Nee, maar ik zou dus graag eerst een uitspraak van de commissie willen over het doorschuiven van beide onderwerpen tot na de behandeling van SiS 4.0. Mocht dat geen meerderheid krijgen, dan wil ik in ieder geval ook 8.3 doorschuiven naar volgende week.

De voorzitter: Ja. Ik zie nog meer handen. Ja, wilt u ... Nee. Ik ga u zo dadelijk de mogelijkheid geven om te stemmen, maar u wilt graag nog even in discussie gaan over dit punt. Ik ga u gewoon uw gang laten gaan. Zegt u het maar, mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Mijn vraag is alleen; ik kan nu niet beoordelen in hoeverre de zaken die er nu liggen dringend zijn, of die voor SiS 4.0 behandeld moeten worden. Die vraag ligt waarschijnlijk bij de Gedeputeerde. Ik zou graag voordat ik mijn stem uitbreng horen hoe die afweging dan ligt. Ik weet niet wat de noodzaak is en hoeveel prioriteit het heeft om het nu te behandelen of dat we het door kunnen schuiven.

De voorzitter: Volgens mij ligt dat gewoon bij uw commissie, of u daar de behoefte toe voelt, ja of nee. Ik denk dat daar een antwoord van de Gedeputeerde niet voor nodig is. Maar ik zag nog meer handen. Dan ga ik eventjes rond. De heer Van Bijnen had ook nog een vraag.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Sowieso steun al voor het voorstel om 8.3 en 8.4 van de agenda te halen momenteel, meer ook vanuit onze kant omdat het technisch niet goed in elkaar zit. Het is een Statenvoorstel met een wensen- en bedenkingenstuk ineen. Dat kan niet. Tevens wil ik daarbij benadrukken dat het ook zeer droevig is dat de Provincie op haar website al publiceert dat het fonds er is, dat we nog wensen en bedenkingen moeten doorgeven aan GS, terwijl nog geen euro is vastgesteld door PS. Dus het verzoek inderdaad om 8.3 en 8.4 te verwijderen en dit pas te behandelen na behandeling van SiS 4.0.

De voorzitter: Ja. U doet dus hetzelfde voorstel als de heer Sol. De heer Van den Beucken wil ook nog wat zeggen.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik vind het een beetje lastig om 8.3 en 8.4 bij elkaar te nemen. Ik zou zeggen: haal alleen 8.4 eraf. 8.3 kan wat mij betreft gewoon blijven staan.

De voorzitter: Helder. Dan zijn er drie voorstellen eigenlijk voor vandaag, voor deze agenda. Zijn er nog meer mensen die een voorstel voor de agenda willen doen? Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Nou, eigenlijk is mijn voorstel vergelijkbaar aan wat mijn overbuurman zegt. Met name bij 8.3, waar wij ook met externe sprekers te maken hebben ... Eigenlijk krijgen we een situatie vergelijkbaar met die bij de museumvisie. Ik vind dat toch heel onwenselijk, dat mensen komen om in te spreken en dat we staande de vergadering besluiten: o, het kan naar volgende week. De situatie is iets anders, want er is een infosessie ingepland. Met name voor 8.3, Toverland, zou ik net als collega Van den Beucken ... Ja, daar heb ik echt eerst meer informatie over nodig, als dat op die manier kan.

De voorzitter: Ik schors even voor twee minuten. Ik zie dat de heer Satijn net binnen is gekomen, dus ik ga even vragen of hij eventueel in die behoefte kan voorzien. Momentje.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dank u wel allemaal. Dan geef ik graag de heer Satijn even het woord voor een korte toelichting op de vraag van de heer Van Est en mevrouw Absil.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, dank. Die vraag heb ik niet zelf gehoord, maar u hebt mij keurig gebriefd. Ik ga ervan uit en ik hoop in ieder geval dat ik kan antwoorden op de vragen van de commissie daar waar het gaat over de voorstellen die op de agenda staan. Er wordt natuurlijk gerefereerd aan SiS 4.0, wat wij enorm belangrijk vinden. We hebben ook in het stuk gezet dat de belangrijke besluiten die mogelijk genomen gaan worden door de Staten daarover ook voorzien in een doorkijk naar SiS 4.0. Dat staat ook in het stuk zelf. Dus dat betekent niet dat we dat buiten beeld hebben gelaten. Uiteraard – dat weten we met zijn allen – is het zo dat op het moment dat een beleidskader niet is vastgesteld, het nog niet regarderend is, maar daarvoor hebben we SiS 3.0. We hebben ervoor gezorgd dat de belangen voor de Staten zijn verwoord in het stuk zelf. Met andere woorden, u gaat niets doen waarvan u later kunt zeggen dat het niet in SiS 4.0 heeft gezeten. We hebben juist de uitgangspunten van SiS 4.0 zoals die nu bekend zijn, maar nog niet zijn vastgesteld, en die ook in een voorstel later aan u worden voorgelegd, doorgetrokken naar die twee voorstellen. Dat is feitelijk volgens mij het antwoord op de vraag.

De voorzitter: Ja, volgens mij ook. Dank u wel. Toch? Ik kijk even naar mevrouw Absil en de heer Van Est. Volgens mij beantwoordt dat wel de vraag die u had.

De heer Van Est (50PLUS): Volgens mij had ik de vraag gesteld: in hoeverre is er de noodzaak om nu op korte termijn deze zaken te behandelen? Is die noodzaak er nu? Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Dat was inderdaad nog uw vraag. De heer Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Die noodzaak zit er zeker bij Toverland, want zij willen graag gaan investeren en praten natuurlijk ook met de bank om die investering rond te krijgen. Een vertraging hier zou tot vertraging leiden in de besluitvorming bij Toverland, kan ik hier zeggen. Daar waar het gaat om het fonds is dat natuurlijk aan u. Het fonds is voorgesteld als vorm al bij de begroting vorig jaar, bij de behandeling. Althans, dat is toen in het vooruitzicht gesteld. Wij vinden ook dat dat een belangrijk instrument is om de Limburgse economie en alles wat daaronder hangt ook verder door te laten ontwikkelen. Dat staat ook in het stuk. We zien dat de kapitaalbehoefte op dit moment in Limburg bij start-ups en scale-ups groot is en dat daar niet in wordt voorzien. Dat is natuurlijk niet iets wat over een week niet zou kunnen, bij wijze van spreken. We hebben het over weken. Maar het ligt natuurlijk niet voor niks voor. In die zin, we vinden het wel belangrijk dat daar een besluit over genomen gaat worden. Dus in die directe tijdsvoorziening ... Als je het hebt over 'dringend dringend dringend' ... We willen met zijn allen natuurlijk dat die economie ... We zien in al die rapporten van Wennink, maar ook in onderliggende rapporten, dat Limburg last heeft van onderkapitalisatie, als je het zo mag zeggen. Daar moeten we echt snel met elkaar een besluit over nemen, of we dat willen of niet, en of we dat op deze manier invoeren. Voor Toverland geldt: het is een acute investeringsbeslissing.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. De heer Van Est, voor u is dat toch niet helemaal helder?

De heer Van Est (50PLUS): Een vraag. Toverland; we hebben het over een week eventueel, omdat we vandaag een informatiesessie hebben. Is het voor Toverland een bezwaar als het een week later behandeld wordt, omdat we dadelijk een informatiesessie krijgen? Wij denken heel snel bij 50PLUS, maar misschien niet zo snel dat we het meteen na afloop kunnen verwerken. Als dat kan, zou dat de

voorkeur hebben. Dan hebben we in ieder geval de tijd om nog even een week te reflecteren. Als het niet kan, hoor ik graag waarom het niet kan.

De voorzitter: Helder. De heer Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, de definitieve besluitvorming vindt niet deze week plaats, maar in de PS-vergadering, want daar wordt het vastgesteld. Binnen die tijds marge kunt u uw antwoord vinden, denk ik. Overigens ben ik wel gewend van u dat u redelijk snel denkt, maar dat ter zijde.

De voorzitter: Dank u wel daarvoor. De heer Van Bijnen, u had daar nog een vraag over?

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, klopt. Ja, ik had een andere vraag aan Gedeputeerde Satijn. Die heb ik net al benoemd, maar toen was de heer Satijn er niet. Ik wil eigenlijk graag weten: waarom is ervoor gekozen om te publiceren op de website, plus op LinkedIn, noem maar op, dat dat Brightlands Future Fund eraan komt, dat daar € 100 miljoen voor gereserveerd is? We hebben nog geen euro vastgesteld. Er is helemaal niks vastgesteld in de begroting. U publiceert het nu alsof het al in kannen en kruiken is, terwijl de Staten nog moeten besluiten. Ik vind dat allesbehalve netjes. Ik vraag me af waarom deze weg is gekozen, om dat zo te doen.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen, ik snap dat u de behoefte heeft om hierover van gedachten te wisselen met de Gedeputeerde, maar we zijn op dit moment bezig met de vaststelling van de agenda.

De heer Van Bijnen (PVV): Dat klopt, maar dit zit er toch echt wel in. Daarom wil ik hem eigenlijk van de agenda afhalen, om deze reden, plus dat hij technisch niet goed wordt aangeboden, want je doet een Statenvoorstel en een wensen- en bedenkingenstuk ineen. Dat kan eigenlijk niet. Op het moment dat een Statenvoorstel is goedgekeurd, dan hebben ze budget en kunnen ze terugkomen voor de wensen en bedenkingen. Dus het zit technisch ook niet goed in elkaar. Plus, er wordt gepubliceerd. Ik denk dat de heer Satijn daarop best wel een antwoord kan geven en dat schuldig is aan ons.

De voorzitter: Dat snap ik, maar dan gaat u eigenlijk al een soort van een pre-inhoudelijke discussie voeren over het stuk. Dat zou u eventueel straks ook kunnen doen. Dan kan u straks bij de behandeling van het stuk in de commissie alsnog besluiten of u het stuk handelrijp acht, ja of nee, op basis van de discussie die u heeft gehad met de Gedeputeerde. Dat zou mijn voorstel dan zijn, om het op die manier te doen.

De heer Van Bijnen (PVV): Maar dat geeft mij geen antwoord op de vraag waarom er publicaties worden gedaan. De heer Satijn zit naast u. Hij kijkt me aan. Volgens mij kan hij daar gewoon best wel even een antwoord op geven.

De voorzitter: Dan geef ik hem nog één zin en dan gaan we verder.

Gedeputeerde Satijn: Dat gaat over de publicatie, dus niet over het technische stuk, neem ik aan. In de publicatie hebben wij gewoon heel keurig vermeld, op alle kanalen voor zover mij bekend, dat wij een voorstel voorleggen aan u en niet meer dan dat.

De voorzitter: Dat is heel helder. Dank u wel.

De heer Van Bijnen (PVV): Dan wil ik daar wel op reageren. Daar staat dat we alleen maar wensen en bedenkingen gaan geven, maar er is nog geen euro vastgesteld. U doet net alsof u die € 100

miljoen al heeft en dat wij nog even moeten gaan vertellen hoe we het allemaal gaan doen. Dat is niet het geval. Dat is gewoon onjuiste informatie die de overheid verstrekt richting de maatschappij, richting de burger. U wekt het idee dat er al een fonds komt, terwijl er nog geen euro is. Daar spreek ik u op aan en daar verwacht ik een antwoord op. Niet deze rare beantwoording. Waarom publiceren voordat überhaupt een Statenvoorstel door de Staten, die het budgetrecht heeft, is goedgekeurd?

De voorzitter: Helder. De heer Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, ik wil niet eigenwijs overkomen of zo, maar het is altijd de intentie van het College om beleidsvoornemens gewoon te publiceren. Over die € 100 miljoen en dat fonds is ook al bij de begroting gecommuniceerd. Toen stond dat er gewoon als aankondiging. Dat hebben wij verder doorgetrokken nu het voorstel er ligt. Ik moet ook zeggen: tot vandaag heeft niemand van u – ik zeg daarmee niet dat het van tafel is – ons er ooit op aangesproken. Maar ik neem dat even mee terug. Ik zal even nagaan hoe dat precies in elkaar zit, hoe daarover gecommuniceerd is. Ik neem dat even mee terug, voorzitter.

De voorzitter: Helder. Dank u wel.

De heer Van Bijnen (PVV): Een laatste opmerking dan inderdaad. Er is in ieder geval nooit – ik hoop in ieder geval dat u dat kunt bekrachtigen hier – nooit een euro vastgesteld in die begroting. Dat het besproken is kan, maar er is nooit een euro besproken in de begroting die is vastgelegd. Het is niet zo dat € 100 miljoen al gereserveerd is. Dat zeker niet.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. De heer Zeedzen heeft nog een vraag.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, het is een beetje een rare discussie bij een agendavaststelling, maar ik ga me daar toch ook invoegen. De heer Sol vraagt naar de relatie tot het SiS. Daar geeft de Gedeputeerde net een antwoord op: dat staat netjes in het stuk. Ja, in het stuk staat genoemd dat een SiS 4.0 in ontwikkeling is, maar er staat nergens dat SiS 4.0 van toepassing is. Dus wat levert het PS op dat het daarin genoemd wordt?

De voorzitter: Helder. Mijnheer Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Ik heb ook nooit beweerd dat SiS 4.0 van toepassing is, want dat kan pas van toepassing zijn als de Staten erover besloten hebben. We hebben het wel zo ingericht op de uitgangspunten van SiS 4.0 zoals we die op dit moment kennen ambtelijk en zoals het ook al meerdere keren heeft voorgelegen in deze commissie en voor besluitvorming is doorgeschoven. Dat is wat ik bedoel te zeggen. Dus ik heb niet gezegd dat SiS 4.0 van toepassing is. Dat kan ook niet, want dat is nog niet vastgesteld.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu over tot stemming over de voorstellen. U mag wisselen, als u dat wenst. Ik weet niet of de heer Faassen weer aan deze tafel wil komen zitten. Dank u wel. Er zijn vier voorstellen gedaan. We gaan beginnen met het meest vergaande voorstel. Dat is 8.3 en 8.4 verplaatsen naar na vaststelling van SiS 4.0. Ik wil graag handen zien voor de mensen die daarvoor zijn. Ik zie drie handen. Dat heeft geen meerderheid. Voorstel 1 valt dan af. Dan gaan we naar voorstel 2. Dat is alleen 8.4 verplaatsen naar na vaststelling van SiS 4.0. Ik wil nu graag de handen zien van de mensen die daarvoor zijn. Ik zie vier handen. Dat is ook geen meerderheid van deze commissie. Dan ga ik naar voorstel 3. 8.3 en 8.4 verplaatsen naar volgende week, 6 maart. Graag de handen omhoog als je voor bent. Ik zie elf handen. Dat is wel een meerderheid van deze commissie.

Dan heeft dit voorstel het gehaald. Het laatste voorstel was alleen 8.4 verplaatsen naar 6 maart. Ja. Dat wil zeggen dat 8.3 ... U heeft dus net vastgesteld of besloten dat 8.3 en 8.4 naar 6 maart gaan. Ja, dan wijs ik u inderdaad wel nog op het tijdstip van die vergadering. De vergadering van vandaag wordt gewoon straks geschorst. Dan gaat hij op 6 maart verder. Die vergadering start in de namiddag en loopt dan waarschijnlijk door tot 20.00 uur of 20.30 uur. Dan weet u dat alvast. Ja? Dank u wel daarvoor. Even kijken. Dan hebben we zonet de agenda gewijzigd vastgesteld. Mijnheer Van Est, heeft u nog een vraag over de agenda? Waar heeft u nog een vraag over?

De heer Van Est (50PLUS): Het gaat mij eventjes over de pauze en de informatiesessie. Volgens mij stond in de planning dat de lunchpauze gebruikt werd voor de informatiesessie. Gezien het feit dat we nu twee zaken door hebben geschoven, lijkt het me handig dat we toch gewoon onze lunch kunnen gebruiken. Ik vraag eventjes hoe het spoorboekje voor vandaag eruitziet.

De voorzitter: Ja, daar kan ik wel even op ingaan. Ja, dat is inderdaad een heel goede. Er wordt net tegen mij gezegd dat men gaat proberen om die infosessies dan na de lunch te organiseren. Daar gaat u nu van uit. Ja, dat snap ik. Dan kunt u op het gemak gaan eten. Ja, daar zijn we allemaal voorstander van. Even kijken.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 2, het spreekrecht externen. Er heeft zich vandaag één inspreker gemeld. Deze inspreker spreekt in bij agendapunt 9.3, het Statenvoorstel inzake ... O ja, sorry. 9.3 is doorgeschoven. Ja. Wat zeg je? Even via de microfoon. Ik versta u niet.

Mevrouw Absil (CDA): Dan kan de inspreker nu toch gewoon inspreken? Ik zei net al, we krijgen een situatie vergelijkbaar met die van bij de musea. Zeer onwenselijk, maar dat is nu niet anders. Dan zou het toch logisch zijn – de vergadering wordt geschorst – om nu wel inspraak toe te staan?

De voorzitter: Ik kijk heel even naar de Griffie.

Mevrouw Absil (CDA): Anders laten we een externe voor niks komen.

De voorzitter: Ja, ja, ja. Ik snap hem helemaal, mevrouw Absil. Daar heeft u een punt. De inspreker kan altijd vandaag gewoon komen inspreken. Als die persoon aanwezig is, dan kan dat uiteraard. Dan kijk ik heel even naar de Griffie hoor. Twee minuten. Of nee, niet twee minuten. Een seconde. Precies. Ik kondig de inspreker alvast aan. Dan zijn we gecoverd voor de hele vergadering. Dan kan het zijn dat hij vandaag insprekt of het kan zijn dat hij volgende week insprekt. Nee, het mag maar één keer. Ja. Dus de inspreker spreekt in bij agendapunt 9.3, het Statenvoorstel inzake het kenbaar maken van wensen en bedenkingen inzake de leningaanvraag voor Toverland Holding BV. Het betreft de heer Gelissen namens Toverland Holding BV. De inspreker zal voorafgaand aan het betreffende agendapunt inspreken of volgende week dus.

3 Notulen

De voorzitter: Dan komen we bij de notulen. Ik heb geen opmerkingen ontvangen over de notulen van de vorige vergadering. Kan ik hierbij de notulen ongewijzigd vaststellen? Dat is het geval.

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

De voorzitter: Agendapunt 4, overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen. Zijn daar nog opmerkingen over? Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik heb één opmerking over motie 3233 over kleine musea. In de kolom 'stand van zaken' hoort volgens mij meegenomen te worden wat in de vorige commissievergadering en ook tijdens de Statenvergadering is afgesproken, namelijk dat een verdere uitwerking volgt via een mededeling PHO, de uitwerking van die regeling. Daar hebben we specifiek van gezegd: die kan dan vervolgens terugkomen hier op de agenda. Dat mis ik.

De voorzitter: Dan moet dat inderdaad aangepast worden. Dan kijk ik even; formeel gezien ... Ja, dan wordt hij met deze wijziging vastgesteld. Ik kijk even naar uw commissie. Akkoord? Ja. Prima.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan gaan wij verder naar de voorraadagenda. Kunnen wij de voorraadagenda vaststellen? Ja, dat is het geval.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: Dan de lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen. Kunnen we die ook vaststellen? Ja, dat is ook het geval.

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

7.1 Voorbespreking AV IPO 7 april 2026

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 7, kwaliteit openbaar bestuur, met de voorbespreking van het AV IPO van 7 april 2026. Helaas zijn er nog geen stukken beschikbaar voor deze AV, maar ik heb begrepen dat de heer Bloi wel graag op dit punt even wil ingaan. Aan u het woord.

De heer Bloi (VVD): Ja, ik wil daar wel op ingaan, maar goed, er zijn nog geen stukken, dus we kunnen het er niet over hebben. We kunnen geen input ophalen als AV-leden. Ik zou willen voorstellen dat als de stukken er dan eindelijk zijn en iemand input heeft om aan de AV-leden mee te geven, dat gewoon via de Griffie gestuurd kan worden.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Heeft u wel enig idee wanneer die stukken dan ... Even voor de commissieleden.

De heer Bloi (VVD): Dan zou u even rechts van u moeten kijken. Ik heb geen idee.

De voorzitter: Oké. Dan kijk ik even naar de heer Faassen. Misschien dat hij meer weet.

Gedeputeerde Faassen: Voorzitter, dat blijft bij kijken, ben ik bang, want ik ben niet van het bureau van AV IPO. april is nog ver weg. Ik denk dat het mooi zou zijn als we het begin maart zouden hebben. Ik kan daar niks zinnigs over zeggen, voorzitter.

De voorzitter: Is dat wellicht iets wat u kunt meenemen naar de AV IPO, de tijdlijn, dat wij toch redelijk ver op voorhand dit bespreken.

De heer Bloi (VVD): Ik zal het bestuur in april oproepen om de volgende keer er werk van te maken en ervoor te zorgen dat de stukken ruim op tijd aanwezig zijn, want dit is niet de eerste keer.

De voorzitter: Ja, prima. Dank u wel.

7.2 GEWIJZIGD G-26-004 Statenvoorstel inzake Participatieverordening 2026 Provincie Limburg en visie beleidsparticipatie en uitdaagrecht, brief GS van 3 februari 2026 (GS DOC-00862984)

De voorzitter: Dan gaan wij naar 7.2. Dank u wel. You are dismissed. Ja. Het Statenvoorstel inzake de Participatieverordening 2026 Provincie Limburg en visie beleidsparticipatie en uitdaagrecht. Dan wil ik de mensen in de zaal toch vragen een beetje stiller te zijn. Mijn stem heeft al veel te verduren gehad. Vanaf 1 januari 2025 geldt de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Deze wet stimuleert de actieve betrokkenheid van inwoners bij het beleid van de Provincie. Het uitdaagrecht wordt verplicht in een nieuwe participatieverordening vastgelegd en de huidige inspraakverordening uit 2006 wordt daarom vervangen. We behandelen dit Statenvoorstel in twee termijnen met een maximale spreektijd per fractie in de eerste termijn van drie minuten. Dan beginnen we met de commissie uiteraard. Dan kijk ik naar mijn rechterkant. Dat is de fractie van de BBB. Aan wie mag ik het woord geven? Ja, jullie zijn als eerste. Mevrouw Schoolmeesters, ga uw gang.

Mevrouw Schoolmeesters (BBB): Ja, de aftrap. Dank u wel. Ja, als wij het woord 'participatieverordening' horen, dan voelen we niet meteen verbinding. Het klinkt als iets van papier, terwijl participatie voor ons juist iets van mensen is. Voor de BBB begint het niet bij regels, maar bij gemeenschappen en niet bij systemen, maar bij noaberschap. In Limburg zien we eigenlijk wel elke dag dat participatie al bestaat. Kijk maar eens naar onze gebiedsprocessen. Een boer die het land zo inricht dat hij water beter vast kan houden. Een grondeigenaar die de geschiedenis kent. De terreinbeheerder die natuur en landbouw met elkaar verbindt. Dat doen ze niet alleen omdat het moet, maar ook omdat ze zich verantwoordelijk voelen. Juist dat brengt mensen in beweging. Datzelfde zien we terug in dorpen en wijken. Mensen wachten niet totdat de overheid iets regelt. Ze knappen zelf een speeltuin op of organiseren een koffiemiddag tegen de eenzaamheid. Of ze maken een plan voor een veiligere straat. Dat is voor ons als BBB het hart van participatie: eigenaarschap, trots, verantwoordelijkheid nemen en regie pakken voor je eigen leefomgeving. De vraag is dus niet of inwoners willen meedoen, want dat doen ze al. De echte vraag is: maken wij het hen gemakkelijk genoeg? Geven wij vertrouwen of verliezen mensen hun energie in formulieren, loketten en procedures? De provinciale contactfunctionaris zou ook hierin een sleutelrol kunnen vervullen. Het uitdaagrecht past echt bij onze visie, mits het geen paarse krokodil wordt. Dat betekent structurele aandacht en zeker ook tussentijdse ijkmomenten ten aanzien van die regeldruk. Dat geldt ook voor de toegankelijkheid, voor de kleine buurtvereniging en de lokale ondernemer. Blijf alert en ook daadwerkelijk toetsen dat deze niet ondergesneeuwd raken door professioneel georganiseerde partijen. Voor ons draait deze verordening om één kern: durven wij inwoners echt mede-eigenaar te maken van hun omgeving? Als dat lukt, dan zien we dadelijk meer trots in onze dorpen en wijken, sterkere gemeenschappen en oplossingen die van onderop zijn gegroeid. Dan hebben we geen participatiebeleid gemaakt, maar vertrouwen georganiseerd. Kan de Gedeputeerde ons meenemen in haar beeld van 2030? Wat zou er dan zichtbaar anders moeten zijn? Dat is waar de BBB voor staat: praktijk boven papier. Samen werken aan sociaaleconomische en maatschappelijke meerwaarde en samen bouwen aan een provincie waar iedere Limburger telt en meedoet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Absil van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, om een bruggetje naar mijn buurvrouw te maken: een mooie bijdrage, die ik namens het CDA voor een groot deel deel. Ik zou daar wel aan toe willen voegen: papier is nodig ook om de praktijk op een zuivere manier te bestendigen. We hebben dat bij de burgertop gezien. We spreken nu voor de derde keer over deze participatieverordening. De aandachtspunten van de vorige keren zijn meegenomen. Het is zorgvuldig voorbereid. Dus laten we vooral zorgen dat het geen papieren tijger wordt, maar dat het in de praktijk gebruikt gaat worden. Daar gaat het namelijk om. Ook vanuit ons: belangrijker nog zijn al die andere manieren van participatie, waar mijn collega het ook over heeft. Of je nu een wagen bouwt, de moestuin bij het gemeenschapshuis bijhoudt of wat dan ook, er zijn zoveel vormen waarop onze inwoners zich al organiseren en van de overheid participatie wensen. Of dat nu in een subsidie is, in regelgeving, hoe dan ook. Het is denk ik vooral die regeldruk ... Ja, daar is de grootste winst te halen, meer dan in deze heel gespecificeerde vormen van participatie. Daarom een bruggetje ook naar de motie STOER. Misschien kunt u ook reflecteren op hoe u dit ziet, deze specifieke vormen van participatie, ten opzichte van het makkelijker maken, het wegnemen van regeldruk, voor onze inwoners, die al op tal van manieren met eigen inbreng en zelfsturing bezig zijn. Het wordt hier wat minder genoemd: ik was in het najaar van 2025 bij Burgerkracht op werkbezoek. Daar was ik ook onder de indruk van alle projecten die al gebeuren om juist andere vormen, nieuwe vormen van participatie te ondersteunen. Zowel naar de organisatie, maar zeker ook naar onze inwoners die het al oppakken, wil ik al onze waardering hierbij uitspreken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Bloi van de VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, afgelopen zondag ging het in de podcast van Heuvelland Vandaag over burgerparticipatie. Een van de journalisten zei: 'Burgerparticipatie, is dat niet gewoon uitgestelde teleurstelling?' Misschien was het wat pessimistisch, maar in sommige gevallen is het helaas wel herkenbaar. Dat is precies de kernvraag van het stuk dat vandaag voorligt. Wordt het een verordening die daadwerkelijk ruimte geeft aan onze inwoners en ondernemers of een regeling die verwachtingen wekt, maar uiteindelijk intern vastloopt? Het is goed om te zien dat de meeste opmerkingen uit de sonderende ronde zijn meegenomen. Dat verdient ook waardering. Toch hebben we nog een aantal opmerkingen, die ik chronologisch ga doorlopen. In de tweede alinea staat in de laatste zin 'een burgerinitiatief dat maatschappelijke meerwaarde heeft en de feitelijke uitvoering van beleidskaders moet verbeteren'. Wat staat hier nu precies? Wat verstaan wij onder maatschappelijke meerwaarde? Niet alleen: wat verstaat GS daaronder? Maar ook: wat verstaan wij hieronder als Statenleden? Neem dan ook een duidelijke definitie mee. Daarna, een stukje verderop gaat het over het beoogde resultaat. Wat is een concreet einddoel bij het vaststellen van deze verordening? Het doel moet niet zijn dat we een verordening vaststellen, maar de verordening moet een instrument zijn op weg naar een doel. Welke meetbare resultaten beogen we hiermee? Wat hier nu staat is meer een intentie dan echt een concreet resultaat waar we naartoe willen. Ik heb iets te veel tekst, dus ik moet er even voor zorgen dat ik binnen de drie minuten blijf.

De voorzitter: Ja, precies. U heeft nu nog één minuut en tien seconden.

De heer Bloi (VVD): Oké, dat komt wel goed. U mag interrumpen. Over regeldruk lezen we dat meer detailregels kunnen leiden tot meer regeldruk. Dat geeft misschien meer helderheid, maar beperkt ook de ruimte voor maatwerk. Die afweging begrijpen we. Tegelijkertijd willen we

benadrukken dat duidelijke kaders aan de voorkant, ook al vraagt het soms meer detail, aan de achterkant teleurstelling kunnen voorkomen. Even kijken.

De voorzitter: Kijk. Er komt hulp van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Mijn collega wenst een interruptie. De vraag is natuurlijk; u schetst het dilemma van meer regeldruk versus de andere kant. Hoe zei u het zo mooi? Nu moet u mij even helpen.

De heer Bloi (VVD): Ik zei heel veel mooie dingen.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, ja, ja. Maar u zei op het laatst: het dilemma zit tussen de regeldruk enerzijds en de vrijheid en het verwachtingsmanagement anderzijds. Dan is de vraag: u hebt het kunnen lezen. U vraagt aan de collega's: hoe zit u daarin?' Nu is natuurlijk de vraag: hoe zit de VVD daarin?

De voorzitter: De heer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Ja, goh, natuurlijk zijn regels en details gewoon nodig, maar je kunt ook iets kapot regelen met details. Dus ja, aan de voorkant willen wij gewoon een duidelijk kader, een stevig kader en ook duidelijke communicatie, van: dat verwachten wij van een burger, maar dat kan een burger uiteindelijk ook van ons aan de achterkant verwachten. Daar komt ook de vraag bij: hoe communiceren we? Maar ook: nee is ook een antwoord, zelfs van de overheid.

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog.

De heer Bloi (VVD): Ja, voorzitter, hoe gaan we ermee om bijvoorbeeld als twee vergelijkbare burgerinitiatieven op hetzelfde gebied zich melden, dus rondom hetzelfde onderwerp, in dezelfde afgekaderde regio? Wat doen we daarmee? Gaan we dan met beide initiatieven aan de slag of proberen we die met elkaar te verbinden op de een of andere manier en wat is onze rol bij het verbinden dan? Of laten we het helemaal aan het initiatief. Dan de evaluatie. Een goede beleidsevaluatie is essentieel om te leren en om bij te sturen. Hebben we gekeken hoe andere overheden dit doen her en der in het land en ook daarbuiten? Hoe leggen we vooraf meetbare indicatoren vast? Leggen we die ook vast? Tot slot, we hebben het al vaak benoemd, zowel bij de bespreking van het beleidskader 'Provincie midden in de samenleving', bij het debat rondom het initiatief in Brunssum, waar ik dadelijk nog even kort op terugkom, als tijdens de derde ronde van dit stuk. Daar hebben we keer op keer benoemd dat inwoners en ondernemers waarschijnlijk allang klaar zijn voor burgerparticipatie, maar de vraag is of wij dat zijn. Dus de vraag is niet of de Limburgers verantwoordelijkheid willen nemen. De vraag is of wij als overheid die verantwoordelijkheid ook echt durven los te laten. Dat vraagt meer dan goede bedoelingen. Dat vraagt om mandaat, budget en doorzettingsmacht, ook binnen de organisatie, in onze organisatie. Heeft de betreffende contactambtenaar van zo'n burgerinitiatief dat er dan komt voldoende positie intern om knopen door te hakken en is er bestuurlijke rugdekking als iets schuurt met bestaand beleid? Is gekeken of bestaand beleid kan schuren met deze verordening, want niets is zo funest voor vertrouwen als een goed initiatief dat strandt op interne tegenstrijdigheden.

De voorzitter: Komt u tot een afronding?

De heer Bloi (VVD): Ik kom tot een afronding, voorzitter. De VVD begrijpt dat ieder begin lastig is en dat er fouten gemaakt zullen worden. Die zijn ook gewoon onvermijdelijk, ook bij de implementatie van deze verordening. Maar laten we gewoon beginnen. Het gaat met vallen en opstaan. Dat moeten wij als politiek ook soms durven te accepteren. O ja, nog één ding. Dat was ik vergeten bij de sonderende ronde. Ik was in aanloop naar de sonderende ronde op gesprek bij de initiatiefnemers van het ecologische bos in Brunssum. Daar werd mij specifiek gezegd – dat wil ik hier ook benadrukken – dat de samenwerking met de Provincie en specifiek met de betreffende ambtenaar als bijzonder prettig ervaren wordt. Dat zie ik als een groot compliment. Tot zover.

De voorzitter: Ruimte voor een compliment is er altijd, toch? Dan geef ik graag het woord aan de heer van den Beucken van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja. Allereerst dank voor het prettige overzicht aan het eind van het document, waar heel handig de inbreng van deze commissie in is meegenomen, ook hoe dat uitgewerkt is. Daar begin ik mee, met dit compliment. Hoe dan ook moet ik wel vaststellen dat het uitdaagrecht in ieder geval voor ons nog echt een terra incognita is, een onbekend land. Daar moeten we ervaringen mee opdoen. Vertrouwen krijg je natuurlijk door ook vertrouwen te geven. Maar vertrouwen kan natuurlijk langzaam komen en met het paard weggalopperen. Dus je moet goed omgaan met die inwoners, ook als het gaat om het uitdaagrecht. De belangrijkste reactie op de burgeralliantie is dat de Provincie benadrukt dat initiatieven met wederzijdse zorg en respect moeten worden besproken en beoordeeld. Dat is de kern van het hele verhaal, denk ik, en zodoende een goed begin en natuurlijk het halve werk. Verwachtingsmanagement. Als mensen eerst aan het lijntje gehouden worden, hun best doen en in een later stadium hun initiatief afgewezen wordt, dan hebben we niks bereikt of erger nog. Ook langdurige radiostilte of steeds wisselen van ambtenaren als vast aanspreekpunt zijn zaken die we moeten voorkomen. Als we hier niet goed mee omgaan, dan verkleinen we dus die afstand niet, maar dan wordt die alleen maar groter. Duurzame communicatie en een 'ja, mits'-houding in plaats van een 'nee, tenzij'-houding, maar wel met verwachtingsmanagement. De 'ja, mits'-houding en die empathie ten aanzien van initiatieven kun je onmogelijk in een document vervatten. Volgens mij gaf mevrouw Schoolmeesters dat ook al een beetje aan. Het is maar een document. De praktijk zal uitwijzen hoe dat gaat lopen. Die medewerker moet ervoor zorgen dat dat contact goed is en dat er empathie is. De buitengrenzen van het participatiebeleid zijn helder gesteld. Daar hebben we volgens mij in het gewijzigde voorstel ook helemaal niks aan veranderd. Daar zijn wij mee akkoord. Wij snappen dat. Het bereiken van de minder weerbare en spraakzame mensen, ouderen, jongeren, minder geletterde mensen, is verder uitgewerkt. Het belang is nog eens bevestigd in dat stuk. Dat is ook goed. De mondige Limburger en de usual suspects mogen in ieder geval de onervarene niet verdringen. Maatwerk. Het voorkomen van gestuurd worden van het kastje naar de muur. Goede begeleiding. Voortgang in de toekomst. Het zijn allemaal zaken die van belang zijn en die al beter verankerd zijn in dit gewijzigde stuk. Op het moment dat terugverwezen wordt naar een gemeente is natuurlijk een goede, de weg wijzende begeleiding noodzakelijk. Ook het voorkomen van dubbelwerk op voorhand is een noodzakelijkheid. Help in ieder geval de inwoners en initiatiefnemers op voorhand met het bepalen of een idee kansrijk is, geef aan waar het op de participatieladder geplaatst kan worden en wat ervoor nodig is om het te verwezenlijken. LOKAAL-LIMBURG wil zeker geen paarse krokodillen, maar ik denk dat we een heel mooie vijver willen met heel veel verschillende grote en kleine vissen, met allerlei kleuren. Dat willen we.

De voorzitter: Dank u wel. Netjes binnen de tijd. Dan geef ik graag het woord aan de heer Beckers van JA21.

De heer Beckers (JA21): Dank u wel, voorzitter. De betrokkenheid van onze inwoners is voor JA21 essentieel. Echte invloed op de leefomgeving versterkt het vertrouwen in de overheid. Dat we dan een nieuwe participatieverordening vaststellen vanwege de landelijke wetgeving is dan ook logisch. Maar, voorzitter, de invulling die het College hier in Limburg kiest, roept bij ons een aantal vragen op. Het College kiest bijvoorbeeld voor een flexibele benadering. In gewoon Nederlands betekent dit: het College beslist per dossier of ze de burger uitnodigen en hoe ze dat oplossen. We begrijpen de behoefte aan maatwerk, maar er is een dunne lijn tussen flexibiliteit en vrijblijvendheid. Het voorstel regelt tot in de puntjes hoe participatie kan plaatsvinden, maar blijft volstrekt vaag over het wanneer. Zonder die duiding blijft participatie een instrument dat het College naar eigen wens uit de kast kan trekken of juist niet. Dus ja, we snappen de wens van flexibiliteit, maar aan de andere kant brengt het ook veel onduidelijkheid met zich mee. Verder is er naar onze mening een gat tussen de tekst van de visie en de artikelen van de verordening. In de visie schetst het College een mooi beeld van participatie van de vorming van beleidskaders, maar kijken we naar de juridische verordening, dan zien we dat deze visie nergens hard gemaakt wordt. De verordening is zo breed geformuleerd dat zij op elk dossier en elk Statenvoorstel van toepassing kan zijn. Terwijl de visie spreekt over vroegtijdige betrokkenheid, laat de verordening de deur open voor het College om participatie pas in te zetten wanneer het mogelijk te laat is. Op goed vertrouwen dan maar. Of moet dit nog worden aangescherpt? Ik kan op pagina 35 lezen dat de wens al eens is gekomen vanuit de Staten: maak participatie concreet en leg uit op welke manier het heeft plaatsgevonden. Ik lees bij de beantwoording van het College: 'Participatie vindt plaats in de praktijk en elke vorm heeft zijn eigen dynamiek. In een evaluatie zal hier later op worden ingegaan.' Transparantie begint bij zichtbaar maken wat je doet. Daarom vanuit ons de vraag of het mogelijk is en of het überhaupt zin heeft om wellicht in Statenvoorstellen een korte paragraaf op te nemen waarin staat of participatie heeft plaatsgevonden en zo ja, in welke vorm. Als het niet plaatsvindt, kan dat simpelweg vermeld worden. Dat zou wat ons betreft daar prima bij aan kunnen sluiten. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer van den Beucken heeft daar een vraag over.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik heb net al gezegd dat ik vind dat dit stuk voorlopig nog een terra incognita is. We hebben over twee jaar gelukkig al een evaluatie. U zegt ook – dat zit u misschien een beetje dwars – van: het College beslist, of een medewerker beslist samen met het College, welke initiatieven wel en niet in aanmerking komen. Maar ja, hoe moet het dan anders? Dat is even de vraag. Wij kunnen ze niet individueel hier gaan behandelen in de Statenzaal. Hoe kijkt u daartegenaan?

De voorzitter: De heer Beckers.

De heer Beckers (JA21): Ik ben daar ook niet op tegen, voorzitter, maar ik had wel graag iets meer duidelijkheid gehad over misschien een aantal en op welke thema's we dit als eerste willen uitproberen. Dat mis ik een beetje. Vandaar de opmerking.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer ... Kunt u uw naambordje een beetje omhooghouden, want ik ken uw naam nog niet. De heer Ritzen is dat. Dan weet ik dat ook voor de volgende keer. De heer Ritzen van de PVV geef ik graag het woord.

De heer Ritzen (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank aan de Gedeputeerde voor de aanpassingen en de uitgebreide toelichting. We zien dat er serieus is ingegaan op de opmerkingen uit de commissie. Zo zijn de beoordelingscriteria verduidelijkt, is de informatievoorziening richting PS explicieter beschreven en de rol van de organisatie nader toegelicht. Dat waarderen we. Tegelijkertijd hebben we

toch nog enkele punten waar we meer duidelijkheid over zouden willen krijgen. Allereerst de democratische borging. Er staat terecht dat participatie niet in de plaats komt van politieke besluitvorming, maar bestuursorganen beslissen per geval of en hoe participatie wordt toegepast. Kan de Gedeputeerde toelichten hoe wordt gewaarborgd dat dit altijd plaatsvindt binnen de duidelijke door PS gestelde kaders? En hoe voorkomen we dat er per dossier verschillen ontstaan in aanpak en toepassing? Dan het financiële aspect. Er wordt aangegeven dat initiatieven binnen bestaande begrotingskaders worden opgevangen en dat jaarlijks wordt gerapporteerd via de P&C-cyclus. Kan het College nader preciseren of er een financieel richtbedrag of plafond wordt gehanteerd, wanneer PS vooraf wordt geïnformeerd bij bijvoorbeeld grotere initiatieven en hoe het budgetrecht van PS in de praktijk wordt geborgd? Tot slot de beoordelingscriteria, misschien wel het belangrijkste. Begrippen als maatschappelijke meerwaarde en draagvlak zijn toegevoegd. Dat is een stap vooruit. Maar kan het College dan aangeven hoe die criteria in de praktijk worden toegepast? Wordt er gewerkt met een vaste beoordelingssystematiek, zodat het voor initiatiefnemers en voor PS transparant is hoe afwegingen tot stand komen? Voorzitter, de PVV ziet participatie als een instrument dat de democratie kan versterken mits de kaders helder zijn en de rol van PS goed geborgd blijft. Met die insteek horen wij graag de nadere toelichting van het College. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Allereerst in navolging van mijn voorgangers dank voor de aanpassingen op het stuk en de toevoeging en de uitleg die zeer duidelijk zijn gegeven. Ik wil eerst even beginnen met het punt dat de heer Bloi en de heer Beckers maakten. We hebben de vorige keer aangegeven dat we heel graag duidelijkheid wilden, ook naar inwoners toe: wat kan wel en wat kan niet? Maar we begrijpen tegelijkertijd ook dat dat ook beperkend kan werken in wat mensen aanmelden. Dat is dus een weegschaal waarop wij moeten gaan wegen: wat weegt nu belangrijker? Ik herken dat ook in het verhaal van mevrouw Schoolmeesters. Het is niet alleen een papieren tijger, maar mensen moeten ook de vrijheid hebben om zich te melden. Tegelijkertijd hoor ik het verhaal van de heer Beckers. Daarvan denk ik ook: ik begrijp waar dat gevoel vandaan komt. Ik zou eigenlijk de Gedeputeerde willen vragen om even te reflecteren op of dit past binnen de communicatiestrategie, dat we dit niet expliciet opnemen in de verordening, maar dat we er wel iets mee doen in de communicatiestrategie, zodat het voor burgers wel duidelijk is wat wel en niet kan en hoe burgers daar ook mee om kunnen gaan. Niet elke variant van participatie is van toepassing, maar misschien kunnen wel andere vormen ingezet worden.

De voorzitter: Mevrouw Schoolmeesters heeft daar een vraag over.

Mevrouw Schoolmeesters (BBB): Ja, wij slaan erg aan op die communicatiestrategie, want communicatie is the key bij een participatieverordening. Hoe ziet de PvdA dan zo'n communicatiestrategie, bijvoorbeeld met een eigen website met best practices, dat mensen geïnspireerd raken door wat er in een ander dorp succesvol in participatie heeft plaatsgevonden, dat hen dat kan inspireren om het ook voor hun dorp te doen? Denkt de PvdA aan zoiets?

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dat is een interessante vraag. Ik vind dat erg lastig. Dat zit sterk op de uitvoering en ik weet niet altijd goed wat werkt en wat niet werkt. Ik ben geen communicatiespecialist. Maar ik denk wel dat het misschien interessant is om over de initiatieven die succesvol zijn en die zich hier gemeld hebben sowieso te communiceren, dat burgers inderdaad kunnen kijken: o ja, daar is het wel gelukt en op die manier kunnen wij misschien ook iets voor ons eigen dorp doen. Ik ken

voorbeelden uit bijvoorbeeld Peel en Maas, die heel sterk met burgerparticipatie bezig zijn ... Dat staat even los van dit stuk, maar daar zijn wel echt heel mooie voorbeelden te zien die ook hier toegepast kunnen worden. Dus ik denk dat dat wel een mooi voorstel is. Maar ik denk dat we ook misschien de communicatiespecialisten er even over na moeten laten denken wat daar nog meer bij zou horen. Ik denk dat daar ook nog wel wat meer te zien valt, misschien zelfs voorbeelden uit andere landen. Dat zou misschien ook leuk zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Wesseling van D66. U was nog niet klaar, mevrouw Wolters?

Mevrouw Wolters (PvdA): Sorry, excuseer. Ik was nog niet helemaal klaar.

De voorzitter: Ah, oké. Dat dacht ik wel inderdaad.

Mevrouw Wolters (PvdA): Nee, ik had nog één punt over de evaluatie en dan ben ik wel klaar. De evaluatie. Ik zou het financiële aspect dat door de heer Ritzen werd benoemd ook meenemen in de evaluatie, omdat het nu heel moeilijk is om te voorspellen: oké, wat voor initiatieven komen er? Er wordt voorspeld dat heel erg ingezet wordt op subsidie. Maar dat weten we niet van tevoren. Het kan ook te maken hebben met ondersteuning met betrekking tot beleidsvorming of organisatievorming. Maar ik pleit ervoor om dat mee te nemen in de evaluatie en daarin ook mee te nemen wat onze rol als PS is. Het laatste punt, voordat ik het vergeet. Ik zeg 'PS'. Er wordt gezegd dat als een voorstel gedaan wordt, dat wordt voorgelegd aan PS. Ik zou het ook fijn vinden als we geïnformeerd worden – dus niet ter besluitvorming – wanneer een voorstel wordt afgewezen, met uitleg erbij. Het kan namelijk zo zijn dat burgers zich bij ons melden als volksvertegenwoordigers. Het zou heel vervelend zijn als wij dan geen antwoord hebben op een vraag die zij daar eventueel over hebben. Dat zou ik wel prettig vinden. Dat was wel mijn bijdrage. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Ja, voor D66 is participatie niet iets wat je even op een lijstje afvinkt. Participatie betekent dat iedereen mee kan praten, dat iedere stem telt, of je nu hard schreeuwt of juist thuisblijft op de bank en denkt: wat gebeurt er in de Provincie nou eigenlijk allemaal? Het is essentieel dat inwoners van onze Provincie een stem hebben in de besluiten die hen raken. Maar dat gezegd hebbende mag participatie ook nooit leiden tot besluiteloosheid. Het betekent niet dat wanneer iemand het oneens is met wat hier gebeurt, het plan ook automatisch van tafel gaat. Als voorbeeld zou ik graag de discussie die ook speelt rondom hoogspanningsmasten daarbij willen aanhaken, want niemand wil zo'n mast in de achtertuin hebben. Maar als dat betekent dat we iedereen die daar bezwaar op maakt ook zijn zin geeft, dan krijgen we de netcongestieproblematiek nooit opgelost. Dan is er straks geen bedrijf meer dat zich hier in Limburg kan vestigen, zoals we nu ook al in drie andere Provincies in Nederland zien. Dus participatie mag ook nooit een excuus zijn om niet te besturen, want besturen vraagt ook om het maken van moeilijke keuzes. Juist daarom heeft D66 ook bij die sonderende behandeling gevraagd om aan goed verwachtingsmanagement te doen. Ik zie volgens mij ...

De voorzitter: Mevrouw Schoolmeesters heeft daar een vraag over.

Mevrouw Schoolmeesters (BBB): Ja, ik hoor het gaan over participatie. Ik hoor het gaan over een hoogspanningsmast en zo. Kunt u even uitleggen hoe D66 die combinatie ziet?

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, het was een voorbeeld. Dit stuk gaat natuurlijk niet over hoogspanningsmasten, maar we gaan met deze participatieverordening ook vragen om input van onze inwoners als het gaat om beleidsstukken. Ik denk dat het daarbij essentieel is om aan dat goede verwachtingsmanagement te doen, om nooit de garantie te geven dat wanneer iemand inspraak levert, het ook gelijk betekent dat zo'n stuk van tafel zou gaan.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Wesseling (D66): Verwachtingsmanagement is wat ons betreft dan ook niet alleen onderdeel van de evaluatie, maar moet juist ook aan de voorkant goed worden ingericht. Aan de overkant werd er ook al wat over gezegd: welke keuzes maak je dan qua regeldruk die je meegeeft en anderzijds de verwachtingen die je goed kan scheppen. Dat zien we nu ook wel voor een groot deel aangevuld in het stuk naar aanleiding van de sonderende behandeling, maar het stuk aan de voorkant specifiek mist ook nog wel voor een deel. Want hoe borgen we nou uiteindelijk dat het ook aan de voorkant voldoende duidelijk is wanneer een burger wel heel veel inspraak heeft, maar juist ook wanneer iemand ergens geen inspraak op heeft? Met goede participatie kunnen we ...

De voorzitter: Mevrouw Absil heeft daar een vraag over. Doet u wel even uw microfoon uit, mevrouw Wesseling?

Mevrouw Wesseling (D66): Ja.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, daar zit wat mij betreft wel een lastig punt. Daarom sloeg ik daar net ook al op aan. Ik lees dit stuk, met name de keuze voor flexibele ... Wij kunnen nu nog niet weten als overheid wat ons allemaal toe gaat vallen. Eigenlijk kan de vlag uit, zou je kunnen zeggen, als we het heel druk krijgen op dit thema en op deze verordening. Dat is maar helemaal de vraag. Dus ja, hoe ziet u dat, om dat vooraf nog meer dicht te timmeren? U bent zelf ook inwoner van Peel en Maas. Ik ook. Ik sloeg even aan op de woorden van mevrouw Wolters. Daar wordt juist heel veel vrijheid en vertrouwen gegeven, zodat je als burger aan de slag kunt.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank voor deze vraag. Er lopen in die zin misschien ook wel twee dingen door elkaar. Je hebt enerzijds de initiatieven die vanuit inwoners zelf tot stand komen, waarbij je heel veel flexibiliteit en ruimte wil laten. Anderzijds heb je het stukje dat we bij grote beleidsstukken actief om participatie gaan vragen. Ik denk dat we dan een veel beter beeld kunnen schetsen ook van wat dan dus concreet van onze inwoners vragen. Juist daar kan wel heel goed aan verwachtingsmanagement worden gedaan aan de voorkant. Dus juist daar is dit eigenlijk ook op gericht.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Wesseling (D66): Met goede participatie kunnen we beter begrijpen wat onze inwoners echt willen. Dit is dan ook een belangrijke kans wat D66 betreft om onze jongeren te betrekken, die misschien minder gemakkelijk de weg naar ons gouvernement weten te vinden. Dat is ook inclusief de jongeren die misschien nog geen stemrecht hebben, want zij zijn immers de toekomst van onze provincie. D66 wil er dan ook voor pleiten om jongeren expliciet als doelgroep mee te nemen in

participatietrajecten. Het voorstel vraagt natuurlijk al om participatie bij die grotere beleidsstukken, die ik net ook al even aanhaalde. Wij zouden het heel leuk vinden als daar ook expliciet jongeren als doelgroep in worden meegenomen, zodat de keuzes die onze Provincie maakt voor hun toekomst ook worden meegenomen. Kan het College dit toezeggen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de eerste vraag die ik mezelf had gesteld is: waar zitten we op de participatieladder bij de inbreng van onze sonderende bijdrage? Laat ik het zo zeggen: participatie is een containerbegrip. Ik denk dat we daar iedere keer handjes en voetjes aan proberen te geven. Ik heb alleen gekeken: wat heb ik op 19 december ingebracht? Dan denk ik: herken ik dat nu of zie ik in ieder geval nu terug waarom dat er wel of niet is? Ik moet zeggen dat ik daar een beetje teleurgesteld in ben. Ik ga niet alles herhalen, maar we hebben aangegeven dat we de uitzonderingen in artikel 4.2.e en 4.2.f ruim geformuleerd vinden. Dan zie ik niet wat daar de reactie op is, waarom het wel of niet zo blijft. Dat vind ik dan jammer. Ook het punt over hoe we omgaan met digibeten en dergelijke, hoe we hen erbij betrekken, omdat we hen niet altijd bereiken ... Daar staat in de laatste zin: 'Zie paragraaf 3.' Dan lees ik paragraaf 3 en herken ik dat niet, zie ik niet wat we daarmee doen. In dat opzicht ben ik er wel teleurgesteld in. Een laatste opmerking daarover is: er zijn heel veel burgers die best wel goede ideeën hebben, maar die als een berg opzien tegen het feit dat je ergens iets moet gaan doen of ergens iemand moet gaan benaderen. Ik herken nog niet hoe we dat precies in deze vorm hebben opgelost of niet. Dat hebben wij destijds aangegeven. Ik ben een beetje teleurgesteld, omdat ik niet zie bijvoorbeeld waarom het niet kan. In dat opzicht vind ik het jammer. Misschien komt daar nu nog een antwoord op, of een andere keer, maar in dat kader ben ik een beetje teleurgesteld.

De voorzitter: De heer Bloi heeft daar een vraag over.

De heer Bloi (VVD): Ja, is dit Statenvoorstel niet juist een voorbeeld van hoe participatie gaat? Er wordt verwezen naar verschillende groepen die benaderd zijn om mee te denken. Er is zelfs één groep betrokken burgers uit Gulpen-Wittem geweest. Die hebben een brief gestuurd en die is bijna compleet overgenomen. Is dat niet een voorbeeld van hoe makkelijk eigenlijk die participatie nu al is?

De voorzitter: De heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Moet u goed horen, bij de sonderende situatie hebben wij het stuk ook besproken. Daar hebben wij over de zaken die goed zijn die erin staan ... Ik participeer al heel lang, heel lang ook vanaf de andere kant van de medaille. Daar heb je geen kritiek op. Maar wij doen onze inbreng hier in een sonderende sessie. Dan hoef ik niet te zeggen wat goed is en wat meegenomen is. Wat ik alleen constateer is dat ik sommige punten die ik heb ingebracht jammer genoeg mis. Er kunnen redenen daarvoor zijn, maar als wij vage formuleringen gebruiken over waar we participatie wel of niet doen en ik geef dat aan, dan vind ik het jammer dat ik nu niet hoor waarom we dat wel of niet doen. Dat wil niet zeggen dat dit een slecht stuk is. Participatie is heel moeilijk. Wij hanteren eigenlijk altijd de tien spelregels van de Ombudsman. Ik herken die toch voor een groot deel hier in het stuk terug. Dat wil dus niet zeggen dat ik dit stuk een slecht stuk vind, maar ik vind het alleen jammer dat ik van de 3% waarvan ik vind dat het beter zou kunnen dit niet terugzie. Dat vind ik jammer, dat in de vorm van participatie van PS naar GS toe dat niet helemaal uit de verf is gekomen.

De voorzitter: Overigens is dat geen vorm van participatie, hè? Ja. Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Nejjodov van GroenLinks.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Voorzitter. Het viel me bij het lezen van dit voorstel op dat GS aangeeft met het voorstel invulling te geven aan het coalitieakkoord. Het wekte bij mij wel ergens onterecht de indruk dat de participatieverordening een autonome keuze is. Dit terwijl bekend is dat deze verordening er ligt omdat het Rijk dat ons heeft verplicht via artikel 147 van de Provinciewet. Mijn eerste vraag is dan ook hoe het College zelf kijkt naar die framing. Erkennen we dat dit primair een wettelijke opdracht is of bent u voornemens dit ook naar de buitenwereld te presenteren als een puur eigen initiatief. Vertrouwen begint immers ook bij eerlijkheid over de aanleiding. Dat neemt vooralsnog niet weg dat GroenLinks het uitdaagrecht ziet als een waardevol instrument, waar we sterk voorstander van zijn. Inwoners die zeggen dat ze een taak beter, slimmer of goedkoper kunnen uitvoeren, verdienen niets minder dan een serieuze kans. Tegelijkertijd verbaast het ons dat de taken die behoren tot de interne organisatie en bedrijfsvoering van de Provincie zijn uitgesloten, althans, als ik artikelen 4 en 5 van de verordening lees. Ik begrijp dat er grenzen nodig zijn, maar is het op voorhand uitsluiten van bijvoorbeeld facilitaire zaken niet wat te ruim geformuleerd? Als onze organisatie aantoonbaar efficiënter of goedkoper kan worden uitgevoerd, zou het dan niet logischer zijn om dat per geval te beoordelen in plaats van alles categorisch uit te sluiten? Verder wordt in het voorstel terecht gewezen op juridische aandachtspunten als staatssteun, aanbesteding, aansprakelijkheid, financiering en de Wet Markt & Overheid. Dat is realistisch. Maar niet iedere inwoner is een jurist. Het zijn onderwerpen die voor veel inwoners te complex zijn. Om te voorkomen dat goede initiatieven stranden op juridische techniciteit en formaliteiten, zou GroenLinks de Gedeputeerde willen meegeven om in de voorbespreking een vorm van ambtelijke ondersteuning te bieden. Denk aan een check op volledigheid of procedurele vereisten gedurende de voorbespreking, zodat bijna volmaakte initiatieven niet onnodig worden afgewezen. Als geen ambtelijke bijstand beschikbaar is – ik heb natuurlijk ook teruggelezen in het voorstel dat we dat niet zeker weten – kan wellicht een duidelijk en toegankelijk invulformulier al helpen om dit soort problematieken te voorkomen. Wil het College dit eventueel meenemen? Dan het door het College benoemde dienstbaarheidsbeginsel. Het is inderdaad belangrijk en vanzelfsprekend voor een verordening als deze. Dat beginsel maakt echter momenteel slechts deel uit van een wetsvoorstel dat nog door beide Kamers onder aansturing van een minderheidskabinet moet worden behandeld. De parlementaire praktijk leert ook dat wetsvoorstellen regelmatig worden afgewezen dan wel aangepast. Zou u daarom willen heroverwegen om, vooruitlopend op die nog hoogst onzekere uitkomst, zelf expliciet invulling te geven aan dat dienstbaarheidsbeginsel in onze eigen verordening of deze op zijn minst te codificeren in deze verordening? Daarmee geven we immers een helder signaal dat dienstbaarheid voor Limburg vooropstaat, ongeacht de landelijke perikelen hieromtrent. Tot slot de inclusiviteit van participatie. Het is voor GroenLinks namelijk essentieel dat niet alleen de mondige en digitaal vaardige inwoners hun weg weten te vinden. Daarom als laatste vraag dan ook: welke concrete maatregelen worden genomen om laaggeletterden, jongeren, mensen met een beperking en inwoners die minder digitaal vaardig zijn daadwerkelijk te betrekken. Dat kon ik namelijk niet terugvinden in het voorstel. Voorzitter, afsluitend en nogmaals: GroenLinks is fel voorstander van het uitdaagrecht, maar een uitdaagrecht dat te veel wordt afgeschermd, wordt al snel een uitnodiging met dichte deur. Dat is vooral wat we wensen te voorkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van den Beucken heeft daar nog een vraag over voor u.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ik vond uw hele betoog interessant, maar het begin heeft mij het meest getriggerd. U verwijst daarin naar een wettelijke verplichting die wij nu door gaan voeren. Nu moet ik persoonlijk zeggen dat niet altijd goede dingen vanuit de overheid op de Provincie neerdalen. Zonnepanelen bijvoorbeeld. Dat soort dingen. Maar dat even ter zijde. Maar moet je dan niet juist communiceren dat wij nu een instrument meekrijgen waar wij als Provincie iets

mee kunnen gaan doen wat we zo graag willen? Kunnen we die boodschap niet aan het College meegeven, om dat te communiceren?

De voorzitter: Mijnheer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Uiteraard. Ik zie daar geen bezwaar in. Ik hoor wel wat bezwaren in het zonnepaneelverhaal. Daar zullen we elkaar niet in kunnen vinden. Maar wat u zegt, daar sta ik best wel voor open.

De voorzitter: Dank u wel. Ik dacht al: er gaat toch geen discussie ontstaan over de zonnepanelen, mannen? Ik geef graag het woord tot slot aan de heer Ubbink van de SP.

De heer Ubbink (SP): Dank u wel, voorzitter. Wij als SP-fractie vinden het mooi om te zien dat het College bezig is met het geven van invulling aan volwaardige participatie van inwoners. Top. Het meenemen van onze inwoners in het vormen van beleid is namelijk niet alleen een wettelijke verplichting, maar het zorgt er ook voor dat er binnen onze samenleving draagvlak bestaat voor ons beleid, het versterkt het vertrouwen in de politiek en zorgt ook voor beter beleid. Maar dat gebeurt – dat horen we bij heel veel fracties terug – alleen als we voorkomen dat die participatie alleen in een papieren werkelijkheid plaatsvindt. De SP vraagt zich dus af hoe we ervoor gaan zorgen dat het uitdaagrecht niet alleen op papier staat om aan de eisen van de wet te voldoen, maar ook daadwerkelijk wordt toegepast. Die concrete invulling staat al deels in het stuk, maar dat zouden we misschien graag nog wat meer zien. Daar zou ik graag nog wat toelichting op horen. Ook is het bij de flexibele benadering voor waar het College voor kiest ... Op zich begrijpen we die, maar dan is het wel belangrijk dat duidelijk wordt voor inwoners aan welke criteria dan precies moet worden voldaan zodat willekeur kan worden voorkomen. Inwoners moeten weten waar ze aan toe zijn, anders is de motivatie om deel te nemen aan het proces nul. Dus hoe gaan we dat borgen? Het voorstel spreekt ook over het belang van het betrekken van mensen die normaal niet deelnemen aan dit soort trajecten. De unusual suspects, zo noemt het voorstel die. Dat vinden wij heel mooi om te horen, maar wij missen daar een beetje de concrete invulling van. Mijnheer Van Est had ongeveer dezelfde klacht. Ik hoor graag hoe we van plan zijn om ervoor te zorgen dat ook de minder aangehaakte Limburgers gebruik kunnen maken van de instrumenten die wij hiermee aan de samenleving aanbieden. Als laatste. We hebben de vorige keer besloten dat we graag zouden zien dat deze verordening over twee jaar wordt geëvalueerd. We moeten dan voorkomen, lijkt mij, dat we als slager ons eigen vlees gaan keuren. Dus vragen we of bij die evaluatie ook gesproken zal worden met inwoners die wel hebben geparticipeerd, met inwoners die dit niet hebben gedaan en met maatschappelijke organisaties, om te zien hoe zij en hoe de samenleving op deze verordening terugkijkt. Als we aan die zorgen kunnen voldoen, kunnen we zorgen dat Limburgers niet alleen eens in de vier jaar naar de stembus kunnen, maar ook echt kunnen deelnemen aan het beleidsvoeringsproces van onze Provincie. Dat lijkt de SP een topplan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we nu gekomen aan het einde van de termijn van uw commissie. Ik schors de vergadering heel eventjes voor een minuutje. Dan zie ik u zo dadelijk allemaal terug.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, wij gaan verder met de bespreking van dit agendapunt. We waren aangekomen bij de beantwoording van uw vragen door de Gedeputeerde. En ik geef graag de Gedeputeerde 22 minuten de tijd om uw vragen te beantwoorden. Ga uw gang.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank voor uw vragen. Voordat ik ga starten wil ik ook grote dank uitspreken aan de ambtelijke organisatie en ook mensen die op grote afstand van hier, ik geloof in Leiden, mee volgen en ons ondersteunen hierbij. En ik wil jullie ook nog bedanken voor alle gemaakte opmerkingen, suggesties en verbeterpunten tijdens de sonderende sessie op 19 december van het vorig jaar. We hebben die input meegenomen in het stuk dat thans voorligt. En het is ook al gezegd: jaarlijks gaan we de ingekomen en doorlopen participatietrajecten evalueren. Daar gaan we initiatiefnemers bij betrekken. Maar de evaluatie van de beleidsparticipatie en het uitdaagrecht worden in 2028 geëvalueerd. En op basis hiervan kunnen verdere ontwikkelingen en een helder referentiekader worden opgezet om die participatieaanpak verder inhoud te geven en diepte te geven. En ik zie het in de reflectie van uw Staten voorzitter, heel duidelijk terug dat eigenlijk iedereen zegt: we moeten gewoon aan de slag. En we weten ook nog een heleboel dingen niet die gaan gebeuren. We zullen een aantal zaken tegengekomen die we niet hebben verwacht. Ook een aantal zaken dat we denken: oké, hier moeten we extra aandacht voor hebben. Dus het betekent ook iets voor de ambtelijke organisatie in de manier van werken. Die ambtelijke organisatie is op dit moment ook bezig met een organisatieontwikkeltraject en dat is natuurlijk iets waar ook heel sterk focus is op uitvoering. Wat daarin mooi een plek kan krijgen, is dat je zegt: de maatschappij vraagt hierom, de maatschappij wil graag meegenomen worden. Los van het democratisch gehalte en dat zij Provinciale Staten kiezen, willen ze ook gewoon op een aantal punten meegenomen worden. En ik vind eigenlijk, als ik kijk naar de opmerkingen die gemaakt zijn, als je kijkt naar bijvoorbeeld het Leefbaarheidsfonds, dan zie je eigenlijk al heel goede voorbeelden van hoe mensen participeren in de voorstellen die daar zijn. Als ik kijk, we hadden gisteren het overleg en het besluitvormend overleg in de Regio Deal Midden-Limburg, hoe veel ook kleinere initiatieven daar vanuit de kleine kernen zijn ingebracht, ook op het gebied van leefbaarheid, dan zie je dat participatie inderdaad leeft en ook wordt opgepakt. Als ik dan verder inga op de vragen die gesteld zijn voorzitter, dan misschien nog een algemeen-juridische opmerking die ook aansluit bij de vraag van mijnheer Nefjodov: het klopt inderdaad dat we dit nu ook doen vanwege het feit dat er per 1 januari 2025 een nieuwe wet is, de Wet participatie. Maar dat wil niet zeggen dat we voor die tijd niet met participatie aan de slag zijn geweest. Maar het feit dat de landelijke overheid deze nieuwe wet in werking heeft gezet, betekent dat wij aan de slag moeten hiermee. En dat we eigenlijk datgene wat we altijd hebben gedaan nu opnieuw in deze verordening, met deze onderliggende visie, neerleggen. Dan het stukje naar het dienstbaarheidsbeginsel, dan pak ik dat meteen even. Alles, en zo voer ik mijn werk uit en zo voert GS haar werk ook uit, het woord 'responsieve overheid' vind ik een heel belangrijk woord. Dat je met empathie kijkt waar behoefte is in die samenleving. En dat dienstbaarheidsbeginsel, de geest daarvan en de intentie, die zit nadrukkelijk hierin. Maar we kunnen als regionale overheid niet vooruitlopen en anticiperen op iets wat nog in een wet op nationaal niveau neergelegd moet worden. Dus dat wilde ik in ieder geval – op dat juridische stuk, dat ik dat even heb afgehecht, zeg maar – aangeven. Maar we volgen die discussie. Dat is de Wet versterking waarborgfunctie Awb. Dat volgen we heel nadrukkelijk, omdat we dat ook heel belangrijk vinden. En er heel nadrukkelijk een causaal verband is tussen dat en hetgeen hier ligt.

De voorzitter: De heer Nefjodov heeft daar een vraag over.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Ja, over dat dienstbaarheidsbeginsel inderdaad. Nu zegt u inderdaad dat we niet vooruit kunnen lopen op de landelijke perikelen. En daar ben ik het ook helemaal met u over eens. Maar wordt in het voorstel niet juist, misschien zelfs iets te gemakkelijk, verondersteld dat we dat juist wel doen? Dat we er eigenlijk van uitgaan dat dat dienstbaarheidsbeginsel vanzelf wordt geïmplementeerd in dit voorstel. Dus is het dan niet juist verstandig, omdat we niet afhankelijk willen zijn van die landelijke perikelen, dit alvast in onze eigen

verordening te codificeren, of onder de noemer van het dienstbaarheidsbeginsel, of hoe je het ook anders wil noemen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Wat we in ieder geval wel doen is, wat ik ook net zei, dat we in de geest van dat dienstbaarheidsbeginsel hier werken. Maar wij kunnen niet het dienstbaarheidsbeginsel als geheel nu gewoon al implementeren terwijl, het moet nog landelijk vastgesteld worden. Dus dat kan ook betekenen dat er over de invulling van 'wat is dienstbaarheid dan' landelijk' nog dialoog gevoerd wordt en discussies ook in de Kamers. Maar de geest van wat er nu bekend is, ook van onderzoekers die daarmee bezig zijn en mensen die dit ontwikkelen, daar houden we ook contact mee, dat is meegenomen in de geest van in het stuk dat hier ligt. En natuurlijk is het zo: stel voor, we zijn met de evaluatie bezig en het dienstbaarheidsbeginsel is op dat moment geïmplementeerd, dat we dat dan ook hierin kunnen meenemen. Dan ga ik even naar ... of 'even', ik ga naar de vragen. En dan ben ik bij de vragen van mevrouw Schoolmeesters voorzitter, die eigenlijk zegt: zorg ervoor dat het geen papieren tijger wordt. En daar zijn we het ook helemaal mee eens. Datgene wat hier op papier ligt en in deze visie en ook in verordening is verrat, is om aan de slag te kunnen gaan. En natuurlijk is het zo dat de focus ligt op uitvoering, en niet op: we hebben het op papier gezet, dus we zijn klaar. En op een gegeven moment moet je gewoon van start gaan, en dan moet je in de praktijk gaan tegenkomen hoe het functioneert. En dan moet je ook gaan kijken hoe we het kunnen bijspijkeren en bijvullen. In 2030, dat was uw concrete vraag, reflecteer op: hoe is het in 2030 dan? Wat is zichtbaar anders? Ja, dat is een heel terechte vraag en tegelijkertijd ook heel erg lastig om invulling aan te geven. Het is in ieder geval zo dat we al meer en meer met participatie bezig zijn. U refereerde zelf aan de gebiedsprocessen. Er wordt heel veel met partijen gedaan. Ik denk dat ik ook pas eigenlijk echt antwoord kan geven op deze vraag als we geëvalueerd hebben. Maar ik hoop in ieder geval dat ik hier vanuit deze stoel kan overbrengen dat we echt met uitvoering aan de slag zijn en ook verder willen gaan. En dat ook dit stuk dat hier voorligt duidelijkheid geeft naar de partijen toe buiten, wat wel kan, wat niet kan, en hoe we dat gaan doen.

De voorzitter: Mevrouw Schoolmeesters heeft daar een vraag over.

Mevrouw Schoolmeesters (BBB): Ja, dank u wel. Het is natuurlijk hartstikke moeilijk hoor, om in een glazen bol te kijken. En ik kan helemaal meegaan in de hoop die wordt uitgesproken. Ik hoor ook van papier en uitvoering. Krijgt Limburg dadelijk een soort van officieel startsein, zo van: yes, de verordening is aangepast en dat betekent voor onze inwoners 'dit'? Dus een soort van momentum van: joehoe, het is veranderd en dit gaan jullie daarvan merken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Nou, de suggestie die wordt gedaan om hier in ieder geval op een gepaste manier communicatie over te uiten, die is prima. Die nemen we ook mee. Maar ik zou wel zeggen dat we dat op een gepaste manier doen, die ook aansluit bij ... En dat burgers in ieder geval weten dat dit er is en dat ze zich kunnen melden, als dat de oproep is. Dan nog een ander puntje erbij dat mevrouw Schoolmeesters noemde voorzitter, en dat is provinciale contactpersoon. De provinciale contactpersoon is sinds 1 november van het vorig jaar werkzaam. En ook deze persoon, die dan genoemd wordt als de provinciale liaison, zal ook in het traject dat thans voorligt een belangrijke rol gaan krijgen. Als burgers zich melden en ze weten niet precies waar ze terecht kunnen, en het blijkt dat het een vraag is die te maken heeft met: goh, ik zou willen participeren in beleidsvorming, in uitvoering of in evaluatie, dan is het ook de rol van die persoon om ervoor te zorgen dat die aanvrager

of die burger op de juiste plek terechtkomt. Dan heb ik de vragen van het CDA, van mevrouw Absil. Ik refereerde in mijn inleiding al kort aan het Leefbaarheidsfonds en de Regio Deal, dat daar eigenlijk al heel veel gebeurt. Je ziet ook op gemeentelijk niveau dat er heel veel gebeurt. En mevrouw Absil refereerde, voorzitter, ook nog aan het stuk regeldruk. Terecht. Met dat aspect zijn we ook heel druk bezig. Vorige week is ook de kick-off geweest van een adviesgroep met heel veel mensen in de provincie, om samen te spreken van: oké, wat speelt hier? Hoe kunnen we hiermee omgaan? Hoe kunnen we dat terugdringen of beter uitleggen? Noem maar op. En natuurlijk is het zo dat we zeker oog hebben voor het feit dat als we met deze participatie aan de slag gaan, dat we ervoor zorgen dat dat niet leidt tot meer regeldruk. En op het moment dat dat ervaren wordt door mensen, dat we ervoor openstaan, dat we daar de communicatie over aangaan. Maar even toch naar regeldruk. Het is niet zo dat dat niet enkel en alleen door de Provincie komt. Dat kan ook zijn door regels vanuit het Rijk of de gemeenten, en mogelijk ook – dat zien we ook steeds meer – door verzekeringsmaatschappijen. Maar daar hebben we in het kader van het aspect ‘regeldruk’ oog voor. Maar de verbinding naar dit verhaal, die is er zeker; daar houden we in de uitvoering rekening mee. Dan ga ik naar vragen van mijnheer Bloi van de VVD. Ik word een beetje getriggerd door de uitspraak: uitgestelde teleurstelling. Enerzijds omdat ik denk: ja, jammer. Anderzijds omdat ik denk: ja, dat is een reële uitspraak. Dat is ook zo. En tegelijkertijd is het ook zo: alle burgers zijn anders. En het kan ook zijn dat je burgers hebt die eigenlijk iets willen wat allang door regels die correct zijn, niet kan – doordat mensen een event willen organiseren of iets willen bouwen of iets willen bijdragen. En dat ze dan toch nog proberen, en weer teleurgesteld worden. Ja, ik denk dat daar het aspect van communicatie heel belangrijk bij is. Maar ik geloof niet dat we iedereen altijd, te allen tijde tevreden kunnen houden, en daarvoor is het ook wel belangrijk dat je aan de achterkant iets hebt als een gesprek of een ...[1:26:05] persoon, of iets dergelijks. Dat is ook een realiteit, die ik vanuit deze plek ook niet helemaal kan wegnemen. Maar we zijn ons daar ook heel erg bewust van, en dat is ook een belangrijk aspect wat we meenemen in een evaluatie. De maatschappelijke meerwaarde, vraagt u nog. Ik denk ja, dit is ook iets waarvan ik in ieder geval al tweeënhalf jaar het woord ‘responsieve overheid’ veelvuldig gebruik in dit huis, dat het belangrijk is dat we empathie tonen, en ook invoelen hoe dat voor een burger is. Op het moment dat die zich meldt en initiatief neemt, dan heeft die eigenlijk al een stap genomen en goed nagedacht. En dan is het net belangrijk om eigenlijk dat initiatief te omarmen, maar tegelijkertijd ook heel erg duidelijk te zijn op het moment dat het niet kan of dat het valt in de categorie waar wij als overheid van zeggen: dat is toch echt iets ten behoeve van alle Limburgers, en het is belangrijk of we hebben besloten dat het niet kan. Dus we hebben er zeker oog voor. Dan is er nog de vraag over: mochten er twee identieke initiatieven komen. Nou, ik begrijp in ieder geval van de mensen die ook onderzoek doen op dit vlak, dat het eigenlijk nog niet voorgekomen is. Maar mocht dat wel voorkomen, dan zou mijn suggestie zijn dat we dat op een pragmatische, projectmatige manier oppakken en dan kijken wat we daar het beste mee kunnen doen, mocht zich die situatie voordoen. En dan, de goede voorbereiding en communicatie is cruciaal, en zeker, zijn wij er als Provincie klaar voor? Toen ik zwanger werd van mijn eerste kind, was ik klaar om moeder te worden? Ik weet het niet, maar gaandeweg leer je. Dus, nou ja. Goed. Voorzitter, ik ga verder met de vragen van LOKAAL-LIMBURG. En ook daar de oproep, en die omarm ik: de empathie, de duidelijke communicatie, en inderdaad, heel helder en duidelijk zijn over die verwachting niet de verkeerde kant op te laten lopen. Dan heb ik de vragen van JA21: de flexibele benadering. Ja, die flexibiliteit: je hebt dus de flexibele benadering of de rigide benadering. Als je de rigide benadering hebt, zeg je van: ‘het mag niet’, en alleen maar ‘dat mag allemaal niet’. De flexibele benadering zorgt er eigenlijk voor dat je – met uitzondering van een aantal zaken waarvan je zegt: dit is echt aan PS om daar een besluit over te nemen of aan GS – dat je zegt: voor alle andere dingen kunt u een beroep doen om te participeren in ofwel beleidsvorming, uitvoering of evaluatie. Dus die flexibiliteit, die gaat met name over die negatieve lijst – zo wordt die dan genoemd – waar het niet kan. En enkel in *die* gevallen is dus participatie niet mogelijk; in alle overige gevallen wel. Dan hebt u nog een vraag over de verordening: of de toekomstige Statenvoorstellen opnemen of

participatie heeft plaatsgevonden. Ja, dat wordt geborgd. Dat is een heel goed voorstel, dat gaan we meenemen. En u hebt ook aangegeven, u zegt: ik mis soms wat scherpheid of die inkadering in de visie. Het is eigenlijk heel breed opgezet. En dat slaat dus ook terug op die flexibiliteit en dat we duidelijkheid willen geven maar ook ruimte willen geven aan die initiatieven. Dus mensen die wat lezen, en de suggestie is om dat goed te communiceren als het eenmaal door jullie als PS is vastgesteld, dat mensen weten: o ja goed, als ik een voorstel ga doen om te kijken waar het wc-papier wordt ingekocht van de Provincie, dat is niet aan een burger, bij wijze van spreken. Maar andere initiatieven wel. Dus dat er helderheid is over waar je wel of niet terecht kunt voor participatie.

De voorzitter: Ik ga u heel even onderbreken, want ik heb zelf een vraag. Ik was aan het luisteren naar uw betoog en u zegt: we kunnen meenemen dat wij in de toekomst bij Statenvoorstellen – zo heb ik hem begrepen – een rubriek opnemen dat er sprake is geweest van participatie, dat die heeft plaatsgevonden ja of nee. Heb ik hem zo goed gehoord? Want zo ja, dan noteer ik hem als toezegging. Zo nee, dan wil ik daar als voorzitter graag wat meer duidelijkheid over.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Terechte vraag voorzitter, dank u wel. Ik kan **toezeggen dat wij gaan verkennen in hoeverre dat wij het blokje Participatie gaan meenemen bij besluitvormingstrajecten – en dat zal dan zowel GS als PS zijn.** Maar ik moet natuurlijk daarvoor wel eerst even terug naar de ambtelijke organisatie hoe we dat doen. Maar het zou best kunnen zijn dat het eigenlijk al opgenomen is in andere kopjes, dus we willen er even naar kijken hoe we dat kunnen doen. Maar op zichzelf vind ik de suggestie die er gedaan wordt, de idee, wel een goeie.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Voorzitter, daar wil ik graag inderdaad op interrumperen. Want dan heb ik ook nog wel een verlanglijstje, zoals bijvoorbeeld: vergrijzing, demografische ontwikkeling, effecten op de leefbaarheid. Dus op welke plek kiezen wij – nu staat er een kopje Duurzaamheid – op welke plek kiezen wij aan welke eisen onze voorstellen moeten voldoen? Het gaat mij een beetje kort door de bocht om dat hier met een vraag en een toezegging af te doen. Dus ik zoek even, dan samen nu: hoe gaan we dat op de juiste manier vormgeven?

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Absil (CDA): Ik heb nog een ander wensenlijstje dan.

De voorzitter: Ja. Als ik hem goed begrepen heb, dan is de **toezegging gedaan om onderzoek te gaan doen naar hoe dat mogelijk gemaakt kan worden.** En dan veronderstel ik dat de Gedeputeerde daar ofwel in dit voorstel of eventueel in een andere mededeling portefeuillehouder dan op terugkomt. Maar dat laat ik even aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ik denk dat het, gelet op hetgeen ik nu terugkrijg, verstandig is om dat niet in dit voorstel mee te nemen maar dat breder mee te nemen. En dat inderdaad dan niet alleen in participatie te zien, maar inderdaad ... Maar dan zou ik het heel fijn vinden als we die informatie kunnen uitwisselen, om te zien dat we daar een gedragen voorstel over hebben. En nogmaals, daarom noem ik het een verkenning, ik weet ook niet in hoeverre bepaalde zaken eigenlijk al in bepaalde voorstellen of kopjes zitten. Dus ik snap de suggestie, en ik vind inderdaad, die andere aspecten zijn net zo belangrijk. Dus mijn voorstel zou willen zijn om dat dan in z'n geheel integraal te bekijken, dat we die informatie uitwisselen, en ik daarmee terugga om te kijken hoe we die verkenning kunnen doen.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Dan heb ik de vragen van de PVV. Het gaat eigenlijk over de democratische borging, hoe die borging geregeld is. Ik zit even te stoeien met de vraag hier. De afweging die moet plaatsvinden binnen de kaders die we hebben en die we volgen en de input die we krijgen van inwoners. En dat leidt dus altijd tot een besluit. Zo is het ook opgenomen in deze beleidsvisie. En ... ik zit even te stoeien met de vraag. Want er was iets van democratische borging en ik zie hier iets anders staan. Dus ik wil even checken bij mijnheer Ritzen of ik voldoende antwoord heb gegeven, of dat hij iets anders bedoeld had. Excuus, voorzitter.

De voorzitter: Zeker, dat kan. Mijnheer Ritzen, wilt u even duiden of u voldoende antwoord heeft hiermee?

De heer Ritzen (PVV): Voor dat eerste stuk is dat duidelijk. Dan was met name eigenlijk het tweede gedeelte van de vraag: hoe worden die verschillen dan ook voorkomen, zeg maar, bij toepassing? Dus hoe worden verschillen per dossier bijvoorbeeld voorkomen?

De voorzitter: Dank u wel. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ja, dat is een terechte vraag. Dat zullen we situationeel moeten bekijken. Het zal natuurlijk afhangen van de thematiek hoe we ervoor kunnen zorgen dat die democratische borging er is. Dus dat zal ook iets zijn waar we dadelijk in de uitvoering goed naar moeten kijken en zeker ook in de evaluatie moeten laten terugkomen om te kijken hoe die borging geborgd is. Dan is er nog een vraag over het financieel richtbedrag of een plafond. Voor de beleidsparticipatie is een financiële borging neergelegd in de beleidskaders en voor het uitdaagrecht wordt dat echt maatwerk. Het is zo dat in het bollenschema dat in het stuk staat – u zegt ‘hoe loopt het proces’ – zie je dus dat in de tweede stap het gesprek wordt gevoerd met de initiatiefnemer. En op grond daarvan wordt dus ook meer duidelijk in de ambtelijke organisatie wat precies de behoefte is van de initiatiefnemer, en zou daar ook een financieel plaatje aan gekoppeld kunnen worden. En vervolgens zal dan gekeken worden hoe die financiële en welke financiële borging plaats kan vinden. En hiervoor is in ieder geval het budget beschikbaar onder het kopje Bestuurlijke vernieuwing in het Beleidskader ‘Provincie midden in de samenleving’.

De voorzitter: Mevrouw Wolters heeft een vraag voor u.

Mevrouw Wolters (PvdA): Ja, ik had daar een korte vraag over. Want op het moment dat het om een initiatief gaat, dan wordt dat ook voorgelegd aan PS. En ik neem aan: ter besluitvorming. Op het moment dat daar budget aan toegekend moet worden, kan het budget toch meegenomen worden in de besluitvorming die aan PS wordt toegekend? Of begrijp ik dat verkeerd?

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Nee, dat begrijpt u niet verkeerd. Dat is wat ik bedoel met dat situationele. Soms is het dus een klein initiatief dat onder een beleidskader valt. En als het een groter initiatief is, waar een financiële vraag aan zit, volgt dat de normale routing naar PS. Maar eigenlijk alle zaken die wij ook moeten gebruiken, zoals bijvoorbeeld het inkoop- en aanbestedingsbeleid, ook dat zal moeten worden meegenomen, ook door initiatiefnemers. Daar is heel goede communicatie over nodig. Op het moment dat je mensen hebt die én niet jurist zijn én niet dagdagelijks met de overheid werken, kan dat wel tot teleurstellingen leiden. Maar daar moet je heel goed over communiceren. Dan, hoe komen de afwegingen tot stand en wat is de toegepaste beoordelingssystematiek, dat was ook

nog een vraag vanuit de PVV. Dat proces is opgenomen met die vier stappen. Dat staat in de visie. En daar wordt ook het gesprek gevoerd met die initiatiefnemer. Er zijn vragen en criteria die belangrijk zijn, maar we willen dat gesprek ook altijd open aangaan. Dat is ook wat mijnheer Van den Beucken zegt: die empathie tonen en begrip hebben voor het feit wat die burger vraagt. En het is dan ook eigenlijk lastig om van tevoren al een beoordelingssystematiek vast te leggen. Een aantal zaken volgen uit dit lijstje van: wat kan wel en wat kan niet. En ook hoe dat ... [1:37:34], wat ik net noemde: het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Als iemand zegt 'ik wil wel dat fietspad gaan aanleggen omdat ik het beter kan, omdat ik een bouwbedrijf heb', ja dat gaat niet. Dus het is afhankelijk van welk initiatief dat komt. Dus om er een vaste beoordelingssystematiek voor neer te leggen, dat zou het wat strak maken. Maar de basiselementen, die hebben we wel neergelegd. En ook dit soort zaken gaan we uitdrukkelijk meenemen in die evaluatie, om te kijken: hoe functioneert het nu in de praktijk? Dan heb ik de vragen, voorzitter, van mevrouw Wolters. Ook de communicatiestrategie, zodat burgers weten wat wel en niet kan: cruciaal, echt cruciaal. Het is heel erg belangrijk, dat realiseren we ons ook. En ik denk ook dat het verstandig is om heel goed – en dat hoor ik ook op heel veel plekken – goed naar dat communicatiestuk te kijken. En zeker, als deze verordening in PS is vastgesteld, dat we dan ook meteen daar goed oog en oor voor hebben. En ook hier de vraag, en u refereerde er net al aan, het financiële aspect. Meenemen in de evaluatie wat de rol van PS is, daarin wordt voorzien. PS informeren wanneer een voorstel wordt afgewezen. Ook dat is denk ik een heel goede. Moeten we even kijken hoe we daar op een prudente manier mee omgaan. Maar ik denk ... Ik heb zelf een tijd, voor ik Gedeputeerde werd, als ik voorstellen schreef die werden afgewezen, behandelden we ze net zo, om te kijken: wat leer je daar dan van? Waarom wordt het dan afgewezen?

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Voorzitter, ik vraag niet aan de Gedeputeerde om dat uitgebreid sonderend te behandelen hier, maar een mededeling portefeuillehouder is denk ik voldoende. En mocht er dan een Statenlid denken: oké, ik wil hier toch wel wat meer over weten, dan kan het altijd geagendeerd worden in de commissie. Maar het is qua informatievoorziening wel handig inderdaad, dat wij... Maar fijn inderdaad dat de Gedeputeerde daar ook zo in staat.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ik denk dat het ontzettend leerzaam is om te weten: waarom gaat het niet door. Maar wat ik eigenlijk wilde aangeven, is dat het ook belangrijk is dat we dat aan de initiatiefnemer vragen, dat we dat communiceren. Want als een initiatiefnemer zegt 'nou ja, ik heb er geen behoefte aan', komt dat op straat te liggen. Of het wordt openbaar. Sorry, 'op straat liggen' is niet het juiste woord, maar het wordt openbaar. Dat is dus wat ik bedoel met: je moet wel ook daar mensen respecteren in wat ze graag willen. Dan voorzitter, heb ik de vragen van D66. Hoe borgen we aan de voorkant dat duidelijk is wanneer de burger nu wel of geen inspraak heeft? Vooraf wordt bij beleidsstukken een participatieplan opgesteld. En aan de hand van deze stukken wordt bepaald op welke wijze die participatie wordt toegepast. En daarmee wordt aan de voorkant ook duidelijk welke wijze van inspraak of participatie aan de orde is. Als ik even het voorbeeld gebruik van de Omgevingswet: daar is dat separaat geregeld, specifiek op die zaken die in die Omgevingswet aan de orde zijn. Dan is er nog een vraag over jongeren. U vroeg een toezegging, maar daar zijn we al mee bezig. Het Jongerenparticipatieplan, daar hebben jullie Staten ook sonderend over behandeld, dat is vol in uitvoering. En daar worden dit soort zaken al in meegenomen. Dan heb ik de ...

De voorzitter: Mag ik heel even onderbreken? Mevrouw Wesseling wil er nog iets over vragen.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, en ik zag ook dat in het stuk een aantal keren die link ook werd gelegd naar dat Jongerenparticipatieplan. En dat is volgens mij heel erg mooi. Maar ik hoorde dat ook wel breder, in de commissie zou eigenlijk die oproep van: ja, heel veel verschillende doelgroepen worden benoemd en worden aangehaald dat die van belang zijn, maar dan die concrete vertaalslag, van: hoe borg je dan ook dat als we een participatie opzetten, dat zij ook daadwerkelijk meedoen? En ik denk dat dat vanuit eigen initiatief heel erg moeilijk te borgen is. Maar bijvoorbeeld, als je dan kijkt naar de grotere beleidsstukken, denk ik dat je een soort van eisen aan die voorkant zou stellen van: daar willen wij in ieder geval deze groepen bij betrokken hebben. Dus daar was ik ook een beetje naar op zoek. Misschien kan de Gedeputeerde daar nog iets op toelichten.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ja, dat is precies wat ik zei, voorzitter: we hebben daar heel goed oog en oor voor. Zeker bij het tot stand komen van het Jongerenparticipatieplan hebben we met veel organisaties gesproken, en zeker ook met bijvoorbeeld een organisatie als VISTA college die ook een practor hebben op jongerenparticipatie. Dus nadrukkelijk hebben we daar oog en oor voor. Dus dat wordt meegenomen in die stukken en vandaar dat die link ook heel duidelijk hier al in is neergelegd tussen het Jongerenparticipatieplan en ook dit wat voor de hele provincie wat breder geldt.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, een heel korte verduidelijkende vraag. Om het dan heel praktisch te zeggen: begrijp ik de Gedeputeerde goed dat inderdaad deze doelgroepen standaard onderdeel worden van wanneer wij actief om participatie vragen bij grotere beleidsstukken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ja, dat is vastgelegd in dat Jongerenparticipatieplan dat vastgesteld is. En dat wordt ook meegenomen in als we hier aan de slag gaan en we zelf actief mensen gaan benaderen, dan worden zij ook, afhankelijk van het thema, meegenomen. Dit stuk is ook bedoeld voor dat mensen naar óns kunnen komen. En ook dat is iets wat we in dat Jongerenparticipatieplan hebben, dat we mensen uitnodigen. En daar hebben we ook met name gekeken dat je daar een goede afspiegeling hebt van alle jongeren, dus niet alleen maar de hoogopgeleiden of de mensen die op het vwo zitten, maar zeker ook mensen die bij het mbo zitten. Dus vanuit die ... [1:43:14] is die verbinding gemaakt. Dan heb ik nog de vragen van mijnheer Van Est. Ik vind het jammer dat u zegt: mijn punten zijn niet goed genoeg meegenomen. We hebben geprobeerd om alles zo goed mogelijk in zijn geheel, in zijn totaliteit mee te nemen en in het stuk te verwerken dat thans voorligt. En wat u nog aangeeft, is dat de uitzonderingen in artikel 4 erg ruim geformuleerd zijn. Die zijn inderdaad ruim, maar het betekent niet dat ze restrictief, beperkend uitgelegd en toegepast moeten worden. Bijvoorbeeld in het eigen beleid kunnen we opnemen dat we coulant zijn of niet streng zijn met die uitzonderingsgronden. Dus wat je zou kunnen zeggen: het is een soort ondergrens in de verordening. En daarnaast zijn er natuurlijk nog meer provinciale onderwerpen waarbij die participatie mogelijk is.

De voorzitter: De heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Het ging niet om de restrictie, maar het ging om het waardeoordeel. Als u in die artikelen zegt 'het is van belang', dan zit daar een aspect in dat een waardeoordeel geeft en waarvan een belanghebbende een ander oordeel kan hebben dan de Provincie. En daar zit dus ook

het gevaar in. Dus dan zeg je bijvoorbeeld: ik ga niet participeren. Maar het besluit om dat te doen, daar zit een waardeoordeel in, in de artikelen zoals in die 4.2E en ook in de artikelen 5.2E en F. Dat was mijn punt. En dat vind ik een beetje moeilijk, dat je zegt van: hier kan het wel en daar kan het niet. En die duidelijkheid had ik eigenlijk wat meer willen zien. En dat herken ik niet. Dat was eigenlijk de opmerking die we in de sonderende sessie hadden gemaakt. Dus het was niet specifiek de restrictie, maar dat in die restrictie een subjectief oordeel zit. En of je dat iets meer concreet had kunnen maken, zodat de burger weet waar die aan toe is.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ik moet zeggen, ik heb even moeite met die vraag. En ik zou daar eigenlijk wat dieper op willen ingaan van: waar zit dan dat gevoel van dat waardeoordeel? Want wij hebben geprobeerd om alles zo neutraal mogelijk en objectief mogelijk neer te zetten. Dus ik moet zeggen, ik vind het ook lastig om dan nu zo'n antwoord te geven op dat waardeoordeelstuk. Dus mijn voorstel zou zijn dat we daar misschien bilateraal nog even over kunnen praten, om te kijken waar dat dan precies in zit. Want ik vind het lastig, ik ga geen antwoord verzinnen om maar een antwoord te geven. Ik ben eerlijk hier. Dus het lijkt me verstandig dat we daar misschien nog even bilateraal over praten, om te kijken waar het dan precies zit.

De voorzitter: Of de heer Van Est kan er in de tweede termijn nog op terugkomen, eventueel, dat kan natuurlijk ook.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Dat kan ook voorzitter, ja. Dan is de vraag hoe we digibeten betrekken bij het participatiestuk. Wij maken veelvuldig gebruik van maatschappelijke organisaties die ook financiering ontvangen van de Provincie. En er zijn genoeg maatschappelijke organisaties die zich echt nadrukkelijk bezighouden met laaggeletterdheid, en ook inwoners die moeilijk om kunnen gaan met digitale media. Dus via die kant is die link gelegd. En we zullen ook kijken dat in ieder geval die organisaties weten dat we dit aan het doen zijn, dat er in het contact met deze organisaties ook nadrukkelijk aandacht is van: heb aandacht hiervoor, dat mensen in ieder geval weten waar ze terecht kunnen als ze goede ideeën hebben en graag zouden willen participeren, maar toevallig minder digitaal geletterd zijn bij wijze van spreken, als ze iets zouden moeten invullen.

De voorzitter: De heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dat antwoord is zeer tevredenstellend. Maar kan het zijn dat ik die uitleg gemist heb in het stuk zoals het hier staat? Want u verwijst in uw reactie naar paragraaf 3. Dan lees ik paragraaf 3 en dan mis ik dat element. Dus dat was eigenlijk mijn vraag: klopt het dat het er niet in staat? Of heb ik het niet goed gelezen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Het zou kunnen zijn dat er een foutje zit in de verwijzing. Dat het niet paragraaf 3 moet zijn, maar paragraaf 5. Want daar staan ze allemaal in. ... [1:47:46]. Dan kom ik bij de vragen voorzitter, van GroenLinks, mijnheer Nefjodov. Dat juridische stuk, daar heb ik net in de inleiding ook een toelichting op gegeven. U had ook nog een vraag over het op voorhand uitsluiten van bepaalde thema's, of dat niet te ruim geformuleerd is. In de kern gaat dit stuk wat thans voorligt, om het betrekken van inwoners op alle relevante thema's. En in de visie staan feitelijk de buitengrenzen aangegeven waarin we een rol en verantwoordelijkheid hebben, maar ook onze inwoners willen betrekken. Dus op die manier is het geformuleerd. U vroeg ook nog of er in de

voorbereiding – dus ik denk, de voorbereiding van een initiatiefnemer die zich hier dan meldt – of daar ambtelijke bijstand kan worden geboden, en een duidelijk toegankelijk formulier voor burgers. Nou, er is dus altijd een contactpersoon die de spil is tussen de Provincie en de burger. Dat is iets anders dan de provinciale contactpersoon waar ik aan refereerde. Dat is de persoon waar mensen terecht kunnen die dus het gevoel hebben: ik val tussen de wal en het schip. En in de verordening is opgenomen dat bij het toepassen van het uitdaagrecht een vaste contactpersoon de indiener begeleidt. En u had ook nog een vraag over de maatregelen die worden genomen om laaggeletterden ... Die vraag heb ik net ook beantwoord bij mijnheer Van Est, voorzitter, dat we dat doen middels onze maatschappelijke organisaties. Dan heb ik de vragen, voorzitter, van mijnheer Ubbink van de SP, hoe we dat uitdaagrecht ook concreet gaan toepassen. Dat is ook afhankelijk van de initiatiefnemers. We publiceren de voornemens op de website en in het gesprek met de initiatiefnemers vindt de daadwerkelijke uitvoering en ook de toepassing plaats. Maar het hangt dus ook af van waar mensen mee komen. Dus dat allereerste contact is heel erg belangrijk om te kijken hoe we daar uitvoering aan kunnen of gaan geven. U vroeg ook nog van: hoe zorgen we er nu voor, hoe borgen we dat de inwoners weten waar ze aan toe zijn en ook weten of ze in aanmerking komen? Dat is een heel terechte vraag en bij heel veel mensen hoor je dat ook terug. Daar is communicatie heel erg belangrijk in, cruciaal in. En bij de beleidsvorming wordt vooraf een participatieplan opgesteld en daarin wordt dit ook meegenomen. Ik ben door mijn tijd heen, voorzitter. Ja. Ik heb nog twee korte vragen. Hoe kunnen minder aangehaakte Limburgers ook deelnemen? Ja, dat is een stuk dat ik ook heel graag wil, de unusual suspects hebben ze wel gezien, maar mensen die eigenlijk geen vertrouwen meer hebben, hoe kunnen we die ... Dat is geen makkelijk iets omdat, als je het vertrouwen verloren hebt dan kost het heel veel tijd om dat vertrouwen terug te krijgen. Maar we doen dat vooral ook door empathie te hebben en ook goed na te denken over een aanpak voor dit thema en deze problematiek. En een participatieplan kan hier een heel belangrijk instrument en een leidraad in zijn. En de brede evaluatie, en niet alleen maar de Provincie intern evalueren. Er zijn verschillende bureaus die de evaluaties kunnen uitvoeren, maar in de regel wordt daarbij ook altijd gekeken naar de inbreng en de ervaringen van burgers. Het is niet zo ... U zei: de slager die zijn eigen vlees keurt. Dat snappen we ook; ik denk dat het net belangrijk is als je een evaluatie hebt, dat je die ook op een neutrale, objectieve manier doet. Want anders krijg je een verkeerde intonatie, zeg maar, in de evaluatie. Dat snappen we en nemen we ook mee. Dat waren mijn antwoorden, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was dit het einde van de eerste termijn van GS. En krijgt u als commissie een tweede termijn. U heeft één minuut per fractie en dan begin ik gewoon weer bij de BBB, mevrouw Schoolmeesters.

Mevrouw Schoolmeesters (BBB): Ja, dank u wel. Laat ik van deze tweede termijn even gebruikmaken om ons vertrouwen in de Gedeputeerde uit te spreken, want als iemand met empathie deze uitdaging aan kan gaan, dan is het wel deze Gedeputeerde. Dat wilde ik eventjes gezegd hebben. Want empathie en communicatie zijn uitermate van belang bij een goede uitrol van deze hele uitdaging. En er rest me eigenlijk nog maar één vraag, want veel is, bijna alles is gelukkig al beantwoord. Want de Gedeputeerde erkent dat eigenlijk al op heel veel plaatsen participatie plaatsvindt, maar dat heeft niet altijd een formeel karakter. En hoe wordt eigenlijk voorkomen dat deze verordening dat organische proces gaat formaliseren en eventueel ook daarmee dan kan vertragen? Dat is eigenlijk mijn bijdrage voor deze termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Absil, van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): En dat is wederom een bruggetje naar mijn inbreng voor de tweede instantie. Want dat is precies het verschil waarvan ik denk: daar moeten we echt voor waken. Het is voor

burgers die al jarenlang aan de slag zijn niet te doen als wij nu opeens gaan communiceren van ... We hebben een mooie aanleiding hè, die participatieverordening, maar dat wij er opeens heel alert op worden. Dus laten we dat onderscheid houden dat ook door collega Wesseling net werd gedeut: wanneer worden wij als overheid ingevlogen door onze inwoners en wanneer vliegen wij onze inwoners in om ons beleid te verbeteren, et cetera. En juist met communicatie ... Daar ging het net over. Ik heb Burgerkracht niet voor niets genoemd, in eerste instantie. Paragraaf 5 noemt die organisaties ook op, die maatschappelijke organisaties. Maak alsjeblieft gebruik van hen. Dus die toezegging zou ik heel graag hebben, juist met het communiceren, juist mensen die wat meer afstand hebben tot ons: maak gebruik van die organisaties.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Bloi, van de VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. De beantwoording heeft bij mij een vijftal vragen getriggerd. Heel in het begin had u het over het wetgevingsproces dat nog bij beide Kamers ligt. Daar zei u ook iets over responsieve overheid. Ik vroeg me eigenlijk af: hoe responsief zijn wij als Provincie richting die wetgever die over die wet nog moet besluiten? Zitten wij daar aan tafel? Geven wij daar input mee? Zijn wij daar aan het participeren? Dat is vraag één. Twee, was: het ging hier ook net een paar keer over een verordening in Peel en Maas. Er zijn wel meerdere gemeenten die participatieverordeningen hebben, en straks hebben wij er ook een. En hoe ziet dat er dadelijk in de praktijk uit? Als je een project hebt – dan heb ik het niet over participatie, niet over right to challenge – als je een project hebt waar zowel de Provincie als een gemeente in zit en beide hebben een Participatieverordening, welke verordening is dan leidend? Want ik kan mij zomaar voorstellen dat een verordening bij een provincie er net iets anders uitziet dan bij een gemeente. Dat is twee. De Gedeputeerde had het ...

De voorzitter: Dan bent u eigenlijk al aan het einde van uw tweede termijn gekomen.

De heer Bloi (VVD): Maar we gaan het toch, neem ik aan, bespreken in de Staten, dus ...

De voorzitter: Zeker, dat is zo. De heer Van den Beucken, van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, bedankt voor de beantwoording van de vragen. Ook van andermans vragen, want dat waren ook interessante vragen. En ik kan u alleen maar meegeven van: ga die paarse krokodil te lijf. Meer is het niet, van de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Beckers hoeft geen tweede termijn? De heer Ritzen? Ga uw gang.

De heer Ritzen (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. De Gedeputeerde begon haar inbreng met de opmerking dat een helder kader en aanpak bij evaluatie in 2028 wordt vormgegeven. En ik hoor ook termen als: hangt af van, situationeel, we gaan leren. Maar is de Gedeputeerde het dan niet eens met de PVV dat duidelijkheid vooraf juist discussie en al genoemde mogelijke teleurstelling kan voorkomen? Want hoe voorkomt de Gedeputeerde dan willekeur en subjectiviteit en waarborgt het consistente, objectieve en transparante afweging? Daar heb ik nog onvoldoende beeld bij, uit de beantwoordingen van de Gedeputeerde. Dus graag daar wat meer duidelijkheid over.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wolters, van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Heel kort. We hadden het net heel kort over informeren aan PS, en dat u ... [1:56:12] een initiatief had afgewezen. Dat die eerste initiatiefnemer wil vragen of hij of zij dat graag wil delen met ons. Ik wil er wel even voor waken dat wij natuurlijk gebonden zijn als overheid, aan bepaalde wetgeving, met name rondom de Wet open overheid. En op het moment dat een initiatief bij ons binnen is, zijn wij natuurlijk ook gebonden aan allerlei wet- en regelgeving. Dus waak daar ook voor, dat mensen dat duidelijk is en dat men niet voor verrassingen komt te staan als er ineens bij een Woo-verzoek iets bovenkomt waarvan je eigenlijk niet wil dat het boven zou komen. Dat. En maak ook vooral gebruik van de interne organisatie. Want ook wij hebben hier rondom de communicatiestrategie hier ook binnen in huis prima voorbeelden van waarop het heel goed kan. En dat was het. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling, van D66. O, de heer Bloi wil daar nog een vraag over stellen. Kijk aan.

De heer Bloi (VVD): Wat vindt mevrouw Wolters dan van een idee bijvoorbeeld om zo'n afgewezen voorstel ter inzage te leggen bij de Griffie, onder geheimhouding, want dan zit je aan de hele privacywetgeving niet zo vast?

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dat kan. Maar ook de Wet open overheid is heel specifiek over welke informatie wel en niet openbaar hoort te zijn. Onder geheimhouding is prima, ik weet alleen niet of de AVG-gegevens die onder de uitzonderingsgronden per se nodig zijn om het stuk te kunnen beoordelen ... Maar goed, ik laat dat over aan de technische en juridische experts van de Provincie. Maar het kan, in principe.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was ik bij mevrouw Wesseling, van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Ik was nog heel even aan het kauwen over het stukje van het Jongerenparticipatieplan. Ik heb hem zelf niet meer dusdanig scherp, maar ik hoop de Gedeputeerde wel. Maar ik was me dus heel even aan het afvragen van: staat daar nu in het Jongerenparticipatieplan dan ook echt zo expliciet dat bij grote beleidskeuzes jongeren altijd worden meegenomen als onderdeel van het participatietraject? Want zo herinner ik hem mij niet helemaal, maar misschien heb ik hem zelf dan ook onvoldoende scherp. Maar dat was me nog niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Est, van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, de paarse club, zullen we maar zeggen, voorzitter. Dank voor de antwoorden, Gedeputeerde. De misleiding van paragraaf 3 en paragraaf 5. Laten we het zo zeggen, het kan gebeuren. Maar dan lees ik toch paragraaf 5 in snelheid, en dan verwijst u wel naar allerlei organisaties, maar u zegt niet specifiek hoe u die niet-digitale mensen probeert te bereiken. U legt het eigenlijk een beetje indirect bij die organisaties, maar waarvan het niet ... Ik zie daar ook mooi het KBO Limburg staan. Een niet-digitaal of digibeet of digifoob is niet alleen gerelateerd aan ouderen, maar er zijn ook jongeren die dat hebben. De dreigingen die de laatste jaren, of de laatste weken zelfs komen, die maken het steeds gevaarlijker. Dus ik mis ook in die paragraaf 5 ... U legt het wel bij organisaties en doet eigenlijk impliciet een beroep op hen, dat zij daarvoor zorgen. Maar ik lees dat niet zo expliciet erin. En daar had ik toch wat meer aandacht voor willen hebben.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Dat is een mooi bruggetje voor mij, mijnheer Van Est. Want bent u het met mij eens... Trouwens, belangenbehartiging laaggeletterden staat wel in die lijst opgenomen. Dit zijn juist de organisaties die met de verschillende doelgroepen – of dat nu is met laaggeletterden et cetera – werken. Daarom ook mijn verzoek aan de Gedeputeerde in tweede termijn voor een toezegging, om juist via hen te gaan communiceren. Zij werken met deze mensen. Dus ik hoop dat u dat met mij eens bent, om op die manier te gaan communiceren. Dan zetten wij onszelf als overheid wat minder vooraan, maar juist die organisaties die al met deze mensen werken.

De voorzitter: De heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, voorzitter. Dank u mevrouw Absil, voor de vraag. Het punt is, een digibeeet of digifoob is niet per se laaggeletterd, dat is een heel ander ding. Maar het gaat mij erom dat we de groep bereiken. En dat dat via deze organisaties misschien veel effectiever kan dan dat wij dat zelf kunnen doen, laat ik het zo zeggen, de hoe-vraag leggen we altijd bij Gedeputeerde Staten en niet bij Provinciale Staten. Maar de wat-vraag, dát we die mensen moeten bereiken, daar vind ik het heel belangrijk van. Maar als kan helpen dat we de toezegging van de Gedeputeerde krijgen, dan doe ik daar graag aan mee.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was u aan het einde gekomen van uw tweede termijn. En dan geef ik graag het woord aan de heer Nefjodov, van GroenLinks.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Ja, ik had inderdaad nog drie aanvullende vragen. Allereerst over inderdaad de Participatieverordening an sich. Ik snap inderdaad dat participatie al eerder gebeurde. Dat is mijns inziens ook logisch, participatie is natuurlijk ook een breed begrip waar veel onder kan vallen. Maar de Gedeputeerde wekte bij mij – mogelijk onterecht, dat weet ik niet – net de indruk dat er reeds voor de landelijk opgelegde verplichting al werd gewerkt aan specifiek het uitdaagrecht. Klopt dat? Kunt u dat bevestigen of ontkennen? Als tweede vraag, dat u aangeeft dat participatie zich strekt tot onze alle relevante thema's. Dus daarop aansluitend op artikel 5 van de verordening. Maar een relevant thema lijkt me daarin toch ook de kostenbesteding aan onze Limburgse politiek. Dus in die zin lijkt het me dus ook te ruim om op voorhand onze gehele interne organisatie categorisch uit te sluiten. Of begrijp ik dat dan verkeerd? En als laatste vraag: dat ik er inderdaad van op de hoogte ben dat er een contactpersoon wordt toegewezen aan de uitdager. Dat die wordt beschikbaar gesteld. Maar in hoeverre heeft de uitdager wat aan deze contactpersoon bij technieken die ik net opnoemde, zoals staatssteun, financiering, de Wet Markt en Overheid, noem maar op. Heeft deze contactpersoon wel een doorverwijsfunctie dan als ambtelijke deskundige? En dat was dan de laatste vraag.

De voorzitter: En dan geef ik graag het woord aan de heer Ubbink, van de SP.

De heer Ubbink (SP): Ja dank, voorzitter. En dank aan de Gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen. Dan wil ik alleen eigenlijk nog vragen aan de Gedeputeerde: kunnen we dan ook in het belang van het betrekken van die minder aangehaakte mensen, kunnen we dan ook verwachten dat we dit ook echt gaan terugzien in participatieplannen en in een eventuele evaluatie? Omdat, ik wil nogmaals even het belang benadrukken dat we niet alleen maar mensen die al heel aangehaakt zijn hiermee nog een instrument bieden, maar dat we hiermee ook echt een instrument bieden aan de hele samenleving. En voor een groot deel zijn dat mensen die normaal niet deelnemen aan dit soort trajecten. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we nu bij de tweede termijn van Gedeputeerde Staten. En mevrouw Demollin heeft zeven minuten voor het beantwoorden van uw vragen. Ga uw gang.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Dan ga ik snel aan de gang, voorzitter. Dank u wel. Het organische proces niet tegenwerken – dat is wat ik heb opgeschreven. En dat was ook iets, als ik naar de volgende spreker kijk, dat is logisch. Het is zo dat, soms komen inwoners naar ons om participatie te vragen. Niet alleen bij ons, maar ook bij gemeenten. En soms is het ook nadrukkelijk onze taak als overheid om naar inwoners toe te gaan, om te vragen: wat vind je hiervan, wat wil je hiervan, of mensen uitnodigen om deel te nemen, et cetera. Maar dat eerste traject, waarbij burgers zelf het initiatief nemen om te participeren, daar ben ik het volledig mee eens dat we dat met deze verordening niet in een proces moeten gaan zitten stoppen, waarbij dadelijk mensen gaan afhaken. Dat is denk ik niet het initiële doel. Het verhaal hier is, dat we duidelijkheid verschaffen. En dat moeten we ook, vanwege de wet. En daarmee krijg je ook, omdat die wet er is, dat het versterkt moet worden en verbeterd moet worden. Gaan we datgene wat we altijd al deden, opnieuw in deze vorm gieten. Maar het moge duidelijk zijn dat we bepaalde lopende zaken waar mensen heel enthousiast met participatie bezig zijn in de praktijk, daar niet moeten frustreren. Dan heb ik de vraag van mevrouw Absil, dat ze zegt: neem nou in godsnaam die maatschappelijke organisaties mee. Die toezegging kan ik geven. Ik vind dat dat heel erg belangrijk is. En wat ik ook zal doen – en dat sluit ook aan bij de vraag van mijnheer Ubbink en ook een aantal andere vragen die ik heb gehoord: dat we net op die punten met deze maatschappelijke organisaties het gesprek aangaan. We hebben deze Participatieverordening ... [2:04:46]. Ga nu bestaande dingen niet extra frustreren, maar kijk wat nodig is. Dat die maatschappelijke organisaties ook vanuit hun betrokkenheid bij deze groepen gaan kijken in hoeverre dat ze hier ook ons een steun in de rug kunnen zijn, in de verbinding met de uitvoering van dit verhaal.

De voorzitter: Dan heb ik hierbij weer een tweede toezegging van u. Hoe kan ik hem het beste formuleren? En de termijn wil ik ook graag weten.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders O ja, dat klopt, dat is heel belangrijk. **De toezegging is dat wij vanuit GS met de maatschappelijke organisaties in overleg gaan, indien en voor zover noodzakelijk. Het gaat met name over de mensen die nadrukkelijk hier met die participatie bezig zijn. Om te kijken hoe zij de belangrijke aspecten die in deze commissie gedeeld zijn, specifiek meenemen in hun werk. En tegelijkertijd ook oog en oor hebben hiervoor, en daar ook een verbinding kunnen leggen, dat mensen die net misschien nooit hieraan zouden meedoen, wel goede ideeën hebben, dat zij geprikkeld worden om ook in de actiestand te komen om te participeren in beleid.** En de termijn – ik kijk even naar deze kant. Zouden we daar Q3 2026 van kunnen maken, in die verdere uitvoering? **Q3 2026**, ja voorzitter. Dan heb ik de vragen van de VVD.

De voorzitter: Mag ik u nog heel even onderbreken? Mevrouw Absil heeft daar nog een vraag over.

Mevrouw Absil (CDA): Ja voorzitter, zou ik dat voor mezelf mogen samenvatten als: de organisaties genoemd in paragraaf 5 worden, zowel voor de communicatie, eigenlijk de kick-off waar net al over gesproken werd, als in de uitvoering betrokken. Niet zozeer om ons te ondersteunen of om het bekend te maken, maar juist om de burgers te ondersteunen om bijvoorbeeld het uitdaagrecht of ... mee op te pakken. Dus juist voor het ondersteunen van de burger, daar gaat het mij om. Niet zozeer om onszelf naar buiten te brengen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Zo is de toezegging ook bedoeld. Dus niet voor dat eerste stuk, maar met name voor dat tweede stuk: om de burgers te ondersteunen, om te verbinden, om te zorgen dat ze bewust worden. Maar ook net de digibeten of net de mensen die eigenlijk nooit aan dingen meedoen, om daar de verbinding te leggen. Zo is ie bedoeld. Dan heb ik de vragen van de VVD. Hoe responsief zijn wij als overheid in dat wetgevingsproces? Daarvoor hebben we onze trajecten die we altijd hebben – via het IPO, maar ook onze rechtstreekse contacten bij het ministerie waar dit wetgevingsproces loopt. Sowieso hebben we – omdat ik weet dat Binnenlandse Zaken heel nadrukkelijk aan de gang is gegaan, ook naar aanleiding van de toeslagenaffaire en het hele verhaal met de aardbevingsschade, rondom de thematiek responsieve overheid – daar contacten. Dus via de officiële kanalen, maar ook zelf persoonlijk omdat ik het een heel belangrijk thema vind, houden we daar contact mee, om te kijken: wat is de status? Maar ook: wat gaat nu daadwerkelijk de invulling zijn van het dienstbaarheidsbeginsel? Dus die responsiviteit leggen wij aan de dag. Een heel terechte vraag: op het moment dat je dadelijk een Participatieverordening hebt, bij de gemeente of de Provincie, welke gaat dan voor? Dat is iets waar we in ieder geval in de uitvoering ons van bewust zijn en ook meenemen. En ik denk, mochten er casussen komen waar dit leidt tot iets waarvan wij zeggen 'oké, hier moeten we het over hebben', dan zullen we dat in ieder geval in de evaluatie meenemen. Maar we zullen er ook van een bepaalde pragmatiek uit moeten gaan om te kijken wat het beste is of het handigste is. Dan heb ik de vragen van de PVV. Dat duidelijkheid vooraf heel erg belangrijk is en dat er een transparante afweging moet zijn. In de beleidsparticipatie zoeken we gericht naar de juiste ingang voor het gesprek met de inwoners, met de mensen, de burgers. En daarvoor gebruiken we het participatieplan, dat deel uitmaakt van besluitvorming in dit stuk. En in dat uitdaagrecht is de ingang van de initiatiefnemer belangrijk, in dat gesprek voorafgaand. En die duidelijkheid moet niet leiden tot een inperking van de mogelijkheden. Dan heb ik de vragen van de PvdA. Dat vind ik een heel goede suggestie – en dat past ook in het geheel – dat we zeggen: als een initiatiefnemer zich meldt, dat we niet alleen moeten vertellen over ons bestaand E&A-beleid, maar ook over de Wet open overheid. Dat het ook zo kan zijn dat een aantal zaken gewoon openbaar dienen te zijn. Dat is iets wat logisch is dat we dat meenemen. Dan heb ik de vraag van D66, dat we jongeren betrekken in de beleidsvorming. We maken bij beleidsparticipatie altijd een participatieplan en daar staat in: hoe jongeren betrekken. En wat ik net in de eerste termijn noemde, is dat er een nadrukkelijke link is met het feit dat we jongeren apart hebben behandeld in dat Jongerenparticipatieplan. We hebben er zeker oog en oor voor. Dan de vraag van 50PLUS. Ik heb dat benoemd ook in de beantwoording van de vragen van het CDA, hoe we dit gaan doen.

De voorzitter: De heer Bloi heeft nog een vraag voor u.

De heer Bloi (VVD): Ja, het ging om de beantwoording op de vraag over het betrekken van de jongeren. Moet ik me dan een soort van mkb-toets voor jongeren voorstellen? Ja, u snapt eigenlijk wel wat ik bedoel, maar die toets hebben wij nu voor het mkb bij economische vragen. Wordt het dan ook zoiets bij andere, participatieve vragen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Nou, dat is wel heel grappig, dat de heer Bloi dat vraagt voorzitter, want ik weet dat Europa ook met zo'n soort initiatief bezig is, met de Youth-toets zeg maar, de jongerentoets bij beleid. Dus we volgen dat ook. Zeker omdat ik in het Comité van de Regio's zit, volg ik dat heel sterk, van: wat doet Europa? Wat is het beleid in Europa? En ook het hele Jongerenparticipatieplan is heel sterk gericht geweest op dat rapport van Letta, dat zegt: jongeren

hebben ook het recht om in hun gebied te blijven waar ze willen blijven, de 'right to stay'. En daarom is het belangrijk om jongeren mee te nemen. En hoe dat verder ... Of het zoiets wordt als een mkb-toets, dat weten we op dit moment nog niet. Het is in ieder geval zo dat we het goed gaan meenemen.

De voorzitter: De heer Bloi heeft nog een vervolgvraag.

De heer Bloi (VVD): Als u dan toch in het Comité van de Regio's zit, mag ik er dan van uitgaan dat de eerste pilot in Europa hier in Limburg landt?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Dat kan ik niet toezeggen, maar ik maak me wel sterk over alles wat ... En ik promoot Limburg ook heel erg in dat verhaal. Dan heb ik nog een aantal vragen van GroenLinks. Excuus.

De voorzitter: De heer Van Est heeft ook nog een vraag.

De heer Van Est (50PLUS): Ja voorzitter, even toch over de formulering en de toezegging. Ik zit met één dilemma en dat is eigenlijk: ik ben het helemaal eens met de toezegging, maar eigenlijk maakt dit dan geen integraal onderdeel uit van dit stuk. Terwijl het heel essentieel is zoals we eigenlijk nu zeggen dat we net dit doen om die doelgroep te benaderen. En ik zit er een beetje mee te worstelen, zou het niet een onderdeel van dit stuk moeten uitmaken, of niet, en of dat kan. Dus dat is even mijn dilemma, mijn vraag om te kijken hoe we daarmee om kunnen gaan.

De voorzitter: Er is geen toezegging gedaan op dit onderdeel. Ik heb tot nu toe nog maar twee toezeggingen gedaan en geen enkele die te maken heeft met jongerenparticipatie.

De heer Van Est (50PLUS): Nee nee, mijn punt ging over het stuk waarvoor de toezegging aan mevrouw Absil over de formulering dat wij via deze maatschappelijke organisaties de mensen proberen ... En daar hebben we een toezegging. Dat snappen we wel, maar dan maakt het geen onderdeel uit van het stuk zoals het straks als Statenvoorstel voorligt. Dus ik vraag aan de Gedeputeerde: hoe moet ik dat zien? Want ik denk dat het eigenlijk wel wezenlijk zou zijn als het een soort onderdeel zou uitmaken van het stuk. En ik wou daar graag eventjes de reflectie op.

De voorzitter: Zeker. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ja, dat is een belangrijk punt. De toezegging duidt natuurlijk ook op de uitvoering op het moment dat het stuk is vastgesteld. Maar ik denk, mocht het zo zijn dat u zegt van: nou, ik wil dat toch nog wat nadrukkelijker, helderder in het stuk hebben, dan zullen we kijken dat we dit helderder in het stuk nog opschrijven, in dit Statenvoorstel. Maar de toezegging duidt ook heel sterk op: hoe gaan we dat dan straks doen. Zodat we in ieder geval ... En anders wordt het echt een papieren tijger. Dan staat het wel op papier en dan doen we het niet. En mij zit het met name ook op de uitvoering: hoe gaan we dat doen. Dus volgens mij staat het goed genoeg geborgd nu. Dus we zullen nog even kijken hoe we het doen. Maar met de toezegging is ook geborgd dat we in de uitvoering zorgen dat we die mensen niet vergeten. Dan heb ik de vragen van GroenLinks nog, voorzitter. Even kijken, dat uitdaagrecht, de verordening mogelijk gewoon het uitdaagrecht toe te passen. Er wordt nu al gewerkt aan het ondersteunen van initiatieven. En onderzoek heeft ook uitgewezen dat zulke initiatieven vaak dezelfde zijn als initiatieven die worden ontplooid onder de noemer van het uitdaagrecht. Dan heb ik nog een vraag over: in hoeverre kan de gebruikmaker

contact ... die contactpersoon? Een soort doorverwijfsfunctie naar inhoud, want die contactpersoon, die heeft niet alle wijsheid in pacht. Het is zo dat die contactpersoon inderdaad niet over alle inhoudelijke zaken expert is. En daarom is het belangrijk dat hij als spil dient tussen de initiatiefnemer en de mensen hier intern. En u had nog een vraag. Ik ben even vergeten wat exact uw vraag was, over het financiële aspect.

De voorzitter: De heer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Niet zozeer over het financiële aspect. Het was meer onder het mandje van staatssteun, financiering, de Wet Markt en Overheid. Als ze daarover vragen hebben, of ze dan bij die contactpersoon ook terecht kunnen. Als ze dan spil zijn, dan volstaat dat wel, wat mij betreft.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Helder, dank u wel.

De voorzitter: Gaat u nog verder? Want u was aangekomen bij het einde van uw beantwoordingen.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ja, bij de vragen van mijnheer Ubbink van de SP. Hoe kunnen we dat terugzien, zei u, dat we de minder aangehaakte mensen ook benaderen? Dat is een heel belangrijke uitdaging. In de beleidsvisie maken we ons echt sterk om minder aangehaakte mensen te benaderen. En dat doen we met een bepaalde gerichtheid. En we zullen ook dit aspect meenemen in de toezegging die ik gedaan heb aan mevrouw Absil van: hoe gaan we dat ook middels de maatschappelijke organisaties die daar echt dedicated aan werken, hoe kunnen we dat zo goed mogelijk vorm en inhoud geven. Dat waren mijn antwoorden, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan toch nog een vraag van de heer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Inderdaad toch één korte vraag waar niet op werd ingegaan. Ten aanzien van die interne organisatie en de bedrijfsvoering van de Provincie, die zijn uitgesloten volgens de verordening. Het is wat ik net zei, ik begrijp dat er grenzen zijn, maar een relevant thema lijkt me toch ook wel dat de inwoner iets van inspraak kan hebben over de kostenbesteding in onze Limburgse politiek. En als ze daar goede ideeën over hebben, dat dat misschien de moeite waard kan zijn om niet gelijk categorisch uit te sluiten. Hoe kijkt u daarnaar?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Voorzitter, volgens mij heeft PS het budgetrecht en gaat PS over de financiën van dingen. En jullie zijn allemaal gekozen door de burgers. Dus ik denk dat het verstandig is om daar heel zuiver over te zijn, want anders ga je ook heel gekke dingen krijgen.

De voorzitter: De heer Nefjodov heeft een vervolgvraag.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Ik snap de zuiverheid wel. Alleen, dan vraag ik me wel gelijk af: geldt het uitdaagrecht ... Ik snap ook dat u zegt: de Provincie heeft zijn eigen budgetrecht. Maar gaat het uitdaagrecht niet zowel formeel ten aanzien van zowel de Gedeputeerde Staten als de Provinciale Staten? Dus het uitdaagrecht kan toch ook op ons worden toegepast?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Ja, dat kan. Maar het is wel heel belangrijk ook zeker om, wat mijnheer Bloi helemaal in het begin zei, een uitgestelde teleurstelling werd het geloof ik genoemd, om dat echt te vermijden. Dus vandaar dat wij ook gezegd hebben – en dat doen wij niet alleen, maar daarvoor kijken we naar de wetenschap, daarvoor kijken we naar andere Provincies, et cetera, van: wat is nu handig om te doen, om van tevoren ook geen teleurstelling te creëren. Dat we zeggen: nou, op dat financiële stuk, daar is dedicated PS voor verantwoordelijk. En het is niet zo dat mensen daar van alles van kunnen gaan vinden.

De voorzitter: Dat is dan uw tweede vervolgvraag. Of is het een nieuwe vraag?

De heer Nefjodov (GroenLinks): Eigenlijk een vervolgvraag. Begrijp ik dan correct dat u zegt dat als we zouden toelaten dat burgers iets te zeggen zouden hebben over onze interne organisatie, dat dat dan zou leiden tot uitgestelde teleurstelling? Kan ik u zo duiden?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders Nee, niet. Het gaat erom dat het verstandig is om de burgers aan de voorkant duidelijk te maken waar ze wel en niet over kunnen participeren. En wij hebben duidelijk aangegeven dat daar waar het gaat over het budgetrecht van PS, is dat aan PS. En is het heel moeilijk om daar burgers aan te laten participeren. En op het moment dat je burgers laat participeren in iets waarvan je eigenlijk op voorhand zegt van: dat is niet zo handig, dat is echt een core-taak van de democratie, de mensen die gekozen zijn, dan is het verstandig om dat aan de voorkant aan te geven. Want mocht je dat wel toelaten, dan zou je teleurstelling kunnen krijgen. Dan laat je burgers toe tot iets waarvan je eigenlijk weet: we gaan er misschien toch niks mee doen. En dat is eigenlijk de boodschap die ik wil overbrengen.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan zijn wij ook gekomen aan het einde van de tweede termijn van Gedeputeerde Staten en heb ik twee toezeggingen genoteerd. Die ga ik nu nog even voorlezen. Dat is de toezegging: **Gedeputeerde Demollin zegt toe te onderzoeken in hoeverre een blok participatie in toekomstige Statenvoorstellen kan worden toegevoegd. En dat wordt integraal bekeken. De termijn die daaraan gebonden is, is: Q3 2026. En de tweede toezegging, is: vanuit GS wordt er met maatschappelijke organisaties in overleg bekeken hoe ze bij integrale communicatie en uitvoering betrokken kunnen worden om de burger te ondersteunen bij het uitdaagrecht. En dat is ook in Q3 van 2026.** Dan rest mij te vragen of u dit Statenvoorstel behandelrijp vindt. Zo niet, steekt u nu de hand op. Ik zie geen handen. Dan concludeer ik hiermee dat dit voorstel behandelrijp is. En dan nog de vraag of u dit als een hamerstuk of een bespreekstuk wilt doorleiden. Mocht u dit een hamerstuk vinden, dan steekt u nu uw hand op. Mevrouw Schoolmeesters, de heer Bloi, de heer Beckers, Wolters, Wesseling en, moet ik even tellen, een, twee, drie, vier... Mijnheer Van den Beucken, had u uw hand opgestoken, of niet? U gaat wel uw hand opsteken? Oké. Wilt u dan wel allemaal uw hand omhoog steken, want dan kan ik gaan tellen.

De commissiegriffier: Je kunt ook vragen voor wie het een hamerstuk is.

De voorzitter: Ja, maar dat heb ik net gevraagd. Ik heb gevraagd: hamerstuk. Ik heb hamerstuk gevraagd. Er was zonet even verwarring aan mijn linkerkant, maar u heeft mij goed gehoord dat ik gevraagd heb dat het een hamerstuk is, hè? Ja, precies. Dus, hamerstuk. Volgens mij zie ik een meerderheid. Alleen de PVV niet, toch? En 50PLUS niet. Dan is wel de vraag: is het dan voor u een behandelstuk? Want dan zijn er twee ... Ja, mijnheer van Est?

De heer Van Est (50PLUS): Voorzitter, ik heb net aangegeven dat ik een dilemma heb over wel of niet. En ik vind het te kort om daar nu een oordeel over te geven. De Gedeputeerde zegt: ik ga er ook nog even naar kijken. Dus dat is een beetje mijn punt: het is niet ...

De voorzitter: Dus het kan dan wel zijn dat uw fractievoorzitter in het Presidium dan aangeeft dat het dan uiteindelijk wel ...

De heer Van Est (50PLUS): Ja, maar na het weekend. Daar zal ik misschien wat meer tijd voor nodig hebben. Maar wel ruim voordat de Statenvergadering er is.

De voorzitter: Top. Prima. Maar dan is er wel één partij die zegt dat het een bespreekstuk is. En als dan één lid het zegt, dan is dat ook het geval, inderdaad. Dan hebben we dit agendapunt afgerond.

T9812 Gedeputeerde Demollin zegt toe om met de maatschappelijke organisaties als genoemd in paragraaf 5 van de visie beleidsparticipatie in overleg te bekijken op welke wijze zij zowel in de communicatie als in de uitvoering burgers kunnen ondersteunen om het uitdaagrecht op te pakken. Deadline 30-09-2026

T9811 Gedeputeerde Demollin zegt toe te onderzoeken in hoeverre een blok participatie in toekomstige Statenvoorstellen kan worden toegevoegd. Dit wordt integraal bekeken. Deadline 30-09-2026

- 7.3.1 Rondvraag**
- 7.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder**
- 7.3.3 Actualiteiten IPO**

De voorzitter: Voor de agendapunten 7.3.1 tot en met 7.3.3 zijn geen punten aangedragen. En kunnen wij zo naar de behandeling van agendapunt 8. En ik had in het begin gezegd dat wij zouden schorsen rond 13:00 uur voor de lunch, maar mijn voorstel zou zijn om dat eigenlijk gewoon nu al te doen. Dat lijkt mij eigenlijk veel logischer. Maar ik zie nog twee handen, en dan was eerst de heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Een beetje praktische vraag; een punt van orde misschien wel. Ik zie hier twee dingen. Toverland en Brightlands Future Fund. Ik kan mij voorstellen dat die allebei op hetzelfde tijdstip beginnen, maar ik zie nu ook dezelfde locatie. Dat vind ik apart. Of zijn ze geïntegreerd? Is het voor tijdelijk dat ze ...

De voorzitter: Het is een geïntegreerde behandeling, inderdaad. Ja.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dat is goed nieuws, want dan kan ik ze allebei doen.

De voorzitter: En dan heb ik nog een vraag van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, even een vraag: hoe laat wilt u weer verdergaan? Want ik ga én naar die infosessies én ik doe het volgende stuk in deze commissie. Dus dan zit ik dadelijk weer te kijken met: ik kan me niet in tweeën splitsen.

De voorzitter: De infosessies vinden plaats na de commissievergadering, niet in de schorsing. Dat was inderdaad in eerste instantie het geval, dat die zouden plaatsvinden in de schorsing. Maar omdat die twee agendapunten nu niet behandeld worden, is er gekeken of dat ook na de commissievergadering kan plaatsvinden, zodat u ook daar naartoe kunt gaan, was het hele idee.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dat staat ook in de agenda, maar daar staat 14:00 uur. De commissie was gepland tot 14:00 uur, maar we lopen enorm uit. De infosessies staan nu verplaatst naar 14:00 uur, maar wordt het straks dan ook 16:00 uur als de vergadering pas om 16:00 uur klaar is?

De voorzitter: Ik kijk heel eventjes naar mijn linkerkant.

De heer Van Bijnen (PVV): Ik zie knikken.

De voorzitter: Ja, als wij uitlopen wordt het mee verplaatst, inderdaad. Ja? En de heer Zeedzen heeft ook nog een vraag.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, ik heb een vraag van dezelfde strekking, maar meer over de locatie. Volgens mij is dit een onderwerp wat heel veel aandacht krijgt. En we zitten in de Maaszaal, niet bepaald onze grootste zaal. We zitten hier al. Kunnen we het niet gewoon hier door laten gaan, na de commissie?

De voorzitter: Dat is uiteraard een prima voorstel. Maar dan kijk ik eventjes naar de Griffie, of dat inderdaad als suggestie gedaan kan worden. Ja? Dank u wel, prima. Dan schors ik deze vergadering voor drie kwartier, en dan zien wij elkaar weer terug rond 13:10 uur. Dan zien wij elkaar weer terug. Tot dan.

[SCHORSING]

8 FINANCIËN EN OVERHEAD

8.1 G-26-003 Statenvoorstel inzake overhevelen middelen uit de Programmareserve 'Regio Deal (5e en 6e tranche)' naar de Programmabegroting 2026

De voorzitter: Dames en heren, we gaan gewoon weer opnieuw beginnen of we gaan verder. Prima. Ja, we gaan niet opnieuw beginnen met het vorige agendapunt. Even kijken, want ik zie dat nog niet alle woordvoerders er zijn, maar dan beginnen wij alvast met degenen die er wel zijn, want dat hadden wij gezegd. We zouden om 13.10 uur weer opnieuw beginnen.

De voorzitter: Wij zijn aangekomen bij agendapunt 8, Financiën en overhead, en bespreken het Statenvoorstel inzake overhevelen middelen uit de Programmareserve 'Regio Deal (5e en 6e tranche)' naar de Programmabegroting 2026. De Provincie is partner in de Regio Deal Midden-Limburg. Als partner levert de Provincie cofinanciering aan projecten, net als de Rijksoverheid en de regiogemeenten. De Provincie vervult tevens de rol van kassier bij deze Regio Deal. Overheveling van middelen uit de programmareserve naar de Programmabegroting 2026 is noodzakelijk om tijdig de provinciale cofinanciering beschikbaar te hebben voor projectinitiatieven. We behandelen dit Statenvoorstel in twee termijnen, met een maximale spreektijd van drie minuten per fractie in de eerste termijn. En aangezien ik eerst aan mijn rechterkant begonnen ben, ga ik nu bij dit agendapunt aan mijn linkerkant beginnen, en dat ... De heer Wolters Gregório mag nog heel even op adem komen, en dan geef ik hem graag het woord.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ben helemaal klaar voor deze extreem korte woordvoering, want ik heb eigenlijk maar twee zaken te melden op dit stuk. Het eerste wat ik wilde doen, is een compliment maken voor deze heldere en tijdige vraag aan PS, en ook omdat de regio Midden-Limburg zo niet stil komt te staan in 2026, dus daar onze waardering voor. De enige vraag die ik heb, is of wij nog via P&C of op een ander moment gedetailleerd medegedeeld krijgen wat er eventueel van het gevraagde bedrag, dus de bijdrage plus de 10% marge, overblijft of terug vrijvalt in de Regio Deal-pot. Dat was hem al.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ook wat ons betreft is dit politiek geen heel spannend voorstel. Ik heb een opmerking en een vraag. De opmerking gaat over het feit dat in het stuk artikel 185 van de Provinciewet wordt aangehaald, en volgens de juristen in ons clubje zou dat niet kloppen. U begrijpt dat ik dat niet zelf heb uitgevonden. Maar goed, dat is wellicht gewoon een klein puntje van attentie. Er is sprake van 10% marge, wat me op zich heel logisch en prima lijkt. Onze vraag is: hanteren gemeenten die marge ook? En daar wou ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, voor 50PLUS is het ook niet echt een spannend punt. Het enige beetje waar ik mee heb geworsteld, is dat er in dit Statenvoorstel zo'n zin stond van GS heeft op 16 december ingestemd met de projectinitiatieven. Toen hadden wij eventjes iets van wacht, we hebben toen ook besloten om een bepaald bedrag te voteren en dergelijke. Maar, laat ik het zo zeggen, nu komt er weer een nieuw bedrag, dus wij vroegen ons even af hoe het verband zat met die projectinitiatieven die wij schijnbaar toentertijd al hadden besloten, en schijnbaar toentertijd nog niet het geld voor hadden gevoteerd en nu wel. Dus eventjes graag daar een toelichting op. En voor de rest is het niet zo spannend. Het is een overheveling van het ene potje na het andere potje, zoals afgesproken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenneskens van D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik kan ook kort zijn. Dit is uiteindelijk ook vooral zorgen dat het geld uitgegeven kan worden aan de projecten, en dat vindt D66 een goede zaak. Het enige, en dat heb ik de vorige keer ook gezegd, waar wij naar blijven zoeken, is hoe we nou wel dit soort projecten en initiatieven in de beleidsportefeuille kunnen evolueren naast alle andere dingen die we daarin doen. En dat blijft voor ons wel een klein beetje een zoektocht, maar verder zijn wij hartstikke voor en een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dat is mooi. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Jenneskens. Wij gaan hier gewoon voor stemmen. Wat ons betreft is dit is ook gewoon een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Megens van de PVV.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik was even de bijdrage van mijn collega erbij aan het pakken, want die is er nog niet. Dus een klein momentje, alstublieft, dan ga ik even kijken waar hij

hem heeft neergezet. Eens even kijken. In principe kunnen wij natuurlijk ook ... Hij is er, dus als hij wil, mag hij zelf het woord gaan voeren.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ik pak heel even mijn stukken erbij.

De voorzitter: Oké.

De heer Van Bijnen (PVV): Is dat goed zo?

De voorzitter: U snapt nu wel dat we de tijd die we hebben ingehaald nu wel ...

De heer Van Bijnen (PVV): We hebben er niet aan deelgenomen dat we zijn uitgelopen, dus dat scheelt.

De voorzitter: Nee hoor.

De heer Van Bijnen (PVV): Dat scheelt. Even kijken. Ja, 9.1, de Regio Deal, die in een convenant tussen Rijk en regio is vastgelegd, moet zeker zijn doorgang kunnen vinden. Hierin moet de Provincie aan haar verplichtingen kunnen voldoen die er vanuit de ingediende projectinitiatieven reeds liggen. We vragen ons wel af: hoe kan het dat het niet eerder is gebeurd? Waar is het misgegaan dat het niet eerder is gereserveerd, gewoon in de begroting is opgenomen? Tevens ... Het staat erin, zegt de overbuurman, maar we horen natuurlijk graag van GS in een reactie, dat snapt u wel, uiteraard, waarom dat niet eerder is gedaan. Tevens zien we dat er rekening wordt gehouden met een marge van 10%. Dat is natuurlijk logisch, alleen vragen wij ons wel af, stel die marge is niet nodig, of dan in ieder geval die middelen kunnen terugvloeien naar de algemene reserve of in ieder geval naar de reserve voor de projecten die er lopen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Nee, Forum voor Democratie heeft geen bijdrage? Dank u wel. De heer Beckers van JA21.

De heer Beckers (JA21): We hebben als Provincie een afspraak gemaakt binnen deze Regio Deal, dus dan moeten we die ook honoreren. Dus, ja, we steunen het voorstel, en wat ons betreft een hamerstuk.

De voorzitter: De Heer Van den Beucken van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Wat er hier gebeurt, is natuurlijk feitelijk niks anders dan een overheveling, een administratieve handeling. En het belangrijkste wat daarachter steekt, is wat ons betreft dat dat geld ook klaarstaat als cofinanciering voor die belangrijke dingen die ook in Midden-Limburg moeten gaan gebeuren. En voor ons is dat een hamerstuk, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, wij kunnen ook instemmen met het voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Depondt-Olivers van het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Wij ook, en voor ons is het ook een hamerstuk.

De voorzitter: En dan tot slot de heer Zeedzen van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. Ik heb getracht om dit netjes binnen drie minuten te doen. Dat is me niet helemaal gelukt. Nee, grapje. Nee, wij sluiten ons aan bij de eerdere sprekers en wij zien ook graag in de P&C wel verantwoording over de niet benutte middelen en dat de uitvallers zichtbaar worden. En voor de rest is dat voor ons ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de Gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Nou, op de allereerste plaats dank voor de steun die ik hier duidelijk voel in uw Staten. Ik ga even puntsgewijs in op de vragen die zijn gesteld. De SP, mijnheer Wolters Gregório, vroeg van hoe is het nou met de projecten tot nu toe. Gisteren hebben we weer een besluitvormend orgaan gehad, een RPO, een regio-provincie-overleg, in Midden-Limburg, en daar hebben we afgesproken dat er zowel een raadsinformatiebrief als een mededeling portefeuillehouder komt, waarbij we een update geven van de projecten tot nu toe. En we hebben ook afgesproken dat we daar hetzelfde bericht voor gebruiken, dus dat de raden in Midden-Limburg exact dezelfde informatie krijgen als uw Staten. Dus dat gaat eraan komen. En de rest wat u vroeg, de P&C-cyclus is het instrument dat we gebruiken om verder te rapporteren over de uitvoering van de Regio Deal in het algemeen, maar de projecten komen dan specifiek van de mededeling portefeuillehouder. Dan heb ik de vragen, voorzitter, van GroenLinks, de opmerking over artikel 185 van de Provinciewet, dat dat niet klopt. We zullen dat checken. En zo nodig gaan we dat checken, maar in ieder geval bedankt voor de oplettendheid vanuit GroenLinks. En dan heb ik twee vragen gekregen, of misschien wel drie vragen, over die 10% marge. En in ieder geval door GroenLinks wordt aangegeven van hanteren de gemeenten die marge ook? Dat is ons op dit moment niet bekend. We zullen dat nagaan. Op dit moment weten we dat niet. Dan heb ik de vraag van 50PLUS, van mijnheer Van Est, voorzitter, dat als GS ... We hebben op 16 december ingestemd. Nu is er weer een nieuw verdrag, en hoe zit dat nou precies wat er is besloten? Het is zo dat ... De reden dat we iedere keer terugkomen naar uw Staten met dit voorstel voor overheveling, heeft eigenlijk alles te maken met twee belangrijke zaken. Dat is, één, dat wij niet ... Als we alles in één keer zouden afroepen dan moeten we aan het einde van het jaar weer een hele hoop miljoenen overhevelen waarvoor er nog geen echt concreet projectvoorstel onderligt. Dat willen we niet. En tegelijkertijd, het tweede punt, de reden dat we dit doen, hangt af van de hartslag van die RPO's. Dus op het moment dat er zo'n regio-provincie-overleg is, dat is het besluitvormend orgaan dat zegt welke projecten wel en niet gehonoreerd worden dan krijgen de initiatiefnemers maximaal twaalf weken de tijd om een voorstel in te dienen, en de clustermanager Subsidies geeft dan een akkoord en dan kan het worden afgehandeld. En op het moment dat er zo'n RPO is geweest dan weten wij ook exact hoeveel geld er vanuit de provinciale cofinanciering nodig is en dan maken we daar een apart Statenvoorstel van indien en voor zover het niet meegenomen kan worden in een regulier traject. Ik hoop in ieder geval dat we vanuit het traject wat er gisteren is geweest, het RPO, in staat zijn om de claim van de cofinancieringsmiddelen, die daar zijn geweest, kunnen laten meelopen in de Voorjaarsnota, want dan hoeft je niet apart een Statenvoorstel te maken. Maar dat is de reden dat we dit op deze manier doen.

De voorzitter: De heer Van Est heeft daar nog een vraag over.

De heer Van Est (50PLUS): Eén kort vraagje. Is het zo dat GS eerst een besluit neemt en dat het dan pas in de RPO's komt? Want dat blijkt uit deze handelingen wel. Is dat gebruikelijk of is het toevallig dat het hier is gebeurd?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Wat we doen is dat ... Bij de gemeenten is het zo dat de persoon die is afgevaardigd in dat RPO, het mandaat heeft om besluiten te nemen over de voorstellen. Wij als College hebben ervoor gekozen, omdat je ziet dat die Regio Deals eigenlijk over meerdere beleidskaders gaan, dat we daar een afstemming over hebben. Dus ik voel mijzelf bijzonder onprettig als ik vanuit de Regio Deal een besluit ga nemen over iets wat in de kern, in het hart ligt, in de sociale agenda of in leefbaarheid of bij natuur. Dat sluiten wij hier intern altijd kort met de portefeuillehouder en dat gaat dan richting GS. Dus GS neemt een besluit over de stukken die uiteindelijk naar het RPO gaan en dat is in gezamenlijkheid. Ik heb rugdekking vanuit GS als ik naar het RPO ga en daar besluiten we het. Dat kan wel eens vaker tot discussie leiden, dat de gemeenten iets willen en dat wij er iets anders in zitten, maar in zijn algemeenheid komen we daar wel uit. Dus zo is het hoe we het hebben georganiseerd.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan heb ik de vraag van mevrouw Jenneskens, voorzitter, en die komt er ook in de kern op neer van blijf nou zoeken hoe we die beleidsportefeuille goed kunnen evalueren. Nou, de voorstellen worden gedaan, wat ik net ook schetste, in het proces. Het antwoord op de vraag van mijnheer Van Est is dat als de voorstellen uit de regio binnenkomen, dan worden die door ons ambtelijk apparaat getoetst aan onze beleidskaders, en dat is ook zo bij het opstellen van het convenant. Dus dat is gebeurd voordat de Regio Deal officieel werd beklonken tussen het ministerie, of tussen het Rijk, tussen ons en de gemeente. En uiteindelijk bij de monitoring, want alles wordt goed gemonitord, wordt ook nadrukkelijk naar die uitvoering en effectiviteit gekeken. En daarvoor is, ook op initiatief van de Provincie, gekozen om te kijken naar een lerende aanpak van oké, we hebben nou in al die regio's een Regio Deal, wat leren we daar nou eigenlijk van en wat zegt dat eigenlijk over de brede welvaart? Want in de kern genomen is dat het doel van het uitvoeren van een Regio Deal, dat je uiteindelijk een positieve bijdrage levert of een positief effect gaat krijgen op die brede welvaart. Dan heb ik de vragen van de PVV, voorzitter. Op de eerste vraag heb ik feitelijk al antwoord gegeven. Waarom we dat niet eerder afroepen en iedere keer separaat doen in het proces, dat hangt dus af van wanneer we zo'n RPO hebben. Maar goed, wat ik zeg, we gaan proberen om het, wat er gisteren is gebeurd, te kunnen laten meenemen, mee te laten lopen bij de Voorjaarsnota. En u had ook nog een vraag over die 10%, over die marge. Als die marge niet nodig is, vloeien die middelen dan terug naar de algemene reserves of andere projecten? Het is zo dat de € 10 miljoen, die vastgesteld is voor die Regio Deals, ook beschikbaar blijft voor de projecten in die Regio Deal Midden-Limburg. Dus die € 10 miljoen is wel dedicated naar die regio deals. Het is niet zo dat iets terugvloeit, tenzij aan het einde van die Regio Deal iets anders blijkt of iets dergelijks, maar die € 10 miljoen is wel dedicated voor deze Regio Deal. Dat is ook de afspraak die we hebben gemaakt in het convenant. En dan kijk ik even verder. Dan zie ik eigenlijk geen andere vragen meer, alleen nog een oproep, ook graag verantwoording via de P&C-cyclus, vanuit de heer Zeedzen, maar dat heb ik ook al aangegeven dat we dat gaan doen. Dat waren mijn antwoorden, voorzitter, dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn vanuit uw commissie? De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik had alleen nog niet meegedeeld dat het voor ons een hamerstuk is.

De voorzitter: Daar komen we inderdaad nog wel op terug, maar nu ... Ja.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, meerdere collega's wel.

De voorzitter: Meerdere collega's al wel, inderdaad. Mocht u behoefte hebben aan een tweede termijn, steekt u dan uw hand op. De heer Van Bijnen van de PVV.

De heer Van Bijnen (PVV): Voorzitter, dank u wel. Bedankt aan GS voor de beantwoording, inderdaad. Met die beantwoording is het voor ons inderdaad ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Er zijn geen vragen meer geweest in de tweede termijn. Dan hoeven er ook geen vragen te worden beantwoord door GS in de tweede termijn. Er zijn geen toezeggingen gedaan. De vraag van mijn kant is heel formeel of dit een behandeldstuk is of een ... Nee, of het behandelbaar is, inderdaad? En dat is het geval, want u heeft zojuist ook al doorgegeven dat het voor u een hamerstuk is, of, in ieder geval, de meesten hebben dat al doorgegeven. Kunt u nog even de handen in de lucht steken, mocht u het een behandeldstuk vinden. Dat is niet het geval. Dan stuurt uw commissie dit stuk door als hamerstuk naar de volgende Statenvergadering. Dan zijn we aan het einde gekomen van de behandeling van dit Statenvoorstel en dan kunnen wij nu overgaan naar ... Even kijken, want wij hebben een aantal punten doorgeschoven naar volgende week vrijdag. Ja? Nee? Nog niet? O, ik ben te snel. O ja, ik ben te snel. Even zien. Dank u wel.

8.2 G-26-002 Statenvoorstel inzake vaststelling geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan, voorziening groot onderhoud en exploitatiebudgetten provinciale gebouwen periode 2026-2033, brief GS van 3-2-2026

De voorzitter: We zijn aangekomen bij agendapunt 8.2. Dat is het Statenvoorstel inzake vaststelling geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan, voorziening groot onderhoud en exploitatiebudgetten provinciale gebouwen periode 2026-2033. Op 13 december 2019 hebben Provinciale Staten een meerjarenonderhoudsplan vastgesteld voor alle provinciale gebouwen. Dit meerjarenonderhoudsplan mag maximaal vijf jaar oud zijn en daarom is het geactualiseerd. Uit de actualisatie blijkt dat de huidige budgetten voor groot onderhoud, regulier onderhoud en huurdersonderhoud onvoldoende zijn en daarom moet het totale onderhoudsbudget worden verhoogd. Aan uw Staten wordt gevraagd om akkoord te gaan met het meerjarenonderhoudsplan en het structureel ophogen van het onderhoudsbudget. We behandelen dit Statenvoorstel in twee termijnen, met een maximale spreektijd per fractie van drie minuten in de eerste termijn. En dan begin ik de termijn van de commissie graag bij de PVV. Wie mag ik het woord geven? Dat is de heer Megens. Ga uw gang. U heeft even drie minuten.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Vandaag is het natuurlijk het voorstel om die bijna acht ton extra uit te geven aan onderhoud voor de provinciale gebouwen. Dat is natuurlijk structureel geld, en niet één keer, maar elk jaar opnieuw. De reden zou vooral inflatie zijn. De bouwkosten zijn gestegen en daarom zou het budget omhoog moeten. Maar waarom komt het College nu er pas achter dat we inflatiecorrectie jaren te laag hebben ingeschat? Dat is dan ook mijn eerste vraag. Wat de PVV mist, zijn echt de politieke keuzes, want er wordt eigenlijk maar één vraag gesteld: gaan we dit betalen? Terwijl de echte vraag zou moeten zijn: willen we dit wel allemaal blijven betalen? De Provincie bezit veel gebouwen, kantoren, musea, een kasteel, een cargoloods en andere panden,

maar nergens lezen we of er serieus is gekeken of al dat vastgoed wel nodig is. Is dit allemaal een kerntaak van de Provincie of houden we gebouwen in stand om ze nu eenmaal te hebben? Voorzitter, als de kosten stijgen, kijk je thuis ook eerst wat je kunt missen. Je gaat niet automatisch meer geld uitgeven, maar waarom doet de Provincie dit dan wel? Naar aanleiding van onze technische vragen hebben we ook nog zorgen over de onderbouwing. Het onderhoudsplan is opgesteld door een extern adviesbureau, maar het daadwerkelijke rapport blijkt één groot technisch Excelbestand te zijn, en niet eenvoudig inzichtelijk voor Statenleden. Tegelijkertijd moeten wij instemmen met een structurele verhoging van bijna acht ton per jaar. Wij vinden dat Provinciale Staten de onderliggende berekening gewoon goed moeten kunnen controleren, en hoe gaat het College dit dan ook inzichtelijk maken? En daarnaast zien we dat de museums via subsidies ook extra geld krijgen voor onderhoud en dat voelt voor de PVV als een verkapte subsidieverhoging. Als onderhoud duurder wordt, moet je ook kijken naar afspraken met huurders en exploitanten. Nu lijkt de Provincie gewoon bij te springen, zonder duidelijke tegenprestatie. Of heeft het College deze afspraken wel gemaakt met deze partijen? Want sommige onderhoudsbudgetten stijgen namelijk enorm. Als we bijvoorbeeld het Bonnefantenmuseum bekijken, die stijgt enorm, terwijl andere juist dalen. Een heldere uitleg ontbreekt waarom er zulke verschillen zijn. En dan de dekking. Het geld komt uit het begrotingsresultaat. Dat klinkt makkelijk, dat is belastinggeld van onze inwoners, maar elke euro die erheen gaat, kan ook niet naar de wegen, veiligheid of lastenverlichting voor de Limburgers. Voorzitter, tot slot, onderhoud is belangrijk, dat ontkennen we niet, maar eerst moet wel duidelijk zijn wat echt noodzakelijk is en wat tot de kerntaak van de Provincie behoort. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van den Beucken van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Goed, we staan voor een forse ophoging, € 788.000 en nog wat per jaar. De opbouw is ook helder weergegeven, waarom dat is. De stijging voorziening groot onderhoud van ruim 23% overall vindt LOKAAL-LIMBURG nogal fors. Het Gouvernement 27% en het Bonnefantenmuseum 54% springen daar natuurlijk helemaal bovenuit. En dat kan natuurlijk niet alleen maar het gevolg zijn van inflatie, dus wat kunnen we er nou aan gaan doen om in de toekomst percentages als 54 en 27% te vermijden en flink te beteugelen? Dat neemt niet weg dat LOKAAL-LIMBURG in de toekomst natuurlijk ook zeker wil stellen dat de provinciale gebouwen op een doeltreffende manier worden beheerd en onderhouden. En we zien natuurlijk ook dat dit meer geld zal kosten dan van tevoren beraamd, dus het lijkt erop dat we gewoon moeten slikken en even aftikken. Voorzitter, dat is het.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik het woord geven bij de VVD? De heer Maillé. Gaat u gaan.

De heer Maillé (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het was best wel een technisch stuk om te lezen, en als je iedere bijlage en iedere tabel goed wil bekijken dan ben je er even mee bezig. Maar onderaan de streep komt het erop neer dat ons vastgoed is bekeken en dat er meer geld nodig is om alles op orde te houden in de komende jaren. En dan kunnen we hoog en laag springen, en voor ons is het dan ook goed onderbouwd waarom dat nodig is, waarom de inflatie parten speelt, waarom materiaalkosten duurder zijn geworden en uitgestelde werkzaamheden et cetera. We hebben nog wel een drietal vragen. Vorig jaar heb ik aan het begin van het jaar al een keer een set schriftelijke vragen gesteld over de toegankelijkheid van de gebouwen in onze vastgoedportefeuille, omdat in begin 2025 de nieuwe NEN-norm werd ingevoerd, de NEN-9120, als ik hem even scherp heb. En toen werd ook in de beantwoording aangegeven van wij denken dat we als Provincie al grotendeels aan die norm voldoen, maar we gaan het nog eens even onder de loep nemen en laten onderzoeken. Dus ik vroeg me af of dat beeld inmiddels scherper is en of er nog bijstelling nodig is, want als we die bijstelling nog

moeten doen dan is dit wat mij betreft het moment. En daarnaast lezen we ook in de stukken terug dat er ook forse ingrepen nodig zijn aan het Gouvernement, aan de Statenzaal en het bestuursgedeelte, als ik het goed begrijp. En wij vroegen ons ook af hoe die transitiefase vormgegeven gaat worden. Kunnen wij als PS zijnde gebruik blijven maken van de faciliteiten hier of zullen er ook nog andere vergaderlocaties gezocht moeten worden en kosten mee gemoeid zijn? En dan nog een vraag van technische aard en niet zozeer politiek, maar wij vroegen ons ook wel vooral af van hoe worden nou die OZB-waarden bepaald? Gaat dat via de generieke systematiek hoe gemeenten dat aanpakken? Wat ons bijvoorbeeld opviel, is dat ondanks dat bijvoorbeeld het vloeroppervlak bij het Bonnefanten substantieel groter is dan bij Discovery, het Discovery Museum een stuk hoger wordt ingeschaald dan het Bonnefantenmuseum. Dus dat was bij ons even een vraag die speelde. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Depondt van het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Voorzitter, ik heb eigenlijk alleen maar een technische vraag. Ik heb er maar één. En ik had al zoveel andere gesteld, dus ik denk die doe ik dan hier wel even. Kijk, ik snap dat als je in 2019 een prognose maakt, een meerjarenonderhoudsprognose, dan reken je met een bepaald inflatiepercentage. Nou ja, we weten allemaal dat dat niet allemaal is uitgekomen, dus het is logisch dat je dat een keer bijstelt. In het stuk wordt in elk geval in de tekst aangegeven dat de belangrijkste reden inderdaad die bovenproportionele inflatiestijging is geweest, maar dan zou je verwachten dat de aanpassingspercentages hetzelfde zijn, de nominale bedragen niet, maar de percentages wel, ongeveer, en die lopen nogal uit elkaar van 9,18% tot 57,86%. Dan denk ik dat kan dus niet alleen aan inflatie liggen. Nou moet ik eerlijk bekennen dat ik al die tabellen niet ben gaan doorvlooien om te kijken of er nog ergens andere posten in zitten, maar kan daar in algemene termen een verklaring voor worden gegeven, want inflatie alleen kan het niet zijn?

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van de BBB, wie mag ik het woord geven? De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel. Wat merendeels is gezegd, daar kunnen we ons bij aansluiten. Wat ons betreft is het vooral het huis op orde stellen. Het is een aanzienlijk bedrag, bijna € 790.000 op jaarbasis, dus dat is zeker geen meevaller. Maar aan de andere kant, als je niet goed aan onderhoud doet dan betaal je dat later dubbel in kosten en risico's, dus daar kunnen wij zeker achter staan. Het feit dat we tussen 2019 en nu best wel een grote disconnect zien, maakt voor ons wel duidelijk dat er wellicht behoefte is aan een jaarlijkse toets of de objectieve bouwkostenontwikkeling nog strookt met de verwachtingen die we hebben geschetst in dit meerjarenplan, en er dan ook een herijkmoment aan toe te passen als we structureel uit de pas lopen, dus niet wachten op een heel grote achterstand. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Ubbink van de SP.

De heer Ubbink (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP-fractie vindt het, ik denk net als elke fractie, belangrijk dat provinciale gebouwen goed worden onderhouden. De Limburgse musea spelen een grote culturele en educatieve rol, en een goed onderhouden Provinciehuis is een voorwaarde voor een goed functionerende Provincie. De verhoogde uitgaven aan onderhoud zijn absoluut niet mals, maar die lijken ons goed te verdedigen in verband met de bijzondere omstandigheden waar we de afgelopen jaren in deze sector mee te maken hebben gehad. En dat wordt ook uitgediept in het stuk, maar dat betekent natuurlijk niet dat we niet kritisch kunnen zijn. Ik zou dus graag van de Gedeputeerde willen weten of en op welke manier deze kosten tegen het licht worden gehouden. Houden we onze ogen open voor manieren waarop dit misschien beter kan? Ik zeg niet dat dat sowieso zo is, maar ik zou graag willen weten: hoe houden we er onze ogen voor open? Kijken we,

bijvoorbeeld: kunnen we dit onderhoud misschien inbesteden in plaats van uitbesteden? Hoe houden we dat tegen het licht? Dan valt ons in de tabel ook op bij de musea dat die allemaal na 2029 in de rode cijfers terechtkomen. Wat is daar de reden voor en gaat dat deze musea of onze provincie straks niet problemen opleveren? En als laatste zien we ook dat er voor de komende jaren wordt uitgegaan van een inflatiepercentage van 2%. Dat is redelijk laag als je kijkt naar waar we nu op zitten in de Eurozone. We zitten nu in de Eurozone rond de 3 à 4%, dus is er dan niet een kans dat we over een paar jaar weer in de problemen komen? Tot zover de vragen van de SP-fractie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Op zichzelf een helder stuk. Inflatie, nou ja, snappen we allemaal, denk ik wel, de verschillen, en de vraag daarnaar is al gesteld, want die had ik ook. Ik heb nog een aanvullende vraag en die gaat over de voorziening voor het groot onderhoud. Want daar wordt in het stuk alleen aan gerefereerd, maar ik zou me zo kunnen voorstellen dat daar straks dezelfde problematiek gaat ontstaan als wat we nu zien bij de reguliere onderhoudslasten en dat we straks ook constateren van voor wat we nodig hebben, zou dat veel te weinig kunnen zijn. En ten slotte in ieder geval de suggestie, maar volgens mij deed de heer Zeedzen die ook al meegeven, om in ieder geval niet weer vijf jaar te wachten voor een actualisatie. Dat was het van mijn kant.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij zullen maar een beperkte bijdrage geven, want als anderen het werk doen, waarom zou je het zelf gaan doen? Laat ik het zo zeggen, we vinden altijd de formulering te dekken uit het begrotingsresultaat, terwijl we eigenlijk vinden dat het ten laste van het begrotingsresultaat komt. Dus het is niet echt een dekking in onze ogen, maar het resultaat is een beetje hetzelfde. Er is een meerjarig onderhoudsplan en het zijn voorzienbare kosten, dus het is een voorziening, in dat opzicht, dus dat is gewoon heel duidelijk. En de enige vraag die ik vooraf had, is van is er overleg geweest met een accountant? Want in principe moet er een onderhoudsplan liggen. Dat is ook gedaan. En als het er is dan betekent dat eigenlijk dat als die accountant dat weet, en ik ga eigenlijk ervan uit dat er een positief oordeel is geweest van de accountant, dat hij hier eigenlijk wel mee instemt, anders kan hij niet aan het einde bij de jaarrekening zijn akkoord geven. Dus als het goed is, heeft die accountant zijn werk gedaan, dan zegt hij oké dat is helemaal goed, en dan hoeft ik het werk niet te doen of die bedragen wel juist zijn. Dus wat dat betreft, het werk is goed gedaan, dus deze accountant moet het doen. Wij vinden het altijd wel erg gemakkelijk dat als je het stuk niet zou goedkeuren, dat je dan de voorziening omzet in een reserve. Want in principe is dat een beetje onduidelijk, want een voorziening is vreemd vermogen en een reserve is eigen vermogen, dus dat is niet even. Dan moet je zorgen dat je je onderhoudsplan goed op orde hebt. Volgens mij zwaait er iemand naar mij.

De voorzitter: Dat is de heer Roso die naar u zwaait. De heer Roso wil iets vragen.

De heer Roso (JA21): Ja, ik zwaaide naar iedereen, kijkend of ik iemand te pakken kreeg. Nee, een vraag aan mijnheer Van Est. Ik heb hem anders gelezen dan uzelf, want volgens mij komt een groot deel van het bedrag uit het exploitatiebudget zelf en niet vanuit het begrotingsresultaat buiten het programma.

De voorzitter: De heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Nee, maar er zijn twee zaken. Het is een stukje voorziening en het zijn exploitatieresultaten. Maar bij die exploitatieresultaten ga je er ook gewoon van uit dat die zaken ook voldoende zijn meegenomen. En, laat ik het zo zeggen, wij leggen hier de financiële ruimte voor voor het onderhoud. Dat wil niet zeggen dat er goed onderhoud is, maar in ieder geval is de financiële ruimte erop. Dus het is in dat opzicht in twee delen, maar met name dat stukje wat betrekking heeft op de voorziening, laat ik het zo zeggen, wordt eigenlijk door de accountant afgedekt. Dus, in dat opzicht, dat was het eindpunt wat ik daarvan maakte. Dus met alles luisterend lijkt het hier, maar ik hoor dadelijk nog van de Gedeputeerde of de accountant hiermee akkoord is, dat het volgens de regels is gegaan, en dan kunnen we, als dat zo is, alleen maar complimenten geven aan het College.

De voorzitter: De heer Vaessen van D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel, voorzitter. D66 hecht aan verstandig financieel beleid en aan degelijk boekhouden. En als Provincie moeten we simpelweg voldoen aan de BBV-regels, en een actueel vastgesteld onderhoudsplan hoort daar nou eenmaal bij. We maken daarmee ook inzichtelijk wat ons vastgoed en onderhoud vraagt en wanneer dat nodig is en hoe de kosten worden gespreid. De voorliggende actualisatie en de hogere dotatie aan de voorziening zien we ook in dat licht. Het is een belangrijke mate en gevolg van gestegen bouwkosten en van het zorgvuldig willen onderbouwen van de onderhoudslasten, en daar kunnen we ons in principe ook goed in vinden. We hebben nog een paar verduidelijkende vragen. Waarom hebben we gekozen voor de structurele indexatie van 2% per jaar? Want wat gebeurt er nu met die voorzieningen als de bouwkosten opnieuw hoger uitvallen? Is een hogere indexatie dan niet wat verstandiger? Zijn de ramingen als gevolg van de actualisatie nu robuuster geworden? Wordt de kans nu kleiner dat de aannames over een aantal jaren weer te optimistisch waren? Als derde vraag: in hoeverre zijn verduurzaming en energiebesparing integraal meegenomen in het MJOP, en worden onderhoudsmomenten benut om gebouwen dan ook meteen te verduurzamen en toekomstbestendig te maken? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst van de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvDA): Voorzitter, toen ik las 'geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan' was het eerste wat ik dacht: waar is het plan? Het wekt namelijk de indruk dat er een plan in de bijlage bij zou zitten wat je zou moeten lezen en moeten accorderen. En pas na enig puzzelen en herlezen dacht ik: o, wacht eens even, volgens mij zijn de bijlagen het plan. Maar het was wellicht goed geweest om bij bijlage 1 te zeggen: dubbele punt, meerjarenonderhoudsplan. Dat had mij in ieder geval, en heel veel collega's, denk ik, een boel gepuzzel gescheeld. Ik begrijp dat we iedere vijf jaar moeten actualiseren, en de looptijd van dit nieuwe plan is 2026 tot 2033. Dat is een periode van zeven jaar, geen vijf jaar, dus dat verrast ons enigszins. Want als je zegt dat je iedere vijf jaar moet actualiseren, dan zou de verwachting zijn dat de looptijd tot 2031 was en niet 2033, dus hoe zit dat? En ook misten wij in dit plan zeg maar een overzicht van hoe de afgelopen periode eigenlijk is verlopen. 2019 tot 2025 lag het op schema. Hoe is de financiële afwikkeling? Is alles uitgevoerd of hebben we dingen vooruitgeschoven? En dan nog één laatste vraag. Tot mijn grote verbazing las ik dat we ook nog een cargoloods hebben. Nou weet ik wel waar die cargoloods ligt, die ligt ergens op een vliegveld, en ik vroeg mij af: waarom is die cargoloods eigenlijk nog eigendom van de Provincie en niet gewoon eigendom van MAA? En de vervolgvraag is: welke bijdrage doet MAA eigenlijk aan het onderhoud van de cargoloods die zij gebruikt?

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even naar de heer Roso, want die was iets later binnengekomen.

De heer Roso (JA21): Voorzitter, ik kan het heel kort houden. Ik wou met name vragen aan de Gedeputeerde hoe hij bijvoorbeeld die grote afwijkingen ziet. We hebben één afwijking 50%-plus en we hebben één afwijking 57%-min. Op welke manier gaan we dan ook naar de toekomst toe voorkomen dat die afwijkingen dusdanig groot blijven? Daar wou ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de Gedeputeerde voor de beantwoording van uw vragen.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Een aantal goede vragen, denk ik, naar aanleiding van het MJOP wat voorligt. En ik ga gelijk met mevrouw Berghorst mee. Het al jarenlang een goede traditie dat we het MJOP noemen, maar ik snap ook heel goed dat u zegt van nou, waar zit nu het echte plan? En dan komen we inderdaad bij de bijlagen uit. Ik zal zo meteen ook toelichten waarom dat zo is, maar het is niet een plan zoals we met elkaar hier plannen maken, zal ik maar zeggen. Dus het is een veeljarig gebruikte term, waarin wij met elkaar eigenlijk gaan kijken naar de staat van onderhoud van al ons vastgoed, van onze eigendommen, en hoe we daar in de toekomst mee omgaan en hoe we dat gaan financieren met elkaar. En dat is ook echt een verplichting die we hebben. Dat heeft u ook kunnen lezen. Om u alvast een doorkijk te geven naar hoe dat in de praktijk werkt: het moet één keer per vijf jaar worden vastgesteld. Dat is gewoon een eis die wordt gesteld. Daar moeten we ook aan voldoen. Ik kom ook gelijk even op het antwoord bij de heer Van Est uit. En de accountant vindt dat een goede methode. Zolang we dat maar vaststellen met elkaar, zolang u dat maar vaststelt voordat de jaarstukken worden vastgesteld, dan is dat geen enkel probleem, en dat is in dit geval ook zo. Dus als wij of, beter gezegd, als u bij de komende PS-vergadering dit stuk goedkeurt dan zitten we aan de goede kant van de streep wat betreft de accountant, en dan zal hij, of zij, dat afzeggen met een goedkeurende verklaring, als het alleen daaraan ligt. Ik bedoeld, we zijn op dit moment druk aan het werk, mijnheer Van Est, dus ik kan nog niet helemaal doorkijken met welke resultaten zij hier terugkomen naar ons allemaal, maar in ieder geval daar waar het gaat over de vaststelling van dit plan, zitten we keurig binnen de groene zone. En zo'n MJOP is ook vooral niet alleen bedoeld om u een actueel inzicht te geven in de kostenontwikkeling en alles wat dat met zich meebrengt, ook aan financiële besluitvorming en uw budgetrecht erin, want daar wordt natuurlijk hier wel nadrukkelijk aanspraak op gemaakt, maar vooral ook om aan te geven van welk werk er allemaal onderhanden is. En de vraag is natuurlijk heel terecht. Dat zit hier niet in. Dat kan ik wel separaat verstrekken aan mevrouw Berghorst, dus van wat hebben we in het verleden gedaan. Die doorlooptijd van het plan is ook langer dan datgene wat we hier met elkaar vaststellen. Dat heeft er ook allemaal mee te maken. We zitten hier natuurlijk in vastgoed, de grote gebouwen, waarbij het planmatige onderhoud over vele jaren is uitgewerkt. En je probeert, en dat is ook wat de accountant vraagt, om dat zo actueel mogelijk te houden, en daar is gewoon die tijdsperiode van vijf jaar over afgesproken, maar dat betekent niet dat je niet al over tien jaar onderhoudswerkzaamheden zou kunnen plannen. Want als je ... Ik noem maar iets, dit jaar bestaat dit prachtige pand veertig jaar. Daar willen we ook wat aandacht aan besteden. Stel je zou dit jaar herstel of werkzaamheden gaan uitvoeren in het gebouw of je zou bepaalde ruimtes gaat vernieuwen, dan zijn die niet over vijf jaar afgeschreven, maar dan zijn die pas over twintig jaar afgeschreven, of over vijftien jaar of welke term er ook aan gehangen wordt, en dan wil je wel ook in je MJOP alvast meenemen wat dat voor de langere termijn betekent. Dus dat moet u meestal zoeken, of dat moet u in dit geval echt zoeken achter het feit dat het MJOP iets verder kijkt dan de vijf jaar die we hier met elkaar afspreken. En dat wordt ook iedere keer geactualiseerd, dus dat betekent ook dat over vijf jaar onze collega's of wij allemaal, als we hier weer worden gekozen, nog een keer hiernaar kijken. En op die manier kunnen we ook zien wat ermee gebeurt en hopelijk hetzelfde gesprek met elkaar voeren en geconstateerd hebben met elkaar dat we vijf jaar geleden een heel wijs besluit hebben genomen met elkaar. Dus dat is een beetje hoe die systematiek werkt. Dus ik wil even ook doorgaan naar de PVV, voorzitter. De laatste MJOP is dus in

2019 vastgesteld. We moeten dat één keer per vijf jaar doen. En ik heb zo iets al toegelicht, ook aan de heer Van Est, op dit moment zou het een goed moment zijn, omdat de accountant dan ook tevreden kan kijken naar onze activiteiten hier. En we hebben in ieder geval de afgelopen jaren een voor de hele provinciale samenstelling gehanteerde inflatiecorrectie toegepast op de reguliere exploitatiebezetting, dus dit nu ...

De voorzitter: Ik ga u heel even onderbreken, want de heer Megens heeft een vraag voor u.

Gedeputeerde Satijn: O, uitstekend.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de Gedeputeerde zeggen: we moeten dat één keer in de vijf jaar doen. De laatste keer was 2019. Als ik nu kijk dat we in 2026 zitten dan is dat niet één keer in de vijf jaar, volgens mij, dus hoe kan het dat we dan nu of te laat zijn of is die vijf jaar niet gehanteerd?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat moet u toch zien in het antwoord dat ik aan de heer Van Est heb gegeven, want dat geldt voor de jaarstukken 2025. En als we dus inderdaad keurig voor het vaststellen van de jaarstukken, dat is volgens mij in juni dit jaar, uit mijn hoofd, als we voor die termijn tot goedkeuring komen van u dan valt hij keurig binnen die vijf jaar. En daarom heb ik ook geantwoord naar de heer Van Est: dan zitten we in de groene zone. Gaan we dat later doen dan vallen we erbuiten. Dus we zitten in de laatste periode van die vijf jaar.

De voorzitter: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Mag ik dan concluderen dat we zijn begonnen met tellen in 2020? Want als hij in 2019 zou zijn vastgesteld, zou het dus in 2020 pas zijn ingegaan, want anders zit je toch op zes jaar?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Het ging dus over de jaarstukken 2019 die in 2020 zijn vastgesteld, en zo moet u doortellen. 'Living on the edge' noemen ze dat.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Satijn: Ja. Goed, de heer Megens zette even een politiek statement neer door te zeggen van moeten we dit nog allemaal met elkaar willen? Is dit het vastgoed wat we met elkaar ... Ja, dat is niet het onderwerp wat we hier met elkaar bespreken. Ik snap dat dat voor u wellicht een heel belangrijk politiek punt is, maar dat is niet wat hier voorligt. Dus hier is niet de keuze: geachte Staten, wat vindt u van ons vastgoedbeleid? Dat is een ander verhaal. Maar het is meer: wat vindt u van het bestaande vastgoed, in die zin voor de geraamde budgetten die we met elkaar hebben afgesproken in het verleden, geactualiseerd naar nu en kijkend naar de toekomst? Dat is feitelijk wat we hier hebben. Dus die vraag snap ik, die is politiek wellicht heel relevant, maar niet voor het stuk wat hier voorligt. Dus laten we het dat dan ook met elkaar bespreken als het relevant is. De verschillen tussen gestegen uitgaven ontbreken. Ja, daar zit wel een beetje de techniek van dit stuk en daar heb ik ook meerdere fracties over gehoord. Het is een kosten egaliserende voorziening. En de onafhankelijke adviseur heeft per plan een inspectie uitgevoerd en het oorspronkelijke plan

geactualiseerd. Dat betekent dat je in een voorzieningssituatie zit, en dat betekent dat je kunt schuiven met de bedragen over de jaren heen. En dat heeft dan weer te maken met de specifieke taxatie die het bedrijf heeft gemaakt per pand, waar u naar gevraagd heeft, daar heeft u ook technische vragen over gesteld, volgens mij. En u zegt ook van dat is dan uiteindelijk een heel complexe rapportage en dat ben ik met u eens. Dat is het ook, uiteindelijk. En u krijgt er ook gewoon toegang toe als u dat wenst, alleen dat is in dit geval, gelet op de rapportage die is opgeleverd, in een Excel-sheet. En ik wil u heel graag uitnodigen. Als u daar met uw fractie uitleg over wilt krijgen, krijgt u dat ook, dus er is geen enkel bezwaar om dat aan u te laten zien. Maar wat je dus ziet, en dat verklaart ook een beetje de complexiteit die er achter de schermen plaatsvindt in dat model, is dat er een verschuiving van posten is uit het verleden naar het heden. Dus de vraag die mevrouw Berghorst stelt, is op zich best een relevante door te zeggen van u had in 2024 zoveel miljoen voor het groot onderhoud staan van het Gouvernement, maar wat is daar nou echt van gebruikt? Nou, dat kunnen we daar ook in aantonen. En dan kunt u ook zien dat daar waar er een planning was om daar, ik noem het even uit mijn hoofd, € 4 miljoen voor uit te geven, en stel dat zou minder zijn geweest, dat dat bedrag keurig doorschuift. Alleen, als je het bedrag doorschuift naar een latere periode dan werkzaamheden plaatsvinden, zou het heel goed kunnen zijn dat juist die indexatie op die werkzaamheden is toegenomen. En dat zorgt wel een beetje voor, als je het leest, een gevoel van hoe zit het nou precies, en dat is ook precies de verklaring die achter die verschillende percentages en verschillende bedragen zit. Maar, nogmaals, we willen u dat heel graag toelichten, maar omdat allemaal in een voorstel te gieten wat voor u heel erg overzichtelijk is, dat is ondoenlijk omdat er heel veel informatie in dat programma zit. Maar met alle plezier willen we u dat uitleggen als u daar behoefte aan heeft. Dus als u daar een vraag over stelt via de technische lijn, krijgt u met uw fractie daar zicht in en dan kunt u zien dat het achter de komma klopt. Maar ik ben het met u eens. Het is een complex model en het heeft alles te maken met de taxatie die u heeft uitgevoerd en de inspecties bij alle separate gebouwen die u zojuist heeft genoemd. Even zien. De heer Van den Beucken vroeg nog: wat kunnen we eraan doen om in de toekomst deze hoge percentages te voorkomen? Dat is natuurlijk ook een beetje in de toekomst kijken wat af en toe last geeft. Het heeft ook een beetje te maken met de voorzieningen waar je mee van doen hebt. Ik heb zojuist al toegelicht bij de heer Megens dat het een complexe systematiek is, waarin soms werkzaamheden doorschuiven. Dat hangt dan wel helemaal af van dat moment hoe het zit met kostenontwikkelingen. Dat heeft soms ook te maken een stukje geopolitiek. Het gaat ook vaak over toeleveringsketens. Het gaat ook vaak over wat speelt er op dat moment in de markt, wat speelt op dat moment in de wereld. Dus ik help u heel graag mee. Hopen dat we die kosten zo laag mogelijk houden met elkaar, dat zou ons een lief ding waard zijn, alleen we kunnen dat niet helemaal garanderen, anders dan dat we wel natuurlijk te maken hebben met actuele inschattingen op het moment dat wij die werkzaamheden moeten gaan uitvoeren. En wat je ziet, is dat je natuurlijk voor een deel ook vooruitkijkt en vooruit plant, en dan heb je ermee te maken dat je op dit moment afspraken zou kunnen maken voor de te verrichte werkzaamheden, maar dat geldt natuurlijk niet voor het werk wat je vooruitschuift, en dat blijft dan staan voor het bedrag zoals het erin staat. Dan zul je op het moment dat het wordt aanbesteed of gegund moeten kijken wat dan de actuele prijzen zijn. Het team wat dat doet, Faciliterende Zaken, de clustermanager zit trots naast mij, die zijn echt heel adequaat om bij te houden dat we het, A, op de meest economische manier doen, maar ook op de meest kwalitatieve manier doen. En ik ben het helemaal eens met de heer Ubbink. Uiteindelijk ben je ook een overheid. Wij vragen een hele hoop van onze inwoners, maar we moeten ook daarin gewoon het goede voorbeeld geven. Dus dat betekent ook als het gaat over onderhoud, ook als het gaat over werkzaamheden uitvoeren, A, het natuurlijk keurig doen, dat doen we hier ook, maar het moet ook kwalitatief niveau zijn zodat we ook niet binnen de kortst mogelijke tijd weer bij u terug moeten komen om dingen te laten vervangen omdat ze niet adequaat zouden zijn opgepakt. Dus uw oproep omarm ik met heel veel passie, figuurlijk. Laten we gewoon ook met elkaar hier scherp op blijven dat we elkaar blijven aanspreken op het feit dat we het op de meest

economische, maar ook op de meest kwalitatieve manier doen. Dan komt ik bij de heer Maillé uit. De toegankelijkheid van de gebouwen, een heel terechte vraag. Dat wordt allemaal meegenomen in de werkzaamheden die we nu hebben gepland. Dus uw oproep is helder. Dat nemen we ook mee. En we hebben u ook al eerder beantwoord. Er zijn natuurlijk heel duidelijke normen daar waar het gaat om de toegankelijkheid van gebouwen en daar waar we aanpassingen gaan verrichten. Voor zover we er al niet aan voldoen, zullen we dat daarin meenemen, en dat zal dan ook onderdeel zijn van de kosten die we moeten maken om ervoor te zorgen dat de gebouwen keurig toegankelijk zijn. U stelde nog een vraag over de OZB-waarde. Die wordt via de systematiek van de gemeente gewoon gehanteerd, dus daar is geen uitzondering in. De Provincie is niet een bijzondere instantie voor de gemeente Maastricht, dus wij betalen gewoon wat iedereen moet betalen in deze prachtige gemeente, de hoofdstad van onze provincie. Ja, mevrouw Depondt had inderdaad die vraag over dat percentage. Ik hoop dat ik al heb kunnen toelichten dat dat gaat via een kosten egaliserende voorziening, dat er per gebouw wordt gespaard om die onderhoudsactiviteiten uit te voeren. En we hebben een heel duidelijke, dat zit hier wel onder, heel grondige inspectie laten uitvoeren wat er de komende jaar ook echt moet gebeuren. Dat levert heel veel verschillen op, ook onderling, en dat verklaart ook dat het bij de een wat meer is dan bij de ander, en dus ook boven die inflatie uitstijgt. En dat heeft er ook weer mee te maken, als het gaat over de inflatie zelf, dat er per sector ook een andere inflatie van toepassing is. En uiteindelijk ziet u ook in dat model dat het uiteindelijk cumuleert tot een eindpercentage, en dat is wat er bij elkaar wordt opgeteld en dat ziet er wat fluctuerend uit in het totaaloverzicht. Even zien. Dan kom ik uit bij de BBB. Is er behoefte aan een jaarlijkse toets? Ja. Voor de accountant moeten we het in ieder geval één keer in de vijf jaar doen. Als u zegt ik heb er behoefte aan om jaarlijks een soort van evaluatie te krijgen van waar staan we dan wil ik best wel nagaan of dat kan, maar dat is dan niet de toets die we voor de accountant uitvoeren, als ik het zo mag zeggen. Maar als ik uw vraag mag koppelen aan dat wat mevrouw Berghorst heeft gevraagd, van kun je eens een beetje een indruk geven van hoe verloopt die ontwikkeling nu van zo'n meerjarenontwikkelingsplan, waar loop je dan tegenaan, dan wil ik er best een brief over sturen, voorzitter, om dan in ieder geval terug te kijken naar de afgelopen jaren om even te zien welke activiteiten erin zitten die mogelijk uitgesteld zijn en in de nieuwe MJOP terugkomen, wat dat dan voor resultaat heeft op het totaal zoals we hier zitten, en dan kan ik daar ook even op beantwoorden. En dan maak ik mijn toezegging af, voorzitter, dat we daar ook de vraag in opnemen die de heer Zeedzen heeft gesteld.

De voorzitter: Dan gaan we dat meteen concreet maken. U heeft zojuist een toezegging gedaan.

Gedeputeerde Satijn: Ja, u had natuurlijk het knopje al ingedrukt.

De voorzitter: Ja, precies.

Gedeputeerde Satijn: Dat is een tussenoplossing. Dat is heel slim.

De voorzitter: Ja.

Gedeputeerde Satijn: Dat ik toezeg op de vraag van mevrouw Berghorst om even terug te kijken de afgelopen vijf jaar, daar wat gaat om het MJOP, welke ontwikkelingen, althans welke onderhoudswerkzaamheden hebben plaatsgevonden ten opzichte van de budgetten die zijn opgenomen, dus de daadwerkelijke activiteiten. U zult zien dat dat niet overal zo is en dat dat dus doorgeschoven wordt, dat we daar inzicht in verschaffen en dat ik dan ook antwoord zal geven op de vraag van de heer Zeedzen. Die heeft gezegd van is het niet handig om per jaar nog

een keer een update of een inzicht te krijgen in hoe, ik zal maar zeggen, de huidige jaarschijf van het MJOP eruitziet. Heb ik het zo goed geformuleerd? O, ik zie handen.

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, en ik wil meegeven dat ik het eens ben dat dat niet de formele accountantscontrole is, dus daar ben ik het helemaal mee eens.

De voorzitter: Maar dan even voor mijn helderheid. Want de toezegging aan mevrouw Berghorst, is dat nog een toezegging die u gaat afronden voordat het Statenvoorstel behandeld wordt? Of is dat iets wat u terugkomend ...

Gedeputeerde Satijn: Daar gaan wij ons stinkende best voor doen.

De voorzitter: Dank u wel. Ja, mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, dan toch even een aanvullende vraag. Want u weet, ik heb al tien jaar beheer en onderhoud van de provinciale wegen in mijn portefeuille. Dan is het volstrekt logisch dat je iedere vier jaar in het stuk, dat aan ons wordt voorgelegd, ook vertelt hoe het beheer en onderhoud nou verloopt. En wat je tegenkomt. En het verbaast me gewoon dat we op twee stukken, waar we aan beheer en onderhoud doen op provinciale eigendommen, het op het ene stuk zo uitgebreid doen en op het andere niet. En ik ben blij dat u het toezegt, maar misschien is het verstandig om dat over vijf jaar gewoon toe te voegen aan het stuk als je al voor de nieuwe herijkingen komt. Ik vind het echt onlogisch dat we op twee onderdelen zo verschillend te werk gaan. Maar misschien is dat ... Misschien stel ik me gewoon veel te veel voor, hè, van beheer en onderhoud van provinciale gebouwen. Maar moet ik het ook niet vergelijken met het beheer en onderhoud van provinciale wegen, bruggen, sporen, etc. etc. Maar ja, als dat je referentiekader is dan is dit wel een beetje raar dat we erom moeten vragen, vind ik.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, u zult zien dat het andere grootheden zijn. Een ander tempo, een andere impact heeft, dat is zeker zo. Waarbij ik natuurlijk ook ... Als je gaat kijken naar de functie van het onderhoud van onze wegen, dan is dat ook een wettelijke taak van de Provincie, waarbij u ook een wettelijke taak heeft om op te controleren. Daar staat de Provincie ook voor aan de lat. Uiteraard ook voor eigen bouw, laten we duidelijk zijn. Maar dat is natuurlijk van andere magnitude, zou ik willen zeggen, dan hetgeen wat u zojuist noemt. Daar kunnen we elkaar snel in vinden. Maar het zullen andere grootheden zijn en daar zult u kennis van kunnen nemen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt van het CDA had daar ook nog een vraag over.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, toch een beetje aansluitend op wat mevrouw Berghorst zegt. Kijk, het zijn natuurlijk in termen van aantal niet vergelijkbaar. Dat ben ik met u eens. Maar er zijn natuurlijk bijvoorbeeld heel veel beleggers die ook allerlei gebouwen in eigendom hebben. En dan is het toch eigenlijk een gebruikelijke systematiek dat je met een gemiddelde van één keer in de drie tot vier jaar, en op onderdelen gaat dat steekproefsgewijs, eens even controleert of je prognose nog overeenkomt met de werkelijkheid, om het maar zo te zeggen. En op basis daarvan bijstellingen doet. Dus ik vind het helemaal prima dat u zegt, ja, de accountant zegt dat we een meerjarig onderhoudsplan moeten hebben, dus moeten we dat maken en doe me een lol en keur dat even

goed. Maar vanuit assetmanagement bekeken, het beheer van je assets, de gebouwen, heb je er zelf gewoon als eigenaar belang bij dat je toch regelmatig er wel even de vinger insteekt om te kijken of je niet over drie jaar tegen een gigantische negatieve verrassing aan gaat lopen. Dus hoe kijkt u er beleidsmatig naar, los van wat de accountant wil?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nou, wat ik al zojuist zei, ze hebben een heel adequaat team, facilitair, die daar bij wijze van spreken dagelijks mee bezig zijn. Dus het is niet zo dat wij voor heel grote verrassingen komen te staan. Ik merk wel dat er bij u wat meer de behoefte is om daar een wat beter beeld bij te krijgen. En dat snap ik. **Dus ik ga die toezegging in die zin wat completer maken zodat ik daar ook even naar uitkijk. Zodat u in ieder geval, vanuit de positie van het assetmanagement, daar ook een verklaring van ons over krijgt.** Dus ik snap die vraag helemaal, voorzitter. Ja.

De voorzitter: Helder. En dan valt die toezegging nog binnen dezelfde termijn?

De Gedeputeerde Satijn: Zeker.

De voorzitter: Ja? Prima. Dank u wel. Gaat u verder.

Gedeputeerde Satijn: Dank u, mevrouw de voorzitter. Hoeveel tijd heb ik nog?

De voorzitter: 8 minuten en 52 seconden.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel. Ik kom uit bij de heer Ubbink. Daar had ik u zojuist al de eer gegeven. Op welke manier worden de kosten tegen het licht gehouden? Houden we onze ogen open voor betere manieren en investeren versus uitbesteden? Het gaat natuurlijk over het totale pakket van onderhoudswerkzaamheden voor onze prachtige eigendommen. Daar wordt gewoon conform wet- en regelgeving ook op onderhouden. Dus dat betekent dat je sommige werkzaamheden zult moeten aanbesteden en sommigen niet. Daarbij is altijd geldend kwaliteit en geldelijke criteria. Dus wat ons betreft zorgen we goed voor onze eigendommen. Er is ook continue aandacht van het team dat daar over gaat. Dus wat dat betreft zit je ook soms met werkzaamheden die heel specialistisch zijn en daar heb je niet zo heel veel keuze. Dus, we letten heel erg goed op de wijze waarop wij dit werk wegzetten omdat het ook te maken heeft, en dan ben ik het helemaal met u eens, met dat het natuurlijk ook overheidsgebouwen zijn en dat het daar ook te zien aan moet zijn.

U zei terecht dat bij de musea na 2029 wat rode cijfers tevoorschijn komen. Want daar staat **...[4:05:28]** zijn er meer grote uitgaven gepland. En dat heeft dan te maken met die leeftijd van het gebouw. En dat betekent niet dat gelijk alles rood is. Maar wij zien dat er in de toekomst ook grotere uitgaven zijn van die provinciale musea en we hebben die nog niet in kaart gebracht. Dus daar strekt de vooruitziende blik van ons op dit moment niet in. Maar het is wel goed dat u dat constateert. We staan feitelijk in het rood omdat we dat nog met elkaar moeten gaan vaststellen dat er dan op dat moment, gelet op de leeftijd van de assets, grotere uitgaven nodig zijn. Dus dat is goed gezien van u. Nou, u stelde ook de vraag rondom de inflatie, die op dit moment zo rond de 2% zit. Gelukkig weer, zou ik willen zeggen. Maar u heeft ook gemerkt dat die 2% niet alleen afhankelijk is van de CPI in de meest algemene zin of op Europees niveau. Dat heeft ook vaak te maken met sectoren. Dus een garantie dat we daarop blijven zitten, kan ik u niet geven. Het zou fijn zijn als die daalt. Dat betekent iets voor onze uitgavenpositie. Maar dat is geen garantie die we kunnen geven. En ik heb ook zojuist geprobeerd uit te leggen dat het percentage natuurlijk enorm fluctueert, ook per specifieke branche

waar we gebruik van zouden moeten maken. Dus wat dat betreft, we zien wel dat die trend neerwaarts is, maar die zou ook zo weer, gelet op allerlei andere gebeurtenissen om ons heen waar we geen invloed op hebben, kunnen stijgen.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Waarom koppelt u dan beleidsmatig niet die indexatie aan de bouwkostenindex? Want dan... Ja, die verandert elk jaar, maar dat weten we dan ook

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat doen we ook daar waar het specifiek daartoe reikt, zal ik maar zeggen. Maar dat geldt natuurlijk niet voor alles. Dus bouwkosten is vrij algemeen. Dat geldt vooral ook als je opnieuw gaat bouwen in de meest brede zin. Daar geldt dat voor. Maar als je weer andere werkzaamheden hebt, geldt dat er niet voor. Maar het wordt meegenomen daar waar het relevant is. Daarom zeg ik dat het eigenlijk een stapeling is van een aantal van dit soort percentages. En dat maakt het ook wat complex. Dat heb ik ook geprobeerd duidelijk te maken in mijn antwoord aan de heer Megens. Het is niet alleen een stapeling van verschillende onderhoudsactiviteiten die je hebt, klein en groot. Maar ook in diverse specifieke sectoren waar een andere CPI voor geldt. En dat maakt het wat complex en verklaart ook de fluctuaties tussen de cijfers. Maar u heeft gelijk. We pakken altijd het toepasselijke CPI voor de activiteiten die we aan het uitvoeren zijn.

Even kijken. Nou, mijnheer Sol had ook een vraag gesteld over die actualisatie. Nou, ik kom daar ook in een brief, die ik zojuist heb toegezegd, op terug. We moeten dat wat vaker met elkaar inzichtelijk maken. Ik ben het wel met u eens, we zijn op tijd, maar ook maar net op tijd als u dat goedkeurt. Dus ik snap dat daar misschien wat gevoelens van ongemak zitten. Laten we kijken of we dat de volgende keer een half jaartje eerder kunnen doen.

Dan kom ik uit bij de heer Van Est. Die vroeg of er overleg is geweest met de accountant. Dat heb ik bevestigd. Dat is ook gewoon keurig in de cyclus meegenomen.

Dan de heer Vaassen had ook een aantal vragen. In ieder geval neem ik aan dat ik die structurele indexatie voldoende heb toegelicht.

In hoeverre is verduurzaming en toekomstig bestendig maken meegenomen in het MJOP? Nou ja, ik zou bijna zeggen 100%. In die zin: daar waar we kunnen verduurzamen gaan we dat doen. We nemen dat ook gewoon mee, verduurzaamheid, ambities, want daar hebben we gewoon afspraken over gemaakt als parlement met elkaar, in iedere volgende stap die we maken in het onderhoud van het pand. Dus het antwoord daarop is ja, voor zover dat uiteraard technisch mogelijk is en het past binnen de geldende wet - en regelgeving.

En mevrouw Berghorst heb ik al beantwoord en dan is voor dit mijn cirkel rond.

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik had ook nog een vraag over de cargoloods. Die vind ik toch wel interessant, zeg maar.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nee, dat is geen ander debat, mijnheer Zeedzen. Dat is geen ander debat. Nee, dat gaan we niet doen. Nee, die hoort inderdaad ... Die is eigenlijk nog van ons. Die wordt ook

gehuurd door MAA. Die betalen daar ook huurpenningen voor. En in die huurpenning zit uiteraard ook het onderhoud in. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was de eerste termijn van GS. Dan komen we aan bij een tweede termijn voor de commissie. Dan kijk ik even rond. Is er behoefte? Ja, er is toch wel behoefte bij sommige partijen aan een tweede termijn. De heer Van den Beucken, was dat bij u het geval? Ja, Ga uw gang.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Puur en alleen omdat ik dat vergeten was in de eerste termijn. Het gaat namelijk over de lasten voor klein regulier onderhoud. Dat die niet worden opgenomen in het actuele beheerplan. Dat staat in een tekst. Wat wordt daar nou precies onder verstaan? En in hoeverre kunnen de bedragen, als ze bij elkaar opgeteld worden, ons uiteindelijk toch parten spelen? Dat is de vraag.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Maillé van de VVD.

De heer Maillé (VVD): Dank u wel, voorzitter. Heel kort. Ik vroeg in de eerste termijn ook nog hoe het voorzien is tijdens de periode dat de Statenzaal en het bestuursgedeelte onderhanden genomen gaan worden? Moet er dan elders vergaderd worden en zijn er extra kosten mee gemoeid? En zijn die al in dit stuk voorzien of komen die later aan bod? En het financiële geweten van mijn fractie, die wil ook nog wel even weten ... De Gedeputeerde heeft zojuist de systematiek van de ozb aangegeven, hoe die wordt bepaald. Maar wij vroegen ons ook wel af waar die discrepantie dan in zit specifiek tussen het gebouw van Discovery Museum en het Bonnefantenmuseum? Want het is een substantieel verschil, terwijl het vloeroppervlak, ja, daar geen uitleg voor geeft.

De voorzitter: Dank u wel. Geen tweede termijn bij het CDA en de BBB? Nee. Bij de heer Ubbink van de SP is dat wel zo.

De heer Ubbink (SP): Ja, dank voorzitter, ook heel kort. U geeft in uw beantwoording aan dat we er niet vanuit kunnen gaan dat die inflatie op 2% zal blijven. En ik begrijp ook dat uw macht niet zover reikt om dat te kunnen garanderen. Maar waarom is er dan ... Op pagina 5 lees ik dan wel dat er in het MJOP wel is gekozen om van dat percentage uit te gaan. Dus waarop is die keuze dan gemaakt en wat gebeurt er dan in het geval dat die inflatie wel weer ver daar bovenuit komt?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol? Nee? De heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, voorzitter, heel kort. De creativiteit van de Gedeputeerde met cijfers bewonder ik altijd. Maar het besluit van december 2019, betrekking hebbend op de jaarstukken 2019, en het besluit van 2026 heeft betrekking op de jaarstukken 2025. En 2025 min 2019 is op het 50PLUS-telraam nog altijd zes en niet vijf. Of je moet vijf jaar en 364 dagen toch als vijf jaar beschouwen. Maar dat eventjes terzijde. De conclusie is wel dat dit ten laste gaat van de structurele begrotingsruimte die wij hebben. Dus daar moeten we wel rekening mee houden. En de gemeente Maastricht is heel blij met de ozb-opbrengsten van het Gouvernement. Dus dat is een vaststelling.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vaassen, niet het geval. Mevrouw Berghorst ook niet. En de heer Roso kijk ik dan nog even aan. Dat is ook niet het geval. Dan komen we aan bij de tweede termijn van de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel. Ja, bij de heer Van den Beucken. Het regulier onderhoud is wat ons betreft wel opgenomen in het MJOP. Alleen regulier, preventief en collectief onderhoud valt onder een ander budget en niet onder voorziening groot onderhoud. Dus dat is misschien de verklaring voor uw vraag. De heer Maillé, die een vraag stelde over de mogelijke plannen die er zijn om in het bestuursgedeelte wat zaken aan te gaan pakken, daar moet nog over besloten worden. Dat is formeel nog niet gedaan. Overigens zijn die bedragen wel opgenomen in het MJOP, mocht daar uiteindelijk een besluit over worden genomen. En dat betekent ook dat, als daar een besluit over genomen wordt en de termijn duidelijk is, zaken moeten worden verbeterd. En dat zou betekenen dat, laten we zeggen, activiteiten en bestuursgerichte zaken elders moeten plaatsvinden, dat we dat uiteraard tijdig met u communiceren dat daar ook alternatieven voor zijn, mocht dat van toepassing zijn. Dus dat is een goede vraag, maar daar is nog geen besluit over genomen. Ja, de heer Ubbink ... Ook wel een terechte vraag is van: ja maar, die 2% staat er wel. Nou, we gaan er op voorhand, en dat is ook een stukje financiële rust, niet vanuit dat we nog te maken krijgen met heel extreme inflatiepercentages. Dan hebben we het gehouden op die 2%. Alleen u heeft zelf gezien, terugkijkend, met heel bijzondere omstandigheden, dat staat ook in het stuk, dat dat echt kan fluctueren. Dus vooruitkijkend hanteren we een soort van conservatief percentage. **En ik denk dat u er ook wel van uit kunt gaan dat wij daar ook even op reflecteren in die brief die wij gaan sturen.** In ieder geval terugkijkend hebt u gezien dat dit de afgelopen vijf jaar extreem is geweest. En hoe we daar wel met elkaar mee omgaan ... Want daar voel ik ook mee met uw commissie. Mijnheer Ubbink die dan zegt van: ja, als we vijf jaar terugkijken en we zien dan dat het echt op en neer schiet, zoals het hier doet, dat is ook niet echt een rustgevend beeld. **Dus daar zal ik in diezelfde brief ook even op terugkomen.** En dan heb ik volgens mij alle vragen beantwoord, voorzitter. En ik dank de heer Van Est voor zijn telraam. En ik neem de complimenten namens de gemeenteraad Maastricht met veel plezier in ontvangst.

De voorzitter: Dank u wel. **Dan hebben wij de toezegging genoteerd dat er een terugkoppeling komt over de afgelopen vijf jaar wat betreft het groot onderhoudsplan ten opzichte van de budgetten. En dat u inzicht daarin gaat verschaffen.** Ik heb hem heel even staccato genoteerd hè. **En dat er een jaarlijkse update komt en dat u dat al voor het Statenvoorstel ... Klopt dat ongeveer?**

Gedeputeerde Satijn: Mijn toezegging was iets meer Satijns dan die van u. Maar laten we met elkaar afspreken dat we die nog even met elkaar afstemmen. En dan even ter goedkeuring aan de Griffie doen toekomen. Hij staat op band.

De voorzitter: Ja, hij staat inderdaad op band. Maar ik heb ... Formeel spreken wij met elkaar af dat wij dan die toezegging ook accorderen binnen de commissie. En dat degene aan wie die toezegging gedaan is ook inderdaad instemmend knikt. En dat was inderdaad de toezegging die u gedaan had. Maar volgens mij is dat ook wel het geval dat dat zo gebeurd is. **Dus bij dezen staat genoteerd, of kan genoteerd worden, dat wat u eerder uitgewisseld heeft, dat dat inderdaad de toezegging is. En dat die dan ook als zodanig genoteerd gaat worden.** Dank u wel. Even kijken. Dan kijk ik even rond. Is dit Statenvoorstel behandelrijp voor uw allen? Ik zie u instemmend knikken, dan is dat het geval. Is dit Statenvoorstel voor u een hamerstuk of een besprekstuk? Een hamerstuk zie ik u knikken. Klopt dat? Ja. Of moeten ze hun handen officieel opsteken? Precies. Het is unaniem een hamerstuk. Dan is dat bij dezen besloten en stuurt u dit voorstel als hamerstuk door naar de agenda van de Statenvergadering. En dan zijn wij aan het einde gekomen van de behandeling van dit Statenvoorstel. Even kijken. Er zijn een aantal voorstellen die doorgeschoven zijn. Ja. En dan komen wij nu bij agendapunt 9. Dat is regionale economie.

T9810: Gedeputeerde Satijn zegt toe te onderzoeken op welke wijze, vanuit de gedachte van assetmanagement, jaarlijks achteraf een overzicht van de uitgevoerde onderhoudsactiviteiten kan worden verstrekt en hierover te rapporteren aan Provinciale Staten middels een brief.

Deadline 30-09-2026

T9809: Gedeputeerde Satijn zegt toe een overzicht te verstrekken van de uitgevoerde onderhoudsactiviteiten in de provinciale gebouwen over de afgelopen vijf jaar. Deadline 20-03-2026

- 8.3.1 Rondvraag**
- 8.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder**
- 8.3.3 Actualiteiten IPO**

9 REGIONALE ECONOMIE

9.1.1 Rondvraag

De voorzitter: En daarvoor zijn een aantal rondvragen geagendeerd. En de eerste rondvraag is de rondvraag van ... Even kijken, dan komt er een andere Gedeputeerde langs of blijft u nog even zitten? Ja. De rondvraag van de heer Maillé. En de rondvragen van mevrouw Absil. Oké. De heer Maillé heeft een rondvraag ingediend. Ik ga de heer Maillé het woord geven voor een korte toelichting. Daarna komt de Gedeputeerde aan het woord voor een reactie. En u kan daarna nog een aanvullende vraag stellen, mijnheer Maillé. Ga uw gang.

De heer Maillé (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Als er één thema is wat wij in deze commissie, denk ik, met elkaar belangrijk vinden dan is het wel het vestigingsklimaat in Limburg. En we zien dat het vestigingsklimaat in de wereld en in Europa enorm onder druk staat. En met elkaar proberen we zo goed mogelijk scherp te krijgen waar de prioriteiten voor de komende jaren moeten liggen. Onlangs is er ook een informatieproduct gekomen vanuit GS waarin duidelijk wordt gesteld hoe het Limburgse vestigingsklimaat eraan toe is en waar onze sterke en zwakke punten liggen. En dat is ook de aanleiding voor onze rondvraag. We hebben nu scherp hoe ons vestigingsklimaat eruitziet. En mijn vraag is dan eigenlijk: what is next? En al eerder is er een VVD-motie aangenomen waarin wij vroegen om een actieplan op te stellen voor het Limburgse vestigingsklimaat. En ik wil dan met name weten hoe de voortgang van deze motie er nu voorstaat? Onlangs, nadat deze vraag is ingediend, is ook de toekomstvisie naar ons toegekomen. En als ik die dan lees, dan zie ik ook zo mooi staan dat daar al die moties in meegenomen zijn. En die worden dan ook even afgetikt. En ik wil ook nog niet voor de muziek uitlopen. Dan denk ik wel: dat wat hier staat is ook wel een beetje abstract. Zijn dit dan alle ijzers die we in het vuur hebben voor de komende jaren? Of wat zijn de wapenfeiten nog die we kunnen verwachten vanuit het College? En ik weet dat het College op de goede weg is. De goede dingen worden gedaan en daar heb ik alle vertrouwen in. Maar ook vanuit onze controlerende rol zou ik graag willen weten wat wij nog kunnen verwachten en welke kant we met elkaar opgaan? Wat zijn de knoppen waaraan we gaan draaien? Ik snap dat er geen blauwdruk ligt voor het vestigingsklimaat van de toekomst. Maar wat we nu gepresenteerd krijgen in die toekomstvisie is an sich heel abstract. Dus ik hoop dat de Gedeputeerde met name daarop zou kunnen ingaan. Wat kunnen we nog verwachten waar ook wij in worden betrokken en in worden meegenomen? En ik zou graag willen vragen of de Gedeputeerde in zou willen gaan op de vragen die er ook schriftelijk bij gepubliceerd zijn. Dat zou het minder valide gedeelte van mij heel prettig vinden dan het voor te lezen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik dank u, mevrouw de voorzitter. Ja, ik denk dat de heer Maillé het voor een heel groot deel goed schetst. Als je het natuurlijk hebt over de motie die de VVD zelf heeft ingediend, maar de vele moties die hier, gelukkig zou ik bijna willen zeggen, door het parlement zijn ingediend ... Ik zie mevrouw Smeets net binnenkomen, met natuurlijk de motie als Red Chemelot. Als je dan naar het totale scala aan moties kijkt die deze Staten hebben ingediend, met dit belangrijke aandachtsgebied centraal, kan ik alleen maar zeggen dat we met elkaar absoluut het goede gesprek aan het voeren zijn, hoe Limburg er qua economie voorstaat, voor zou moeten staan en wat er nog allemaal zou moeten gaan gebeuren. Ik zou dat wel willen loskoppelen, als u het goed vindt, voorzitter, van die toekomstvisie die zojuist is gepresenteerd. En daar moet natuurlijk ook nog met de Staten een uitwisseling over plaatsvinden. Het behoort ook bij een andere portefeuillehouder, dus dat vind ik wel zo netjes. Maar ik vind het wel goed, laat ik dat voorop stellen, dat we dit gewoon actueel met elkaar bespreken. Want iets als het investeringsklimaat of het vestigingsklimaat, welke termen we er ook aan hangen, is natuurlijk niet iets dat heel statisch is. Dat is continu in beweging, dat zie je ook. En het is continu, helaas zou je bijna willen zeggen, ook afhankelijk van zaken die niet binnen onze invloedssfeer liggen. Maar hebben wel directe invloed op datgene wat er in onze provincie gebeurt. En gelukkig moet ik zeggen, voorzitter, en de heer Maillé zei dat ook al, als je gaat kijken naar dat actieplan dan is dat natuurlijk niet een 30 pagina's iets waar een nietje doorheen gejaast wordt, maar is dat een continu gesprek wat we met elkaar voeren over de importantie van een goede economie voor een welvarend Limburg. En dat kent heel veel kanten. Dat kent echt heel veel kanten. En dat gaat over de arbeidsmarkt waar mevrouw Demollin heel krachtig aan het acteren is samen met een aantal partijen in het veld. En onderwijspartijen rondom het Talent Charter. Maar dat geldt ook voor de strategische proposities die zijn vastgesteld in dit huis, naar aanleiding van de beleidskaders die u heeft vastgesteld. En dat geldt ook voor een aantal ... Ik noem dan toch maar even wat ad-hocactiviteiten. Ik hoop dat u mij dat vergeeft, maar de motie van mevrouw Smeets is geen ad-hocactiviteit, maar is wel een signaal wat op enig moment door uw Staten wordt gegeven, door te zeggen van denk aan iets heel specifiek, in dit geval gaat dat dan over de industrie. En de industrie is ons natuurlijk altijd al heel dierbaar geweest. Maar dat geldt ook voor de vele moties die zijn aangenomen rondom de transitie en het behoud van de banen bij VDL Nedcar, op welke wijze dan ook. Om daar weer een nieuwe aanvulling aan te geven. Dus wat we zien met elkaar is dat we in het gesprek, wat we met u voeren, heel goed stappen vooruit maken als het gaat over: wat vinden we van elkaar belangrijk en waar gaan we acties op zetten? Maar ook vanuit de beleidskaders waar natuurlijk regulier beleid op uitgevoerd wordt. Dus wat je ziet in dit huis is dat het een reguliere beleidsuitvoering is. Daarnaast wordt er heel specifiek geacteerd, proactief, actief en reactief als het aankomt op signalen vanuit uw Staten. En daarnaast hebben we natuurlijk ook nog gewoon het financieel instrumentarium. En als we daarnaar kijken, en dat heeft u ook gezien in het informatieproduct, zie je dat dat enorm in beweging is. Maar je hebt hier ook weer te maken met signalen die je krijgt vanuit Europa, bijvoorbeeld. Denk aan het rapport-Draghi, waarin een heel duidelijk beeld wordt gegeven over de mate waarin Europa als EU nog competitief kan zijn, wat daarvoor nodig is. Nou, dat gaat over heel veel grootheden waar in ieder geval in eerste instantie altijd naar Brussel wordt gekeken. Maar wat we niet moeten vergeten is dat de investering die vanuit deze Provinciale Staten is gedaan, bijvoorbeeld ook op de campussen, een enorm belangrijke impuls is. Want als je gaat kijken, staat Limburg natuurlijk bekend als topinnovatieregio in de EU, één van de weinige zou ik zeggen, in de totale schaal. Dat heeft daar ook weer van alles mee te maken en verzekert ook op die manier weer een positie in verdere gesprekken die we met de EU voeren om bijvoorbeeld te komen tot een gedegen industriebeleid. En daar ook weer bijvoorbeeld middelen voor vrij kunnen krijgen uit Brussel om dat industriebeleid verder te gaan ontwikkelen. Vandaar ook dat u dit College met enige regelmaat in Brussel ziet. En daarnaast hebben we natuurlijk ook te maken met rapporten op nationaal niveau.

Denk aan het rapport-Wennink dat ook weer een aantal zaken in gang zet. We gaan volgende week, heb ik begrepen, ook praten over een Brightlands Future Fund. Dat is dan weer een kapitaalmiddel dat we gaan proberen in te zetten. Ook weer als antwoord op een aantal moties vanuit uw Staten, maar ook als een afstemming die we hebben gehad met Wennink zelf. Over wat is er nou nodig als je qua economie naar Limburg kijkt om die stappen verder te kunnen zetten, dat al die innovatie waar je al jaren met elkaar in geïnvesteerd hebt, ook volwassen kunnen worden, om het maar even zo te zeggen. Het is enorm belangrijk dat we niet alleen aan die voorkant investeren, maar er ook voor zorgen dat we over tien jaar die bedrijven die we hier met elkaar aan het oprichten zijn, ook volwassen kunnen laten worden. En daarmee ook als Limburg niet alleen aan de voorkant, maar ook aan de achterkant veel plezier aan kunnen beleven. Dus feitelijk is dat wat we met elkaar aan het doen zijn. Dat vergt veel afstemming met elkaar. Veel afstemming ook met het nieuwe kabinet, bijvoorbeeld. Ik noem het project als de Einstein Telescope. U heeft ook gezien dat daar ook een aantal haakjes in zitten, in het bestaande financiële instrumentarium, maar ook in het nieuwe dat voorgesteld wordt. We hebben gezien dat dat project bijvoorbeeld ook weer in het nieuwe nationale coalitieakkoord staat. En zo zie je dat zo'n samenwerking met uw Staten dit soort activiteiten met elkaar opleveren. Elkaar scherp houden. Waar staan we? Maar ook regelmatig met elkaar het gesprek voeren en hoe ver zijn we nu met elkaar? En ik zou dat heel graag van tijd tot tijd met u willen doen, want dat is enorm belangrijk dat we met elkaar die vinger aan de pols houden, om ervoor te zorgen dat we niet wegdwalen en we in dit huis denken dat we met elkaar de goede dingen aan het doen zijn, terwijl dat buiten niet het geval is. Overigens wordt dat beeld ook heel sterk versterkt door bijvoorbeeld LNV en MKB Limburg, die de inspanningen van dit huis, van uw Staten, ook echt zien en ook enorm waarderen. En zeker als het aankomt op regionale vergelijkingen in Nederland, doet Limburg het zeker niet slecht, zou ik willen zeggen. Als het gaat over de samenwerking tussen bedrijfsleven, deze overheid en andere overheden, om ervoor te zorgen dat we met elkaar bij de les blijven en de juiste dingen met elkaar blijven doen. Dat vergt ook weer afstemming met medeoverheden. En zo kan ik hier nog een kwartier over doorpraten, over al datgene dat we met elkaar aan het doen zijn, op instigatie of op voordracht ook van uw Staten. Dus het is continu een wisselwerking om ervoor te zorgen dat we met elkaar de goede dingen blijven doen. Naast aan die toekomstvisie werken we ook aan een economische visie. Daartoe ben ik ook aangespoord door een aantal van uw leden. Dat gebeurt op dit moment ook. Die zal iets specifieker zijn als het gaat over de uitgangspunten voor de toekomstige economie dan die op dit moment in de toekomstvisie staan. Want die toekomstvisie kijkt ook weer iets verder dan de economische visie. Dus wat dat betreft hoop ik die over niet al te lange termijn ook aan u te kunnen presenteren. Om ook dan weer met elkaar het gesprek te voeren van hebben we de goede dingen met elkaar gedaan? En gaan we de goede dingen blijven doen? Dus ik ben blij met het feit dat uw Staten zo dicht oplopen, om het even zo te zeggen. Want we zitten met elkaar echt de goede gesprekken te voeren, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Mijnheer Maillé mag eventueel nog een korte vervolgvraag stellen. En daar blijft het dan ook bij.

De heer Maillé (VVD): Ja, heel kort, voorzitter. Dank aan de Gedeputeerde voor de uitvoerige en terechte analyse. Ik constateer ook dat we met de toekomstvisie, die we inderdaad hier denk ik ook gedeeltelijk los van moeten zien, een stip op de horizon zetten. Ik constateer dat we zeer concrete acties nu al ondernemen. Maar ik hoor ook van de Gedeputeerde dat er binnenkort nog een nadere economische visie komt. En als ik het goed begrijp, en dat is mijn vraag dan ook, is dat het moment waarop we met elkaar het gesprek nader gaan voeren en gaan bezien in hoeverre dat actieplan daarin is verdisconteerd en andere moties, die ook door de Staten zijn ingediend, daarin aan de orde zijn?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik ben het met de heer Maillé eens, maar u kunt dat gesprek ieder moment met elkaar voeren, als u daar natuurlijk aanleiding toe ziet. Ik wijs ook even op de motie die mevrouw Smeets heeft ingediend, daar waar het gaat om het redden van de industrie. Ja, nu moment dat we dat natuurlijk duidelijk in beeld hebben, gaan we dat gesprek met elkaar voeren en gaan we niet zitten wachten totdat er een economische visie ligt. Maar u heeft wel terecht gesteld dat dat een heel goed moment zou kunnen zijn om dit er even bij te pakken. Maar ik heb zojuist ook al uw Staten uitgenodigd, en ook gecompimenteerd, door met elkaar echt wel vast te stellen dat je dat gesprek eigenlijk op ieder moment met elkaar zou kunnen en moeten voeren zodra daar gevoel van urgentie voor is, aan welke zijde van de tafel dan ook. Want het is gewoon een te belangrijk onderwerp. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan dank ik u voor de beantwoording van de rondvraag. Dan is er nog een tweede rondvraag voor dit agendapunt. Dat is de rondvraag vanuit het CDA, mevrouw Absil. Die heeft u in de nazending ontvangen. Daar komt de volgende Gedeputeerde die zal aanschuiven. Dan wacht ik nog heel even tot die zit. Dan heeft u de volledige aandacht. Ja? Mevrouw Absil, kunt u een korte toelichting geven op uw rondvraag?

Mevrouw Absil (CDA): Ja, ik heb bij deze rondvraag twee mededelingen betrokken. Dat gaat over de overeenkomst in Hoensbroek en Vastenaovendkamp. En deze week, dus het is redelijk actueel, kwamen ook nog de overeenkomsten per mededeling portefeuillehouder van Vaals en Beesel binnen. Eigenlijk drie punten die de aanleiding zijn. Er is nu met het nieuwe coalitieakkoord, landelijk denk ik, opnieuw aandacht voor armoede in wijken en met name in Hoensbroek doen wij mee aan het landelijk programma. Dus het is actueel, in de zin van hoe zit dat? Heeft dat versterkte lobby nodig? Komt het juist in gevaar? Hoe hangt de vlag erbij? Tweede punt is dat ik mij eerder al uit heb gesproken dat wij als CDA graag zien dat de verdeling stad-platteland evenwichtig blijft. Want ook op het platteland blijven flinke uitdagingen. Dus ik ben blij dat deze week die twee andere overeenkomsten op de mat vielen. Maar dat wist ik nog niet toen ik dit indiende. En het derde punt is dat het nu eind februari 2026 is en we nog een jaar en een maand hebben voor de volgende verkiezingen. Dus in dat licht, straks op mijn rondvraag over sport, ja, er zit best een aanzienlijke tijd tussen het vaststellen van het kader en nu de uitwerking en het vaststellen van de overeenkomsten. Dus dat is de aanleiding. En daar heb ik de volgende vragen over. Ik kan die letterlijk voorlezen, ik kijk even de voorzitter aan. Dat hoeft denk ik niet.

De voorzitter: Die staan inderdaad in de agenda.

Mevrouw Absil (CDA): Met name: hoe verhouden zich die overeenkomsten tot elkaar? Bijvoorbeeld Hoensbroek met inbreng van landelijk en Vastenaovendkamp. Hoe kunnen wij dat als PS monitoren? Hoe verhoudt zich dat tot dorpen? En ook wel ... U kiest voor vijftien jaar, maar dat lijkt u in het ene wel te doen en in het andere niet. Er staan ook andere doelen. Dus graag uw reflectie daarop.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan de Gedeputeerde, voor een reactie op uw vraag.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voorzitter, mevrouw Absil vraagt eigenlijk of zij een integraal beeld kan krijgen. En hoe verhoudt de ene overeenkomst zich tot de andere overeenkomst? Hoe verhoudt zich dat tot het Rijk? Hoe verhoudt zich dat tot het Nationale Programma? Hoe verhoudt zich dat stad-platteland? Wat zijn we daar nou allemaal aan het doen? Ze vraagt ook nog een reflectie op het gebied van, zeg maar, wat dat nou betekent voor het regeerakkoord. Dat zijn een heleboel dingen

die echt iets meer vragen dan even een korte beantwoording, zou ik zeggen, in deze rondvraag. Ik kan u aangeven dat het College aan het werk is met een propositie voor het Rijk. En dat heeft u al kunnen zien in de acht proposities Sociaal en Veerkrachtig. En wij verwachten dat die binnenkort ook naar het Rijk toe kan. En dan komt die uiteraard ook uw richting op. Dus dat is wat we aan het doen zijn. En u weet als u op de voorraadagenda kijkt, daar staat een infosessie gepland voor 22 mei, die gaat over de leefbaarheidsaanpak gecombineerd met de gebiedsgerichte aanpak. Dus dan krijg je ook een integraal beeld. **En ik zou in de richting van mevrouw Absil eigenlijk willen toezeggen dat uw Staten dit ook willen volgen en kunnen monitoren, dat we gewoon ook een keer in die acht gebieden nog een keer met z'n allen gaan kijken. En dat we gaan organiseren dat u daar ook zelf kunt zien wat we aan het doen zijn. En dat de partners waar we mee samenwerken, en dat zijn inderdaad niet in ieder gebied dezelfde partners, dat kan ook niet want sommige partners zitten niet in ieder gebied, daar ook zelf dit verhaal kunnen vertellen over waarom zij hier in geloven en waarom wij daarmee bezig zijn.** En collega Theuns is mij aan het proberen te bellen. Voorzitter, dus met die toezegging denk ik dat ik voor nu even de vragen zou willen parkeren. En denk ik dat het goed is dat we het integrale beeld, waar mevrouw Absil naar op zoek is, in die infosessie ook echt aan de orde gaan brengen. Want dan kan mevrouw Absil die kapstok echt goed zien hoe die verschillen nou ontstaan. En hoe zich dat verhoudt tot dat wat het Rijk ook aan het doen is.

De voorzitter: En welke termijn koppelt u daaraan?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Die infosessie staat nu al gepland op de voorraadagenda. Dus ... En ja, wij moeten natuurlijk ook wat gaan organiseren om dat een beetje te gaan doen. Ik kijk even naar uw agenda, die zit best wel een beetje vol. Dus ik denk dat we even met de Griffie gaan afstemmen of wij een mooie plek op de agenda voor of na de zomer kunnen vinden waarbij we ook daadwerkelijk daar naartoe kunnen gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Een vervolgvraag van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, dan zou ik in ieder geval bij die rondgang ... Het lijkt mij agendatechnisch lastig worden om alle acht te bezoeken.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat is op één dag een uitdaging.

Mevrouw Absil (CDA): Dat wij in ieder geval dorp en stad bezoeken.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja.

Mevrouw Absil (CDA): Omdat de uitdagingen zo anders zijn. En ik zou juist ook in dit bezoek toch graag Hoensbroek willen zien van: wat doet het Rijk nu eigenlijk?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja.

Mevrouw Absil (CDA): Dus met name ook in het licht van de propositie die u binnenkort ..., die wij binnenkort gaan zien.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, die gaat u binnenkort zien. En daar gaan ...

Mevrouw Absil (CDA): Kunt u daar al iets meer over zeggen wanneer dat zal zijn?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee, dat ga ik nog even niet doen. Maar o, wanneer dat gaat zijn. Ja, wij streven volgens mij, even uit mijn hoofd, naar eind maart, begin april dat het naar het Rijk gaat. Even uit mijn hoofd, pin mij er niet op vast, maar dan komt het ook uw richting op.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. **U heeft zojuist een toezegging gedaan om in die acht gebieden te gaan kijken en u gaat samen met de Griffie kijken wanneer dat in de agenda past van de Staten. Maar dan staat deze toezegging bij dezen genoteerd.**

T9813 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe een werkbezoek voor Provinciale Staten te organiseren in de 8 prioritaire gebieden (in ieder geval 1 dorp en 1 stad, en specifiek in Hoensbroek) binnen de gebiedsgerichte wijkaanpak. Deadline 31-12-2026

Gedeputeerde Van Caldenberg: Prima.

9.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

9.3.3 Actualiteiten IPO

10 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

De voorzitter: Even kijken. Dan komen wij bij het volgende agendapunt. Dat is het agendapunt 10. Cultuur en Maatschappij.

10.1.1 Rondvraag

De voorzitter: Daar zijn ook twee rondvragen van het CDA. En mevrouw Absil ga ik weer het woord geven om de eerste rondvraag toe te lichten die gaat over het advies van de actiecommissie Limburgse taal. Ga uw gang.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, en dat is met name procesmatig. Wij hebben een zeer gedegen advies van de Actiecommissie ontvangen, waar zij heel erg hun best op hebben gedaan. We zijn afgelopen maand, januari, met z'n allen bij de Kinderopvang uitgenodigd. Daar werd een ander onderzoek gepresenteerd. En ik zou het zonde vinden als we dit onderzoek eigenlijk afdoen met de mededeling van: wij hebben het ontvangen. En wij gaan het doorsturen naar het Staotecomité Limburgs. Hoewel wij dat daar graag ontvangen en bespreken, hecht ik er juist aan dat het ook helder wordt voor ons wanneer wij dit politiek hier weer terug gaan zien. Want anders loopt het weg. En dat vind ik met name naar onze actiecommissie eigenlijk niet netjes. Ik vind dat zowel zij, de partners die het betreft, of dat nou GGD of Kinderopvang is, maar ook alle collega's in deze zaal, dus ook commissieleden, ja, daarover van gedachten kunnen wisselen. Dus dat is de achtergrond van mijn vraag. Dus het is echt procesmatig van: hoe gaan wij dat hier slim oppakken? Dat is eigenlijk mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel. Dan het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voorzitter, ik zal in plaats van mijn collega Kuntzelaers proberen deze vraag van mevrouw Absil te beantwoorden. Wij hebben inderdaad een advies van de Kinderopvang ontvangen dat die Actiecommissie Limburgse Taal ons heeft gegeven. En ja, wij zijn voornemens om dat ook met de leden van het Statencomité Limburgse Taal de komende vergadering van het Statencomité te bespreken. Dat is 27 maart. Dus dat is al redelijk snel. De actiecommissie sluit dan ook aan. Dus dan kunt u ook rechtstreeks met die actiecommissie een toelichting krijgen en

daar ook over van gedachten wisselen. En dan ook echt kijken van wat dat nou voor ons kan betekenen. En namens collega Kuntzelaers kan ik ook wel vertellen dat GS best enthousiast is geworden over het advies. En een uitgewerkt plan, zeg maar over dat advies, dat is er nu nog niet. Zover zijn we nog niet. Maar juist om daar nadere richting aan te geven zouden wij dat graag met het Statencomité willen bespreken. En de input die u dan als Statencomité heeft, ja, die kan voor GS ook weer de input betekenen om daar verder mee aan de slag te gaan. En dan kunnen we ook bekijken wat dat nader betekent voor het proces, voor financiën, voor eventuele rollen. En de uitwerking daarvan delen we dan weer met uw Staten. En dan zou ik me zeker kunnen voorstellen dat op dat moment ook de bespreking in deze commissie of in de commissie ESA, ja dit is ESA toch? Ja. Dat het ook in de commissie ESA wordt besproken. Dus we blijven u als GS daar ook in meenemen. En dat kan dus in eerste instantie in het Statencomité, want daarvoor bent u natuurlijk ook met z'n allen bezig. Maar vervolgens nemen wij die ook weer terug naar deze zaal.

De voorzitter: Dank u wel. Een vervolgvraag van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, ik zou daar juist graag een tijd aan gekoppeld hebben. Want het is helder voor ons dat wij 27 maart dit in het Staotecomité bespreken. Dat wij nog input kunnen voorzien. Maar ik zie het, en daarom ook die rolbewaking, als echte taak van GS om dat hier weer in de commissie terug te leggen. Dus fijn, u gaat met dat advies aan de slag als GS. Fijn dat wij dat als Staotecomité daar richting mede aan kunnen geven. Zo hoort het ook. Maar het hoort wel echt hier terug te komen. Dus ik zou wel graag een tijdvak hebben, waarin het hier terugkomt. Zodat wij, en met wij bedoel ik de Provincie, juist met de partijen buiten aan de slag kunnen. Zodat het opvolging krijg wat er allemaal in staat.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Zou het goed zijn als we u dat schriftelijk even laten weten wanneer dat kan?

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Dat kan. Maar ik kan me zo voorstellen dat als wij 27 maart bij elkaar komen dat wij in Q2 sowieso dat van u krijgen.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Laat ik het zo zeggen dat wij in ieder geval communiceren op de 27e wanneer dat is. Is dat iets waar u mee kunt leven?

Mevrouw Absil (CDA) Ja, dat lijkt me inderdaad ook wel een goed voorstel. Ja.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Kijk, dan hebben we deze ook gehad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we bij de rondvraag nummer 2 bij dit onderwerp. Even kijken, dat gaat over het Regionaal Sport- en Beweegakkoord Noord-Limburg. Mevrouw Absil, aan u graag het woord voor een korte toelichting.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, deze mededeling is de aanleiding voor iets wat al langer onze zorg heeft en ook onze belangstelling, onze gedeelde aandacht, denk ik. Hoe krijgen wij onze Limburgse inwoners meer aan het bewegen en aan het sporten. Uitdrukkelijke afspraak uit het coalitieakkoord dat wij behalve naar het sporten ook naar bewegen kijken. En eigenlijk net als ... Het is nu februari

2026, we hebben nog een jaar en een maand. En er ligt nu pas dat akkoord in Noord. En volgens mij moeten we Zuid nog krijgen. Dus het gaat wel spannen in de tijd van: wat kunnen wij nu nog in deze periode bereiken? In het Sport- en Beweegakkoord, Noord-Limburg 2025-2027 viel mij op, dat is ook mede aanleiding van de vragen, dat er op vier gebieden wordt ingezet, waaronder zwemwater. Nou, dat maakt voor mij het bruggetje heel makkelijk van: hoe staat het met de motie zwemwater? Want u zou ons in Q1 informeren. En het valt ook op dat met name bij talentontwikkeling en één ander onderwerp, niet alle gemeenten zijn aangehaakt. Dus mijn zorg is ook: nu hebben we eindelijk een akkoord en nou blijkt per onderwerp dat niet alle gemeenten zijn aangehaakt en hoe kunnen al onze inwoners gebruikmaken van die faciliteiten die we juist willen bieden? Dus daar zit mijn zorg.

De voorzitter: Dank u wel. De Gedeputeerde.

De Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, even kijken. Dat zijn eigenlijk nog twee concrete vragen die mevrouw Absil hier stelt. Ten aanzien van zwemwater liggen wij op koers om, en dat was de toezegging voor de voorjaarsnota, dat aan u te leveren. Die koers is er ook nog steeds. Daar zijn we met die gemeenten over in gesprek en werken de gemeenten ook echt aan mee. En dat verhoudt zich dus ook tot de doelstellingen die hier ook in dat Regionaal Sport- en Beweegakkoord van Noord-Limburg staat. Dus daarop liggen wij nog op koers. En ja, de verwachting is dat we dat voor de voorjaarsnota ook aan u gaan doen toekomen. En de tweede vraag, zag ik volgens mij over een Performance Centre, daar doelde u specifiek op of ... of ... Want ja, dan kunt u daar zien dat in principe de gemeente Venlo de leadpartner is voor de regio Noord-Limburg. Maar ja, die voorwaarde zit daar natuurlijk wel aan. En het Performance Centre gaat ook zorgen dat, voor alle gemeenten in Noord-Limburg, de sporters, die daar gebruik van willen maken, daar ook terecht kunnen. Dus dat is de voorwaarde die daar aan gekoppeld is. Daarbuiten gaat het overstijgend ook naar Midden-Limburg en naar Zuid-Limburg. Kijk, we hebben natuurlijk in Zuid-Limburg gewoon Watersley als het gaat over topsportcentrum. En er zijn wat ontwikkelingen in Midden-Limburg die zich daarmee bezig houden. En overkoepelend hebben we ook nog, dat staat niet in dit sportakkoord, want dat is gewoon het sportbeleid wat we daarnaast hebben, de Coöperatie Limburg Sport die ook nog eens een keer de talentontwikkeling daaraan bijdraagt. Dus zo zie je dat het beleid van de Provincie, aangevuld met het Regionaal Sportakkoord, er uiteindelijk toe leidt dat je daarbij overal terecht kan. En ik zie mevrouw Absil een beetje moeilijk kijken. Maar, het kan ook zijn dat ik de vraag gewoon niet goed heb geïnterpreteerd, hoor.

De voorzitter: Mevrouw Absil heeft een vraag.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, want dat is inderdaad bij ambitie 4, bij het Performance Centre. Maar het is ook wat betreft het zwemwater. Niet alle gemeenten zijn aangehaakt. Dus ja, ze kunnen ook bij onze overkoepelende talenten aan de slag. Maar het gaat er juist ook om dat wij toch flink investeren in de regio Noord. Niet alle gemeenten zijn aangehaakt, ook niet bij dat zwemwaterstuk. Zijn dan wel alle inwoners aangehaakt? Want daar gaat het uiteindelijk om.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, dat is in ieder geval wel het beeld wat wij op dit moment hebben.

De voorzitter: Ik zie nog enige vertwijfeling bij mevrouw Absil. Doet u nog een poging, want dan kunt u dit ook mooi afhechten.

Mevrouw Absil (CDA): Het is goed dat u dat beeld hebt, maar ik wil eigenlijk een zekerheidje, want daar gaat het natuurlijk om, dat wij toch fors investeren. Zelfs als die gemeenten niet meedoen, of dat nou bij het zwemwater is of bij het Performance Centre, dat de inwoners daar geen last van gaan ondervinden. Sterker nog, dat zij gewoon straks daar wel bij terecht kunnen. Want ook bij zwemwater doen niet alle gemeenten mee. En dat is natuurlijk wel een beetje vreemd, want als je in Bergen woont wil je ook graag dat duidelijk wordt hoe zwemmen voor mensen met een beperking, senioren, dat dat allemaal beschikbaar blijft.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, kijk, wij hebben natuurlijk in uw richting gewoon ook toegezegd dat wij in kaart gaan brengen van: hoe ziet dat eruit en welke voorzieningen zijn er nou allemaal aanwezig? En wat is er dan voor nodig? Dus wij gaan ook gewoon een integraal beeld opleveren. En dat hebben we u toegezegd voor de voorjaarsnota. Dus dat komt ook gewoon uw kant op. Dus ... En op basis van dat integrale beeld kun je dan vervolgens ook de gesprekken weer in de regio verder voeren.

Mevrouw Absil (CDA): En dat geldt dan ook voor het Performance Centre? Dat is ook voor alle inwoners van Noord-Limburg?

De Gedeputeerde: Zeker.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel voor de beantwoording.

10.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

10.1.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Ja, dat klopt inderdaad. Er wordt hier naast mij gezegd: "Fijne middag allemaal." Want voor de agendapunten 10.1.2 tot en met 10.1.3 zijn geen punten aangedragen en dus kunnen wij overgaan tot schorsing van deze vergadering.

11 Schorsing tot vrijdag 6-3-2026

De voorzitter: Bedankt allen voor uw inbreng en uw constructieve medewerking. Wij hebben deze vergadering geschorst om 14.47 uur in de namiddag en wij vervolgen deze ESA-vergadering op 6 maart na de LEO-vergadering. Dank u wel en fijn weekend.

(De vergadering werd geschorst om 14.47 uur.)

Vastgesteld in de vergadering van 10-04-2026,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Weesepoel

Mertens